

Redaktion:

Eksterne redaktører: Lasse Lykke Rørbæk og Svend-Erik Skaaning

Intern redaktør: Niels Ejersbo

Redaktion: Anne Binderkrantz, Sune Welling Hansen, Mette Kjær, Robert Klemmensen (anmeldelser), Lasse Lindekilde, Asbjørn Sonne Nørgaard, Thomas Pallesen, Jon Rahbek-Clemmensen, Rune Slothuus, Kim Mannemar Sønderskov og Morten Valbjørn

Redaktionskomité:

Peter Dahler-Larsen, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

Kasper Møller Hansen, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

Per Henriksen, Fagkonsulent i gymnasieskolen

Peter Viggo Jakobsen, Forsvarsakademiet

Lotte Jensen, CBS

Helene Kyed, DIIS

Christian Albrect Larsen, Institut for Statskundskab, Aalborg Universitet

Helle Ørsted Nielsen, DMU & Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

Morten Ougaard, Department of Business and Politics, CBS

Bo Smith, Beskæftigelsesministeriet

Eva Sørensen, Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi, RUC

Søren Winter, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

© **politica**

Omslagsdesign: Kasper Lægård, Avail Design

Grafisk tilrettelæggelse: One Hundred Proof

ISSN 2246-042X

Redaktionen sluttet den 22. januar 2016

Tilmelding til nyhedsbrev: www.politica.dk

E-mail: politica@ps.au.dk

Politica publicerer alene artikler bedømt ved peer review, enten i form af enkeltstående artikler bedømt ved mindst to anonyme reviewers eller som del af et temanummer bedømt ved mindst én anonym reviewer. Der accepteres manuskripter på dansk, norsk og svensk.

Se www.politica.dk for kontaktoplysninger og skrivevejledning.

Politica er indekseret i *International Political Science Abstracts*, som udgives af IPSA.

Tidsskriftet Politica

c/o Institut for Statskundskab

Bartholins Allé 7, 8000 Aarhus C

Indhold

- 5 *Lasse Lykke Rørbæk og Svend-Erik Skaaning*
Borgerkrig som politologisk forskningsfelt
- 12 *Halvard Buhaug, Lars-Erik Cederman og Kristian Gleditsch*
Ulikhet, eksklusjon og borgerkrig
- 30 *Fenja Søndergaard Møller*
Legitimitet og borgerkriges opståen: befolkningens oversete motiver
- 49 *Lasse Lykke Rørbæk*
Killing in the name of ...? Etniske gruppeidentiteter og borgerkrig
- 66 *Henrikas Bartusevičius og Svend-Erik Skaaning*
Demokrati og borgerkrig
- 86 *Bertel Teilfeldt Hansen*
Hvorfor stemmer folk ikke altid på krigsherrer? En simpel model over
free-riding-problemet i valg med voldelige kandidater
- 105 Abstracts
- 107 Om forfatterne

Lasse Lykke Rørbæk og Svend-Erik Skaaning
**Borgerkrig som politologisk
forskningsfelt**

Borgerkrig er en af de væsentligste årsager til menneskelige lidelser både som direkte følge af krigshandlinger og indirekte gennem følgevirkninger i form af fattigdom, dårligt helbred og flygtningestrømme. Til trods for markant forbedrede globale levestandarder siden Anden Verdenskrig har borgerkrig imidlertid ikke været et aftagende politisk fænomen. Dette har heller ikke været tilfældet i det 21. århundrede, som tilstandene i eksempelvis Den Demokratiske Republik Congo, Den Centralafrikanske Republik, Irak, Myanmar, Sydsudan, Syrien og Ukraine vidner om.

Disse eksempler illustrerer også, at langt de fleste væbnede konflikter i dag foregår inden for snarere end mellem stater. Det er derfor naturligt, at der eksisterer en omfattende international litteratur om årsagerne til og konsekvenserne af borgerkrig, og at dens omfang er accelereret de seneste år. Derimod er det overraskende, at der ikke findes megen akademisk litteratur på dansk om borgerkrige i moderne tid, der rækker ud over historiske bøger om Den Spanske Borgerkrig, Den Amerikanske Borgerkrig og de slesvigske krige. Formålet med dette temanummer af *Politica* er således at præsentere danske læsere for borgerkrig som et politologisk forskningsfelt. I denne indledningsartikel skitserer vi kort den empiriske spredning af borgerkrig over tid og sted og introducerer de dominerende perspektiver i den kvantitative konfliktlitteratur. Derefter motiverer vi temanummerets fem artikler.

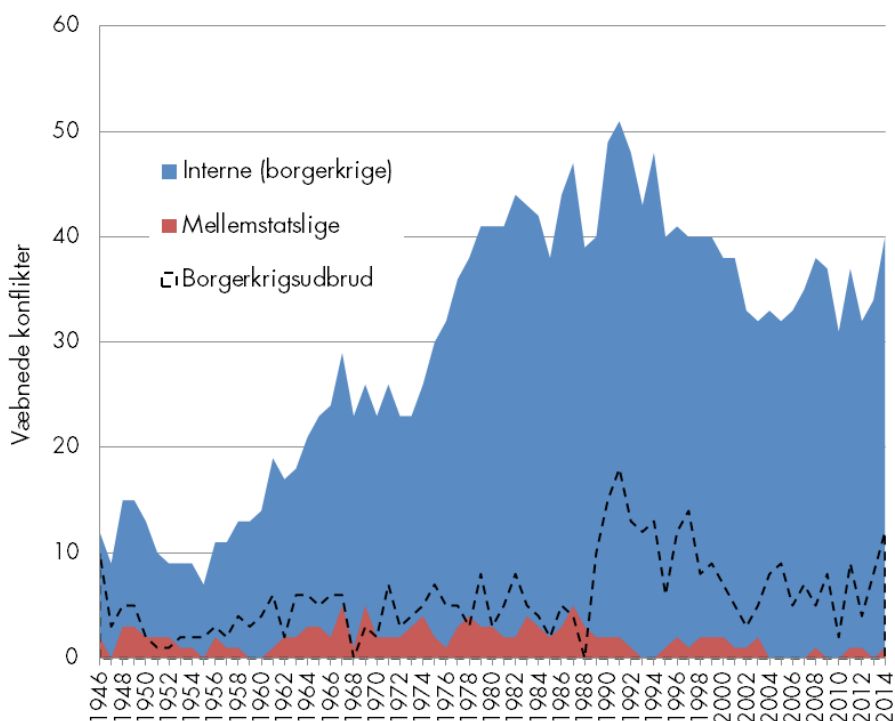
Borgerkrig – hvornår, hvor og hvorfor?

Figur 1 viser det årlige antal væbnede konflikter siden 1946. Det samlede årlige antal er opdelt i mellemstatslige konflikter, som udkæmpes af to eller flere stater, og interne konflikter, som udkæmpes inden for én uafhængig stats grænser, og som oftest kaldes borgerkrige. Som illustreret har antallet af mellemstatslige konflikter ligget konstant lavt på mellem nul og fem årlige krige i hele perioden. Siden 2003 har der dog maksimalt været registreret et årligt tilfælde, hvor 25 personer eller flere er døde i kamp. Som eksempel var det ene registrerede tilfælde i 2014 genoptrapningen af konflikten mellem Indien og Pakistan i Kashmir-provinsen (UCDP/PRIO, 2015).

Antallet af interne konflikter (ligeledes hvor 25 personer eller flere er døde i kamp), har derimod varieret væsentligt siden afslutningen på Anden Verdens-

krig. Som det fremgår af figur 1, lå det årlige antal blot på omkring ti i begyndelsen af perioden, hvorefter det steg markant fra midten af 1950'erne. Ved afslutningen af den kolde krig i 1991, hvor Sovjetunionen brød sammen, var der hele 49 registrerede borgerkrige, og selvom dette antal sidenhen er faldet, er det aldrig igen nået under 30. Den generelle vækst skal dog ses i lyset af i hvert fald to forhold. For det første har der også været en vækst i antallet af selvstændige stater, især som følge af afkoloniseringen i 1960'erne og 1970'erne. Dernæst har der været en akkumulerende effekt af, at flere af de tidlige borgerkrige, som fx i Myanmar og Filippinerne, aldrig er blevet afsluttet (se også Fearon og Laitin,

Figur 1: Antallet af årlige væbnede konflikter og borgerkrigsudbrud, 1946-2014

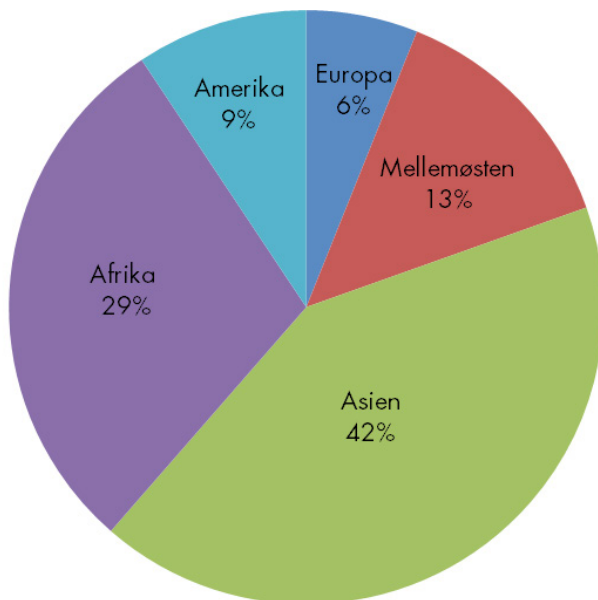
Note: Baseret på UCDP/PRIO (2015). Ved væbnede konflikter forstås konflikter, hvor det årlige registrerede dødstal som følge af kamp er minimum 25. Konflikter, som udkæmpes mellem en regering og en eller flere oprørsgrupper inden for én uafhængig stats grænser, betegnes som interne konflikter (borgerkrige), også selvom fremmede stater udøver støtte til parterne. Såkaldte "ekstrasystemiske" konflikter, hvor en stat kæmper for at bibeholde kontrol over et område uden for sit eget territorium, er ikke medtaget i figuren.

2003; Pettersson og Wallenstein, 2015). Dette forklarer også, hvorfor antallet af igangværende borgerkrige er steget væsentligt mere end antallet af borgerkrigsudbrud, som er illustreret ved den stiplede linje i figur 1.

Figur 2 viser den geografiske fordeling af borgerkrige siden 1946. Som det fremgår, har hovedparten fundet sted i Asien og Afrika, som tilsammen står for 71 pct. af det samlede antal. Langt færre borgerkrige har fundet sted i Europa og Amerika (i alt 15 pct.), og hvis vi ser isoleret på, hvad vi normalt betegner som Vesten, er der kun registreret en håndfuld tilfælde som eksempelvis den baskiske opstand i Spanien og den væbnede konflikt i Nordirland. Den geografiske fordeling ser ikke væsentligt anderledes ud, hvis vi ser isoleret på perioden efter den kolde krig. Den væsentligste forskel består i, at hele 34 pct. af borgerkrigene efter 1991 har fundet sted i Afrika. Men hvad kan så forklare denne variation i borgerkrige på tværs af regioner og lande?

I de senere år har et stigende antal tværnationale statistiske studier forsøgt at afdække, hvilke faktorer der kan forklare fremkomsten af borgerkrige. I et af de mest indflydelsesrige af disse studier undersøger Collier og Hoeffler (2004),

Figur 2: Fordelingen af borgerkrige efter geografiske regioner, 1946-2014

Note: Note: Baseret på UCDP/PRIO 2015. Europa inkluderer Rusland og Kaukasus-landene, men ikke Tyrkiet. Mellemøsten inkluderer Egypten, men ikke de øvrige arabiske lande i Nordafrika.

hvorvidt borgerkrigsudbrud primært bundet i oprøreres motiver til eller muligheder for at gøre oprør.¹ De sammenligner 161 lande over en periode på 40 år på en række socioøkonomiske indikatorer og finder frem til, at motiverende faktorer som økonomisk ulighed, politisk undertrykkelse og etniske skel spiller en mindre væsentlig rolle. Derimod kan mulighedsbetingende faktorer såsom tilgængelighed af naturressourcer, fattigdom, lavt uddannelsesniveau og en befolkning spredt ud over et stort areal bedre forklare, hvorfor nogle lande er i særlig stor risiko for at opleve borgerkrig. Selvom det ikke altid er lige klart, hvorfor de nævnte faktorer dækker over oprørernes muligheder og ikke deres motiver (eller omvendt), konkluderer Collier og Hoeffler (2004), at det primært er mulighederne for at finansiere en oprørsorganisation, rekruttere soldater og gemme sig for regeringsmagten, som kan forklare borgerkrigsudbrud. I en anden toneangivende artikel tilføjer Fearon og Laitin (2003), at også politisk ustabilitet, ufuldendt demokratisering, bjergrigt terræn og tidligere tilfælde af væbnet konflikt er vigtige forklaringer. Borgerkrig er altså mest sandsynlig, hvor staten er svag, og der er gode muligheder for at gøre oprør. De forklarer dette med, at utilfredshed er så udbredt, at det må være noget andet, som forklarer, hvornår motiverne til at gøre oprør omsættes til handling (Fearon og Laitin, 2003: 76).

Sidenhen er et væld af øvrige faktorer blevet undersøgt. Blot for at nævne et par eksempler tyder det på, at flygtningestrømme (Salehyan og Gleditsch, 2006), store generationer af unge (Urdal, 2006) og fraværet af økonomisk globalisering (Barbieri og Reuveny, 2005) er forbundet med borgerkrigsudbrud. Foruden udbruddet af borgerkrige har forskellige studier også undersøgt konsekvenserne heraf (Chen, Loayza og Reynal-Querol, 2008; Ghobarah, Huth og Russett, 2004), samt hvad der forklarer forskellen på varigheden og intensiteten af borgerkrige (Collier, Hoeffler og Söderbom, 2004; Cunningham, Gleditsch og Salehyan, 2009; Lacina 2006). Desuden er flere analyser begyndt at sondre imellem forskellige typer af borgerkrige, såsom territoriale konflikter/konflikter om statsmagten og etniske/ikke-etniske konflikter (Cederman og Gleditsch, 2009; Bartusevičius, 2015; Buhaug, 2006), og der er ligeledes en stigende tendens til at fokusere på lokale faktorer, som kan forklare, hvilke områder inden for lande som har størst sandsynlighed for at opleve borgerkrigsudbrud (Buhaug et al., 2011; Rustad et al., 2011). Andre aktuelle forskningsdagsordener ser på sammenhængen mellem væbnet konflikt og stemmeafgivelse (Staniland, 2015), seksuel vold (Cohen, 2013) og beskyttelse af civile (Hultman, Kathman og Shannon, 2013). Den akademiske interesse for borgerkrig lader generelt til at være større end nogensinde før.

Artiklerne

Artiklerne i dette temanummer forsøger på hver sin måde at bidrage til de centrale spørgsmål i litteraturen. Den første artikel af Halvard Buhaug, Lars-Erik Cederman og Kristian Gleditsch (Ulikhet, eksklusjon og borgerkrig) følger op på debatten om motiver og muligheder og fokuserer på social ulighed med særligt henblik på etniske gruppers motiver for at gøre oprør. Artiklen er baseret på forskernes tidligere studier og viser ved hjælp af statistisk analyse, hvordan forskellige former for ulighed er forbundet med forskellige typer af borgerkrig.

Fenja Søndergård Møllers artikel (Legitimitet og borgerkriges opståen: befolkningens oversete motiver) skriver sig ligeledes ind i debatten om motiver og muligheder og argumenterer for, at legitimitetsbegrebet bør spille en større rolle i litteraturen. Befolkningens opfattelse af, hvorvidt regeringen er legitim, påvirkes ikke kun af politisk inddragelse og økonomisk formåen, og en bredere forståelse af, hvad der skaber tillid til regeringsmagten, kan hjælpe til at forklare, hvorfor nogle lande, der ellers skulle forventes at være konfliktfyldte, er fredelige og vice versa. Lasse Lykke Rørbæks bidrag (Killing in the name of ...? Etniske gruppeidentiteter og borgerkrig) lægger sig i forlængelse af Buhaug, Cederman og Gleditschs artikel samt tidligere studier, som fokuserer specifikt på etniske gruppers konfliktadfærd. Artiklen undersøger ved hjælp af statistisk analyse, hvorvidt forskellige typer af etniske grupper er særligt krigeriske. Er etniske grupper, som er kendetegnet ved deres trosretning eller fysiske karaktertræk eksempelvis mere sandsynlige deltagere i borgerkrig end etniske grupper, som er kendetegnet ved det sprog, de taler, eller den region i et land, de stammer fra?

De sidste to artikler ser på sammenhængen mellem væbnet konflikt og demokratiske institutioner, som knytter sig til afholdelsen valg. Henrikas Bartusevičius og Svend-Erik Skaanings artikel (Demokrati og borgerkrig) undersøger ved hjælp af et nyt demokratimål, hvordan sandsynligheden for borgerkrig varierer med forskellige demokratiniveauer. Særligt fokuserer artiklen på den udbredte opfattelse af, at politiske regimer, som både har autokratiske og demokratiske karaktertræk (såkaldte hybridregimer) er særligt konfliktfyldte. Den sidste artikel af Bertel Teilfeldt Hansen (Hvorfor stemmer folk ikke altid på krigsherrer?) fokuserer på valg i tidligere konfliktområder. Artiklen opstiller en simpel spilteoretisk model med henblik på at forklare, hvorfor vælgerne nogle gange afstår fra at stemme på kandidater, som truer dem med vold, selvom de har interesse i netop at stemme på sådanne kandidater for at undgå blodsudgydelser. Modellen kan hjælpe til at forklare, hvorfor vi ofte ser borgerkrigsudbrud i forbindelse med valg i tidligere konfliktområder.

Note

1. I en tidligere udgave af det samme studie fokuserer Collier og Hoeffler (1999) i højere grad på forskellige former for motiver, særligt på hvordan grådighed og forurettelse (*greed and grievances*) kan motivere oprør.

Litteratur

- Barbieri, Katherine og Rafael Reuveny (2005). Economic globalization and civil war. *Journal of Politics* 67 (4): 1228-1247.
- Bartusevičius, Henrikas (2015). Introducing the Categorically Disaggregated Conflict (CDC) dataset. *Conflict Management and Peace Science*, online first.
- Buhaug, Halvard (2006). Relative capability and rebel objective in civil war. *Journal of Peace Research* 43 (6): 691-708.
- Buhaug, Halvard., Kristian S. Gleditsch, Helge Holtermann, Gudrun Østby og Andreas F. Tollefsen (2011). It's the local economy, stupid! Geographic wealth dispersion and conflict outbreak location. *Journal of Conflict Resolution* 55 (5): 814-840.
- Cederman, Lars-Erik og Kristian S. Gleditsch (2009). Introduction to special issue on "Disaggregating Civil War." *Journal of Conflict Resolution* 53 (4): 487-495.
- Chen, Siyan, Norman V. Loayza og Marta Reynal-Querol (2008). The aftermath of civil war. *World Bank Economic Review* 22: 63-85.
- Cohen, Dara K. (2013). Explaining rape during civil war: cross-national evidence (1980-2009). *American Political Science Review* 107 (3): 461-477.
- Collier, Paul og Anke Hoeffler (1999). Greed and grievance in civil war. *Policy Research Working Papers*. Washington, DC: The World Bank.
- Collier, Paul og Anke Hoeffler (2004). Greed and grievance in civil war. *Oxford Economic Papers* 56 (4): 563-595.
- Collier, Paul, Anke Hoeffler og Møns Söderbom (2004). On the duration of civil war. *Journal of Peace Research* 41 (3): 253-273.
- Cunningham, David E., Kristian S. Gleditsch og Indean Salehyan (2009). It takes two: a dyadic analysis of civil war duration and outcome. *Journal of Conflict Resolution* 53 (4): 570-597.
- Fearon, James og David Laitin (2003). Ethnicity, insurgency, and civil war. *American Political Science Review* 97 (1): 75-90.
- Ghobarah, Hazem A., Paul Huth og Bruce Russett (2004). The post-war public health effects of civil conflict. *Social Science & Medicine* 59 (4): 869-884.
- Hultman, Lisa, Jacob Kathman og Megan Shannon (2013). United Nations peacekeeping and civilian protection in civil war. *American Journal of Political Science* 57 (4): 875-891.
- Lacina, Bethany (2006). Explaining the severity of civil wars. *Journal of Conflict Resolution* 50 (2): 276-289.

- Pettersson, Therése og Peter Wallensteen (2015). Armed conflicts, 1946-2014. *Journal of Peace Research* 52 (4): 536–550.
- Rustad, Siri C. A., Halvard Buhaug, Åshild Falch og Scott Gates (2011). All conflict is local: modeling sub-national variation in civil conflict risk. *Conflict Management and Peace Science* 28 (1): 15–40.
- Salehyan, Idean og Kristian S. Gleditsch (2006). Refugees and the spread of civil war. *International Organization* 60(02): 335-366.
- Staniland, Paul (2015). Armed groups and militarized elections. *International Studies Quarterly*, online-version.
- UCDP/PRIO (2015). *UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset v.4-2015, 1946-2014*. http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/datasets/ucdp_prio_armed_conflict_dataset/
- Urdal, Henrik (2006). A clash of generations? Youth bulges and political violence. *International Studies Quarterly* 50 (3): 607–629.

Halvard Buhaug, Lars-Erik Cederman og Kristian Gleditsch Ulikhet, eksklusjon og borgerkrig

Sentrale bidragsytere til nyere borgerkrigsforskning har sådd tvil om betydningen av sosial frustrasjon, og det blir ofte hevdet at empiriske data motbeviser at etnisitet eller ulikhet kan knyttes til høyere konfliktrisiko. Vi mener at dette standpunktet skyldes en manglende forståelse for hva som utgjør de viktigste sosiale skillelinjene i sårbare samfunn. I stedet for å definere sosial ulikhet som forskjeller mellom individer ser vi her på systematiske forskjeller mellom politisk relevante etniske grupper. Gjennom en statistisk analyse av alle borgerkriger siden 1960 finner vi at etnopolitisk diskriminering og økonomisk marginalisering av minoritetsgrupper bidrar vesentlig til å øke faren for konflikt. Tradisjonelle individbaserte mål på sosial ulikhet har derimot relativt liten forklaringskraft. Artikkelen er en bearbeidet versjon av arbeid som tidligere er publisert på engelsk.

Koblingen mellom ulikhet og borgerkrig har i flere tiår vært gjenstand for vitenskapelig debatt og tallrike tverrnasjonale studier. Slike koblinger kan begrunnes både fra et marxistisk perspektiv (Boswell og Dixon, 1993) eller som en mer psykologisk inspirert tese knyttet til relativ deprivasjon (Gurr, 1970). Men tanken om at sosiale forskjeller utløser borgerkrig og andre former for politisk vold har også høstet mye kritikk (f.eks. Skocpol, 1979; Tilly, 1978). I løpet av de seneste år har en rekke prominente empiriske studier av borgerkrig avvist forklaringer relatert til frustrasjon mer generelt på grunnlag av analyser som ikke finner noen systematisk sammenheng mellom vanlige mål på deprivasjon og konflikt (f.eks. Collier og Hoeffler, 2004; Fearon og Laitin, 2003). Vi hevder at de motstridende funnene i denne litteraturen i stor utstrekning skyldes empiriske mål på ulikhet og frustrasjon som mangler en sterk teoretisk begrunnelse og ikke reflekter de mest relevante former for ulikhet, samt at analysene antar kausal homogenitet og ikke skiller mellom ulike typer intern konflikt.

I denne artikkelen, som bygger på flere av våre tidligere engelskspråklige arbeider, flytter vi fokus fra såkalt vertikal ulikhet (VI) mellom individer til horisontal ulikhet (HI) mellom grupper. I stedet for problematiske konvensjonelle individbaserte mål på frustrasjon foreslår vi nye indikatorer som klarere kan fange opp plausible politiske og økonomiske ulikheter på gruppenivå. Det finnes selvfølgelig mange eksisterende teoretiske studier av borgerkrig som legger vekt på betydningen av etniske og sosiale grupper (se f.eks. Gurr, 1993;

Stewart, 2008) og mange nyere empiriske studier har undersøkt hvilken effekt etnopolitisk og økonomisk ulikhet har på utbrudd av borgerkrig (f.eks. Cederman, Weidmann og Gleditsch, 2011; Østby, 2008). Disse studiene har imidlertid et begrenset geografisk omfang, og de fleste bruker enten enkeltgrupper eller andre subnasjonale enheter som analyseenhet. De lar seg derfor ikke enkelt sammenligne med den større og mer generelle, landorienterte borgerkrigs-litteraturen og tillater heller ikke sammenligning med risikoen for borgerkrig i land uten etniske skillelinjer.

Denne studien og arbeidene som den bygger på (se Buhaug, Cederman og Gleditsch, 2014; Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013) er de første som kombinerer et eksplisitt gruppefokus i teoribygging og data med et empirisk rammeverk for å finne landprofiler med høyere konfliktrisiko. Dette gjør at vi kan fange opp bedre de politiske forhold som fører til sosial frustrasjon, relatert til både etniske grupper som ekskluderes fra politisk innflytelse og systematiske økonomiske forskjeller og privilegier mellom etniske grupper. Analyser på landnivå gjør det også mulig å sammenligne systematisk våre gruppebaserte mål på ulikhet med standardindikatorer på vertikal ulikhet. I motsetning til analyser av horisontal ulikhet på gruppenivå kan vi vurdere risiko for både ikke-etniske og etniske borgerkriger. Sist, men ikke minst kan vi også vurdere i hvilken grad funn på gruppenivå i subnasjonale studier kan skaleres opp og om konklusjonene også gjelder når analysen er aggregert til landnivå.

Vi finner sterk støtte for at horisontal ulikhet og etnopolitisk diskriminering er konfliktfremmende. Land der en eller flere etniske grupper er betydelig fattigere enn landsgjennomsnittet og land der store grupper er ekskludert fra politisk innflytelse på nasjonalt nivå har betraktelig høyere risiko for å oppleve borgerkrig. Vi finner dessuten at horisontal økonomisk ulikhet eller ulikhet mellom grupper primært kan knyttes til separatistisk konflikt, mens utbredt etnopolitisk diskriminering av store grupper synes å motivere til væpnet mobilisering mot den sentrale regjeringsmakten. Tradisjonelle individbaserte mål på ulikhet og sosial frustrasjon, som f.eks. Gini-koeffisienten for inntektsforskjeller og diverse fraksjonaliseringsindekser, har derimot liten innflytelse på risikoen for borgerkrig.

Ulikhet, frustrasjon og politisk vold

Manger har kritisert tanken om at frustrasjon motiverer konflikt, lenge før Collier og Hoeffler (2004) satte opp *greed* mot *grievance* som alternative forklaringer på borgerkrig. I nyere konfliktforskning forbindes frustrasjon vanligvis med teorien om relativ deprivasjon, som hevder at frustrasjon over at materielle forventninger som ikke oppfylles kan lede til vold via psykologiske mekanis-

mer (Gurr, 1970; se også Davies, 1962; Huntington, 1968; Muller og Seligson, 1987). Tilly (1978) og andre ressursmobiliseringsteoretikere stiller spørsmål ved forklaringskraften til slike frustrasjonsbaserte teorier om politisk vold (se også Muller, 1972; Obershall, 1979; Skocpol, 1979). Disse kritikerne innvender særlig at frustrasjon er konstant og finnes i alle samfunn og derfor ikke kan forklare sporadiske voldsutbrudd. Forklaringer på kollektiv politisk vold, ifølge dette resonnementet, bør heller spores tilbake til hvorvidt ikke-statlige aktører har tilgang til materielle og organisatoriske ressurser for mobilisering. Fra dette ståstedet anses de begrunnelsene som opprørsbevegelse selv gir som upålitelige og lite relevante. Nyere kvantitativ forskning på borgerkrig peker i samme retning, selv om denne litteraturen for det meste består av tverrnasjonale panelstudier av borgerkriger, i motsetning til fokuset på bredere former for politisk uro eller eskaleringsdynamikk som var vanlig i tidligere sosiologisk forskning.

I det følgende vil vi utdype argumentene for hvorfor sosial misnøye likevel er relevant for å forstå borgerkrig. Disse argumentene kan deles inn i to hoveddimensjoner: de som fokuserer på etniske skillelinjer og de som fremhever økonomiske ulikheter.

Etnisk frustrasjon

Problemer med å måle frustrasjon direkte har gjort at mange forskere i stedet har undersøkt hvordan strukturelle forhold som sosiale skiller kan føre til voldelig konflikt. Selv om ulike typer skillelinjer, blant annet etter klasse, teoretisk kan knyttes til konfliktutbrudd, er det mest åpenbare alternativet å fokusere på etniske grupper. Dette skyldes både at de ofte er askriptive og lett synlige (enkelte religiøse skiller er unntak her) og at de har hatt åpenbar betydning i mange konflikter (Horowitz, 1985; Sambanis, 2001). Mange argumenter som knytter etnisitet til konflikt er vage og mangler ofte klare årsaksmekanismer. En rekke studier antyder at etnisk mangfoldige samfunn rommer interessekonflikter som er vanskelige å løse, gitt forskjellige preferanser og ulike tradisjoner (for sammenfattende framstillinger, se Alesina og La Ferrara, 2005; Kanbur, Rajaram og Varshney, 2010). I studier av borgerkrig mer spesifikt bruker Sambanis (2001) og Fearon og Laitin (2003) begrepet etnisk mangfold for å reflektere argumenter om hvordan etnisk og nasjonalistisk misnøye påvirker konfliktprosesser, enten primordialistiske konflikter mellom grupper eller forholdet mellom modernisering og etnisk identitet, som framhevet av Gellner (1983) og andre framstående nasjonalismeteoretikere.

Etnisk fraksjonalisering er det vanligste målet for å teste argumenter som knytter etnisitet til konflikt. Fraksjonaliseringsindekser blir operasjonalisert etter Herfindahls formel, $(1 - \sum S_i^2)$, hvor S_i angir en gruppes relative andel,

som kan tolkes som et mål for større eller mindre mangfold eller sannsynligheten for at to tilfeldig utvalgte individer i en populasjon hører til ulike grupper. Easterly og Levine (1997), f.eks., beregnet en såkalt etnolingvistisk fraksjonaliseringsindeks (ELF) i en studie av økonomisk utvikling ved hjelp av data fra det gamle sovjetiske etnografiske *Atlas Narodov Mira* [*Atlas over Jordens Folk*].

De fleste studiene av etnisitet og konflikt tester om land med større etnisk mangfold har høyere risiko for borgerkrig. Andre forskere har lansert hypoteser om alternative kurvelineære sammenhenger, hvor risikoen for konflikt er lavere ved svært høy eller svært lav fraksjonalisering (f.eks. Collier og Hoeffler, 2004; Sambanis, 2001). Atter andre har hevdet at polarisering snarere enn mangfold øker faren for konflikt, særlig i en situasjon hvor det finnes to store etniske grupper (Montalvo og Reynal-Querol, 2005; Østby, 2008). Selv om disse argumentene skiller seg klart fra hverandre og baserer seg på ulike empiriske indikatorer ser alle de foreslåtte målene utelukkende på den demografiske størrelsen til grupper og ikke på gruppenes politiske status som opphav til usikkerhet og konflikt.

Konfliktlitteraturen har til nå ikke lyktes i å gi noe klart bilde av forholdet mellom etnisitet og borgerkrig. Mens noen forfattere, som Sambanis (2001) og Hegre og Sambanis (2006), finner belegg for at etnisk mangfold har en positiv effekt på konfliktutbrudd, finner andre studier ingen slik effekt (f.eks. Collier og Hoeffler, 2004; Fearon og Laitin, 2003). Siden fraksjonalisering ofte er blitt betraktet som et generelt mål på etnopolitisk relevans, har mange forskere sluttet at etnisk frustrasjon har liten eller ingen forklaringskraft.

I denne artikkelen foreslår vi alternative mål for etnopolitisk relevans. For å sammenlikne de ulike målene lar vi vår første hypotese uttrykke forventningen fra argumenter på individnivå knyttet til etnisk mangfold:

Hypotese 1: Sannsynligheten for borgerkrig øker med større etnisk mangfold.

Økonomisk frustrasjon

Den klassiske formuleringen av relativ deprivasjon, inspirert av Davies (1962), antar at konfliktskapende frustrasjoner stammer fra avstanden mellom forventninger og faktisk tilstand (Gurr 1970). Relativ deprivasjon kan imidlertid også defineres ut fra avstanden i inntekt og velstand til rikere samfunnslag. Marxistiske tolkninger av politisk vold som direkte konsekvens av klassekonflikt er naturligvis den mest rendyrkede formen av dette argumentet. I tillegg til slike eksplisitt ideologiske formuleringer finnes det også mange studier innen sammenlignende politikk og sosiologi som fokuserer på bondeopprør mot svært skjeve eiendomsforhold i utviklingsland (f.eks. Russett, 1964; Scott, 1976). For

eksempel hevder Booth (1991) at vedvarende ulikhet og utbytting av bønder av rike landeiere i Mellom-Amerika utløste revolusjonære angrep på sittende regimer i 1970- og 1980-årene. I denne framstillingen kan vi identifisere en distinkt årsakskjede som begynner med vedvarende ulikhet, som fører til misnøye i bondebefolkningen, som i sin tur nærer krav om politisk endring og omfordeling. Når de krenkede blir nektet slike reformer og kanskje til og med blir møtt med statlig undertrykkelse, vil de se få andre utveier enn væpnet opprør.

Det er vanskelig og ekstremt ressurskrevende å måle frustrasjon direkte i store populasjoner som omfatter mange land. De fleste relevante statistiske studiene bygger derfor på strukturelle indikatorer på ulikheter i enkeltpersoners eller husholdningers inntekt. Det mest brukte målet er Gini-koeffisienten, som gjenspeiler i hvilken grad den observerte inntektsfordelingen avviker fra helt lik fordeling der alle individer har samme inntekt. Høyere Gini-verdier betyr større ulikhet. De fleste borgerkrigsstudiene som anvender dette målet konkluderer med at det ikke finnes belegg for noen sammenheng mellom økonomisk ulikhet og konflikt. Selv om de innrømmer noen mulige problemer med dataene, tolker disse forskerne denne mangelen på belegg dithen at misnøye i det store og det hele er irrelevant for å forklare borgerkrig (Collier og Hoeffler, 2004; Fearon og Laitin, 2003).

Boix (2008) utvider standardargumentet om ulikhet og konflikt ved å ta faktormobilitet med i betraktningen. Han argumenter for at det bare er sannsynlig at det oppstår konflikt dersom ulikhet er knyttet til immobile ressurser, siden rike eliter da ikke kan ta med seg rikdommen utenlands hvis den blir truet av politiske endringer. Boix bygger ikke på direkte sammenligninger av inntektsnivåer, men på strukturelle mål på landeierskap, og finner sterk støtte for en sammenheng mellom forskjeller i velstand og konflikter. Innflytelsesrike formelle politisk-økonomiske modeller som tar klasser eller sosiale interesser som sentrale aktører, som Acemoglu og Robinson (2005), postulerer likeledes en sterk sammenheng mellom inntektsfordeling, preferanser for omfordeling og insentiver for voldelig revolusjon.

Den følgende hypotesen sammenfatter argumentene ovenfor:

Hypotese 2: Sannsynligheten for borgerkrig øker med økonomisk ulikhet mellom individer.

Den konvensjonelle litteraturen som forklarer utbrudd av borgerkriger, enten på individnivå eller mer generelt på samfunnsnivå, sier lite om hvilke aktører og strukturer som opererer mellom disse to nivåene, som f.eks. etniske grupper og organisasjoner. Dette gapet kan forklare de motstridende funnene og man-

gelen på støtte for en sammenheng mellom frustrasjon og borgerkrig. Vi går nå over til teorier som spesifikt framhever gruppenivåperspektivet.

Sammenhengen mellom horisontal frustrasjon og borgerkrig

Som vi har sett, baserer de vanligste empiriske målene på frustrasjon seg på individualistiske prinsipper og fanger ikke opp andre sosiale skillelinjer eller gruppestrukturer. Imidlertid utkjempes ikke borgerkriger primært mellom enkeltpersoner, men mellom regjeringer og organiserte ikke-statlige grupper. For å fange opp denne viktige distinksjonen vil vi som Stewart (2008) skille mellom vertikal ulikhet (VI) mellom enkeltpersoner og horisontal ulikhet (HI) mellom kulturelt definerte grupper. I denne studien konsentrerer vi oss om økonomiske og politiske aspekter ved horisontal ulikhet, som kan settes i direkte kontrast til vertikal inntektsulikhet som et mål på økonomisk frustrasjon og på etnisk fraksjonalisering som indikator på etnopolitisk mangfold og frustrasjon.

Nå er det selvfølgelig klart at man ikke kan ta samhörighet innad i etniske grupper for gitt, men funn i sosialpsykologisk forskning gir oss sterke grunner til å anta at individer ofte identifiserer seg med grupper (se Tajfel og Turner, 1979). Størrelsen på de sosiale systemene i den moderne verden gjør det nærmest umulig for aktører å definere seg gjennom direkte personlige relasjoner, og de er nødt til å basere seg på kategorisering for å kunne orientere seg i verden (Gellner, 1964). Massemedier, utdanning og andre mekanismer for identitetsoverføring gir politiske institusjoner muligheter til å fremme kollektive identiteter som ofte er ladet med betydelig følelsesmessig engasjement. Politiske ideologier kan skape sterk solidaritetsfølelse, særlig hvis de appellerer til nasjonalistiske verdier. I slike tilfeller overstyres individuelle preferanser av kollektive hensyn, hvilket innebærer at enkeltmennesket handler på vegne av gruppen og er villig til å ofre mye for en kollektiv identitet og abstrakte ideologiske prinsipper.

Etnopolitisk frustrasjon

Argumenter som baserer seg på etnisk mangfold, målt ved fraksjonalisering og andre individbaserte indekser, fanger ikke opp misnøye på gruppenivå og er derfor dårlige mål for å teste teorier om etniske konflikter og nasjonalisme. I stedet for kun å fokusere på etniske og demografiske faktorer bør vi se ek-splisitt på det politiske forholdet mellom den eller de etniske gruppene som har makten og de som er ekskludert fra utøvende politisk makt (Cederman og Girardin, 2007). Ved å trekke inn politiske dimensjoner ved etnisitet kan vi også ta høyde for mulige endringer over tid, siden tilgang til makten og andre

politiske privilegier i et land kan forandre seg rask, til forskjell fra demografiske forhold som den relative størrelsen på grupper, som vanligvis bare endrer seg over svært lang tid.

Den franske revolusjon innledet en ny politisk epoke hvor nasjonalisme ble den dominerende kilden til politisk legitimitet. Tidligere hadde statene i liten grad grepet inn i innbyggernes sosiale liv, og nasjonale grenser ble primært trukket og justert utfra geopolitiske hensyn. Denne fleksibiliteten ble undergravd i et system som la vekt på at kulturelle og politiske grenser skulle sammenfalle (Gellner, 1983). Når statsdannelse ble det overordnede målet for framvoksende nasjonale bevegelser brøt det ut sterk konkurranse i områder der etniske og politiske skillelinjer krysset hverandre. Ved å ekskludere hele etniske grupper fra makten klarte elitene å samle makt og begrense fordelingen av godene til sin egen gruppe.

Slike ekskluderende strategier innebærer umiddelbare fordeler for den makt-havende gruppen, men kan samtidig gi grobunn for kollektiv motstand når misnøyen vokser blant de diskriminerte delene av befolkningen (Cederman, Wimmer og Min, 2010; Denny og Walter, 2014; Gurr, 1993). En mobiliseringsprosess blant ekskluderte grupper krever solid politisk lederskap. Følelsesmessig engasjement og frustrasjon alene er ikke nok siden en svak bevegelse kan knuses av en sterk stat. Derfor er det bare opprørsorganisasjoner med tilstrekkelige materielle og organisatoriske ressurser som er i stand til å utfordre staten ved bruk av vold (Tilly, 1978). I motsetning til hva ressursmobiliserings-skolen antar, følger det imidlertid ikke automatisk at effekten av frustrasjon må overskygges av maktforskjeller. Vi hevder i stedet at jo sterkere misnøyens emosjonelle kraft er i utgangspunktet, desto større mulighet har grupper til å overvinne problemene med kollektiv handling og organisere væpnet motstand mot myndighetene (Goldstone, 2001). Siden frustrasjon er knyttet til graden av ulikhet kan vi formulere følgende hypotese:

Hypotese 3: Sannsynligheten for borgerkrig øker med etnopolitisk diskriminering.

Legg merke til at denne hypotesen framhever graden av eksklusjon i et land snarere enn størrelsen til den ekskluderte befolkningen (sml. Wimmer, Cederman og Min, 2009) eller etnisk mangfold mer generelt. Hvis den følelsesbaserte mekanismen skissert ovenfor er korrekt så burde vi kunne finne en særlig sterk sammenheng mellom konfliktutbrudd og diskriminering, den mest dyptgripende formen for eksklusjon.

Horisontal økonomisk frustrasjon

Ulikhet mellom samfunnsgrupper må ikke kun betraktes som et langvarig resultat av forskjeller i ferdigheter eller i tilgangen på ressurser mellom grupper. Det er også en konsekvens av en ekskluderingspolitikk der politiske eliter systematisk styrer fordelingen av goder basert på kategorier eller grupper (Boone, 2003; Tilly, 2007). Objektive ressursasymmetrier mellom ulike grupper kan oppstå på mange måter, blant annet gjennom kolonialisme og interne maktforhold (Williams, 2003), men disse er ikke i seg selv nok til å skape frustrasjon. Medlemmer av marginaliserte grupper må først bli oppmerksomme på tilstanden de befinner seg i, gjennom en eksplisitt sammenligning med andre grupper, og deretter bli overbevist om at den ujevne fordelingen av velstand ikke bare er urettferdig, men faktisk skyldes staten og de styrende eliter (Gamson, 1992).

Nok en gang forventer vi at andre faktorer kan påvirke sannsynligheten for konflikt, deriblant særlig maktforholdet mellom den ikke-statlige utfordrer og statsmakten (f.eks. Buhaug, 2010). Men som vi framholdt i forbindelse med hypotese 3, bør omfanget av strukturell ulikhet i et samfunn ha en merkbar effekt på utbrudd av voldelige konflikter dersom det er en mellomliggende frustrasjonsmekanisme i årsaksprosessen.

I kontrast til de svake empiriske resultatene av studier som fokuserer på vertikal ulikhet, argumenterer Horowitz (1985) med tyngde for at både relativt "fattige" og "velstående" grupper har større sannsynlighet for konflikt. Stewarts (2008) serie av casestudier gir sterk empirisk støtte til betydningen av horisontal ulikhet, og Cederman, Weidmann og Gleditsch (2011) finner også støtte i en global analyse der de anvender geografisk disaggregerte økonomiske data til å lage nye mål på velstandsfordeling og horisontal ulikhet mellom etniske grupper.

Vi kan nå formulere den siste hypotesen:

Hypotese 4: Sannsynligheten for borgerkrig øker med økonomisk ulikhet mellom grupper.

Tidligere studier om hvordan ulikhet i økonomiske og politiske privilegier mellom grupper er forbundet med utbrudd av borgerkrig har vesentlig fokusert på grupper som analyseenhet. Vår forskning er blant de første til å undersøke dette systematisk og globalt på landnivå. En viktig del av analysen er derfor å undersøke hvorvidt tidligere funn om horisontal ulikhet og konflikt på gruppenivå er skalerbare, dvs. om de lar seg gjenskape med landnivådata hvor også

land uten klare grupper eller politisk relevante etniske skillelinjer er med i analyseutvalget.

Data og forskningsdesign

For å evaluere hypotesene gjennomfører vi en statistisk analyse av borgerkrigsutbrudd blant alle selvstendige stater i perioden 1960–2005. Et viktig bidrag som skiller denne analysen fra tidligere landnivå-studier er at vi benytter mer teoretisk begrunnede mål på politisk og økonomisk ulikhet basert på informasjon og data på gruppenivå. Oppskaleringen til landnivå gjør også at funnene er mer umiddelbart sammenlignbare med andre studier på landnivå som f.eks. Collier og Hoeffler (2004) og Fearon og Laitin (2003) enn tidligere funn fra gruppe-spesifikke analyser (f.eks. Cederman, Weidmann og Gleditsch, 2011).

Vi benytter konfliktdata fra UCDP/PRIO Armed Conflict Database (Themnér og Wallensteen, 2011). Konfliktutbrudd er her definert som det første året med aktive kamphandlinger mellom en stat og en ikke-statlig aktør som medfører minst 25 drepte (totalt 183 utbrudd). I tillegg anvender vi en kategorisert konfliktvariabel som skiller mellom tre ulike typer av konflikt: (1) etnisk separatist konflikt; (2) etnisk revolusjonær konflikt som forsøker å erobre regjeringsmakten sentralt; og (3) ikke-etnisk konflikt, ettersom tidligere forskning har vist at disse konflikttypene kan forklares delvis av forskjellige faktorer. Vi tilordner deltakelse i konflikt til individuelle etniske grupper gjennom ACD2EPR-prosjektet (se Wucherpfenning et al., 2012). En konflikt er kodet som etnisk dersom aktøren(e) i en borgerkrig framsetter krav på vegne av bestemte etniske grupper og rekruttering av krigere følger etniske skillelinjer. Både etnolingvistiske og etnoreligiøse forskjeller fanges opp av denne operasjonaliseringen. Skillet mellom separatistiske og revolusjonære konflikter følger UCDP/PRIO-datasettets klassifisering av om krigen foregår over et bestemt territorium eller regjeringsmakten. Se dokumentasjonen til Ethnic Power Relations-prosjektet (EPR; Wimmer, Cederman og Min, 2009) for definisjoner og videre informasjon om utbredelsen av politisk relevante etniske grupper.

For å teste den første hypotesen, om sammenhengen mellom etnisk mangfold og konflikt, anvender vi Fearon og Laitins (2003) etnolingvistiske fraksjonaliseringsindeks, ELF, der høyere verdier angir mer fragmenterte samfunn. Som mål på individuell økonomisk ulikhet (hypotese 2) benytter vi en Gini-indeks, GINI, for inntektsspredning. Denne er kalkulert på bakgrunn av data fra World Income Inequality Database, der høyere verdier indikerer at en større andel av inntektene tilfaller den økonomiske eliten.

Horisontal politisk ulikhet (hypotese 3) angir grad av etnopolitisk diskriminering, basert på EPR-databasen. I henhold til EPR-dataene er diskriminering

den mest omfattende formen for politisk eksklusjon og kjennetegnes ved at ”medlemer av gruppen er utsatt for aktivt, bevist, og målrettet diskriminering med det formål å ekskludere gruppen fra makt både regionalt og nasjonalt” (vår oversettelse, EPR v.1.1 kodebok, s. 4). Siden vi forventer at befolkningsstørrelse påvirker både den kollektive følelsen av urettferdighet og faktisk militær kapasitet benytter vi et mål kalt DISC som angir den demografiske andelen til den største diskriminerte gruppen i landet, i forhold til de(n) etniske gruppen(e) som utgjør det styrende regimet. Jo større den diskriminerte gruppen er, relativt til makthaverne, jo høyere verdi. For etnisk homogene land og land der etnisitet mangler politisk relevans er DISC satt til null.

Horisontal økonomisk ulikhet (hypotese 4) fanger opp grad av økonomisk marginalisering for en (eller flere) etniske grupper. Vi bruker bruttonasjonalprodukt per innbygger som et mål for landets gjennomsnittlige inntekt. For å generere gruppe-spesifikke inntektsdata etter mal av Cederman, Weidmann og Gleditsch (2011) kombinerer vi Nordhaus’ (2006) geografiske data for økonomisk aktivitet over geografiske celler med de geografiske polygonene for etniske grupper i GeoEPR-dataene (Wucherpfennig et al., 2011). Vår fjerde og siste forklaringsvariabel, INEQ, er således definert som raten mellom et lands gjennomsnittsinntekt og den gjennomsnittlige inntekten for den fattigste etniske gruppen i landet. Høyere verdi indikerer større relativt økonomisk gap mellom gjennomsnittet og den fattigste gruppen. Som for horisontal etnopolitisk ulikhet setter vi verdien på INEQ lik null for etnisk homogene land og land der etnisitet er politisk irrelevant.

De statistiske modellene inkluderer også et begrenset utvalg av kontrollvariabler som kan tenkes å påvirke sammenhengen mellom ulikhet og konflikt. Disse er bruttonasjonalprodukt (BNP) per innbygger fra Penn World Tables (Heston, Summers og Aten, 2009), demokrati fra Scalar Index of Politics (SIP, Gates et al., 2006), befolkningsstørrelse fra Penn World Tables (Heston, Summers og Aten, 2009), samt pågående konflikt i et land for å kontrollere for avhengighet over tid (Themnér og Wallensteen, 2011). Alle kontrollvariablene angir verdi for forrige år, og BNP og befolkning er i tillegg logaritmetransformert for å redusere skjevhet og den lange høyre halen i den opprinnelige fordelingen.

Analyse og diskusjon

En enkel korrelasjonsanalyse viser at de fire forklaringsvariablene er langt fra identiske og således fanger opp ulike aspekter av ulikhet. Faktisk er målene på vertikal og horisontal økonomisk ulikhet svakt *negativt* korrelert ($r = -0,01$; verdier for år 2000). Etnisk mangfold er heller ingen god indikator på grad av

etnopolitisk eksklusjon ($r = 0,13$). En enkel sammenlikning med borgerkrig for analyseperioden viser videre at indeksen for vertikal inntektsulikhet ikke korrelerer med konfliktutbrudd overhodet (GINI: $r < 0,01$) mens de tre andre målene antyder moderate korrelasjoner (ELF: $r = 0,09$; DISC $r = 0,06$; INEQ $r = 0,06$). Bivariate sammenlikninger av denne typen har dog begrenset verdi og vi er uansett mer interessert i å avdekke i hvilken grad forskjellige mål for økonomisk og etnopolitisk ulikhet kan forklare risiko for borgerkrig. Til dette er multivariat regresjonsanalyse et mer egnet verktøy.

Av plasshensyn viser vi bare resultatene fra hovedmodellen for hver av de to avhengige variablene, se tabell 1. Modell 1 beregner de fire ulikhetsmålenes effekt på borgerkrigsutbrudd for alle land mellom 1960 og 2005. Som forventet finner vi sterk støtte for vårt argument om at systematiske forskjeller i økonomiske og politiske privilegier mellom befolkningsgrupper er assosiert med høyere konfliktrisiko. Begge målene for horisontal ulikhet er signifikante med 1 prosents feilmargin. Effektenes størrelse er betydelige; en endring fra 10. til 90. prosentil på INEQ (tilsvarende forskjellen mellom Danmark og Sør-Afrika i 2005) medfører en økning i konfliktrisiko på 25 prosent dersom alle andre faktorer holdes konstant. Effekten av politisk eksklusjon (DISC) er i samme størrelsesorden. Vi ser også at etnisk mangfold (ELF) har en positiv og signifikant effekt med 5 prosents usikkerhet i tabell 1, men denne effekten skyldes nok primært strukturelle utfordringer knyttet til å styre mer fragmenterte samfunn (f.eks. uenigheter om fordelingspolitikk, minoritetsrettigheter, etc.) snarere enn iboende uforenligheter mellom etniske grupper. Vi finner ingen systematisk og direkte sammenheng mellom individuell inntektsfordeling (GINI) og konfliktrisiko. Kontrollvariablene oppfører seg i tråd med tidligere forskning. Både befolkningsstørrelse og lav økonomisk utvikling er sterkt og signifikant assosiert med større sjanse for konfliktutbrudd. Ifølge modell 1 har et fattig land (10. prosentil, tilsvarende Den sentralafrikanske republikk i 2005) hele fire ganger så høy konfliktrisiko som et utviklet land (90. prosentil, f.eks. Hellas i 2005) når andre faktorer holdes konstant.

I andre steg av analysen estimerer vi variabeffektene separat for hver av tre mulige konflikttyper via multinomisk logistisk analyse. Tidligere forskning har vist at separatist- (også kalt territorielle) konflikter i stor grad skyldes andre forhold enn konflikter over styresett, eller revolusjonære konflikter (Buhaug, 2006). Resultatene, som vist i modell 2, kan virke uoversiktlige, men de følger en klar logikk. Vi finner at diskriminering av store etniske grupper først og fremst øker faren for revolusjonær konflikt. Dette kan forklares ved at kun opposisjonsgrupper som har støtte av en betydelig andel av befolkningen (f.eks. Hutuene i Burundi) har en reell sjanse for å beseire regimet og overta sentral-

Tabell 1: Ulikhet, eksklusjon og konfliktutbrudd, 1960-2005

		1	2		
		Alle typer konflikt	Etnisk separatist	Etnisk revolusjonær	Ikke-etnisk
ELF	}	0,968*	1,208	1,953*	0,477
		(0,412)	(0,919)	(0,889)	(0,515)
GINI	}	-0,003	-0,029	-0,030	0,024*
		(0,010)	(0,022)	(0,025)	(0,011)
DISC	}	1,306**	0,170	2,961**	0,638
		(0,330)	(0,692)	(0,646)	(0,593)
INEQ	}	0,322**	0,577**	-0,279	0,218
		(0,092)	(0,138)	(0,434)	(0,189)
Demokrati		0,349	1,248	-0,031	-0,157
		(0,345)	(0,649)	(0,811)	(0,458)
Befolkning		0,221**	0,367**	0,037	0,165
		(0,075)	(0,120)	(0,169)	(0,100)
BNP per innbygger		-0,456**	-0,851*	-0,435	-0,198
		(0,146)	(0,355)	(0,297)	(0,197)
Pågående borgerkrig		-0,012	0,224	-1,060	0,166
		(0,297)	(0,439)	(1,045)	(0,351)
Konstantledd		-5,881**	-7,856**	-5,003*	-6,940**
		(0,841)	(1,750)	(2,178)	(1,129)
Observasjoner		5,219		5,219	

Note: *VI* = vertikal ulikhet, *HI* = horisontal ulikhet. Logit- (1) og multinomisk logit-koeffisienter (2) med robuste standardfeil i parentes; ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

makten. Mindre, gjerne perifere etniske grupper som er engasjert i væpnet motstand kan i beste fall håpe på løsrivelse eller større grad av autonomi gjennom vellykket geriljakrigføring (f.eks. Cabinda-eksklaven i Angola). Dette forklarer også hvorfor økonomisk marginaliserte grupper, representert ved INEQ, kun har signifikant effekt på separatist-konflikter. De aller fattigste gruppene er nesten uten unntak små og de har heller ikke de økonomiske ressursene som kreves for krigføring for å overta regjeringsmakten. Slik sett reflekterer ulikhetsmålene også land-spesifikke variasjoner i marginaliserte gruppers muligheter for å utfordre sentralmakten gjennom væpnet motstand. Som forventet finner vi at de tradisjonelle individnivå-baserte målene på sosial frustrasjon,

ELF og GINI, er svakere korrelert til konfliktrisiko, men vi noterer oss at inntekstulikheter mellom individer har en viss effekt på ikke-etniske konflikter i våre data (se også Bartusevičius, 2014). Blant kontrollvariablene er det bare mindre forskjeller fra tidligere funn.

I andre analyser som er dokumentert i Cederman, Gleditsch og Buhaug (2013) viser vi at den empiriske støtten til etnopolitisk eksklusjon og horisontal økonomisk ulikhet består når vi erstatter stater med etniske grupper eller sub-nasjonale geografiske enheter som analyseenhet. Likeledes viser vi at funnene ikke kan avvises som resultat av endogenitet – altså at kausaleffekten mellom ulikhet eller eksklusjon og konflikt virker i motsatt retning. Resultatene våre er også robuste for endringer i operasjonalisering av nøkkelvariablene, inkludert definisjonen av borgerkrig, og for justeringer av utvalget.

Et relevant spørsmål som ikke besvares direkte av denne studien er hvorvidt analyseperioden (1960-2005) er unik i et lengre historisk perspektiv og om funnene således ikke kan forventes å være representative for tidligere perioder. Et utførlig svar på dette spørsmålet vil kreve en mer dyptgående analyse enn det er rom for her, men vi ser i prinsippet ingen grunner til at dynamikken beskrevet her ikke også skulle gjelde for andre tidsperioder. Mens de fleste borgerkrigene i moderne tid karakteriseres av etniske skillelinjer, ofte farget av fortidens kolonistyre, var økonomiske skiller og klassekamp mellom den landeiende eliten og de store urbane massene dominerende i 1800-tallets revolusjonære bevegelser i Europa. Dette mønstret er konsistent med funnene fra modell 2, der vi finner en signifikant effekt av inntekstulikhet på ikke-etnisk konflikt, selv om alliansene av arbeidere og den mindre middelklassen langt på vei tilsier en horisontal fortolkning av rådende sosioøkonomisk og politisk ulikhet. Eric Hobsbawm (1962: 205-206) beskriver opptakten til revolusjonene av 1848 på følgende måte:

Men det var mest oppmerksomhet rundt fattigdom ... i byer og industrialiserte områder, hvor de fattige sultet på en mindre passiv måte og var vanskeligere å overse. Om realinntektene faktisk falt er ennå et omstridt historisk spørsmål, men som vi har sett hersker det ingen tvil om at de vanlige kårene for fattige i byer ble forverret og at gapet mellom fattige og rike ble større og mer synlig (vår oversettelse).

Konklusjon

Til tross for at det er allment antatt at materielle og politiske ulikheter kan skape sosial uro og borgerkrig har mange framstående forskere i den empiriske borgerkrigslitteraturen avvist at det finnes noen slik sammenheng. De har hev-

det at frustrasjon er så allment utbredt at det ikke kan brukes til å skille mellom utbrudd av krig og perioder med fred. Men våre funn viser at det finnes gode grunner til å være skeptisk til at deres empiriske resultater faktisk gir støtte en slik tolkning. Teoretiske svakheter og anvendte mål med svak validitet og samsvar med teori er etter vår mening viktige grunner til at tidligere forskning ikke har klart å etablere robuste sammenhenger mellom mål på sosial ulikhet og borgerkrig. I stedet for å se på individuelle forskjeller i privilegier som hovedårsakene til frustrasjon i et samfunn, har vi vist at politiske og sosioøkonomiske forskjeller øker risikoen for borgerkrig når de overlapper med etniske skillelinjer.

Flere nyere disaggregerte studier har vist at økonomisk og politisk horisontal ulikhet på subnasjonalt nivå eller blant etniske grupper øker faren for væpnet opprør. Vi har vist at man kan finne liknende funn på landnivå gjennom bedre teoretiske funderede mål som reflekterer ulikhet mellom grupper. En analyse med mål for både økonomisk og politisk horisontal ulikhet på landnivå gjør det også mulig å direkte sammenlikne våre resultater med standardindikatorer på vertikal ulikhet. Et annet innovativt aspekt med analysen er skillet mellom separatistkonflikter og konflikter knyttet til styresett. Når disse nyansene er introdusert trer det fram et klart bilde: økonomisk marginalisering øker risikoen for separatistkonflikter mens etnopolitisk diskriminering primært kan kobles til revolusjonære konflikter. Konvensjonelle mål på etnisk mangfold og vertikal økonomisk ulikhet har derimot relativt liten forklaringskraft.

Funnene som er presentert her har også betydelig politisk relevans. For det første gir våre gruppebaserte indekser for horisontal ulikhet bedre prediksjoner for framtidige borgerkriger enn konvensjonelle mål på etnisk fraksjonalisering og inntektsforskjeller (se Buhaug, Cederman og Gleditsch, 2014 samt f.eks. Goldstone et al., 2010). Særlig viser endringer i etnopolitisk diskriminering i mange land et systematisk dynamisk mønster som samsvarer med utbrudd av borgerkrig. For det andre bekrefter våre resultater tidligere funn når det gjelder viktigheten av politisk etnisk nasjonalisme for at sosial ulikhet skal føre til mobilisering og politisk vold. Dette perspektivet forteller oss at det også i framtiden vil være ekstremt vanskelig å finne varige løsninger på konflikt, og kriger som formelt slutter vil med høy sannsynlighet blusse opp igjen, så lenge de underliggende problemene med politisk eksklusjon eller horisontal økonomisk ulikhet vedvarer. Å inkludere tidligere diskriminerte befolkningsgrupper og la dem ta del i den politiske makten og redusere ulikhet langs etniske linjer ved hjelp av en mer rettferdig fordeling av offentlige goder og privilegier er etter vår mening en mer lovende tilnærming for å fremme fred og stabilitet enn kort-

siktige forsøk på å styrke staten ved å gi støtte til illegitime og ekskluderende regimer i stabilitetens navn.

Litteratur

- Acemoglu, Daron og James A. Robinson (2005). *Economic Origins of Dictatorship and Democracy*. New York: Cambridge University Press.
- Alesina, Alberto og Eliana La Ferrara (2005). Ethnic diversity and economic performance. *Journal of Economic Literature* 43 (3): 762-800.
- Bartusevičius, Henrikas (2014). The inequality-conflict nexus re-examined: income, education, and popular rebellions. *Journal of Peace Research* 51 (1): 35-50.
- Boix, Carles (2008). Economic roots of civil wars and revolutions in the contemporary world. *World Politics* 60 (3): 390-437.
- Boone, Catherine (2003). *Political Topographies of the African State: Territorial Authority and Institutional Choice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Booth, John A. (1991). Socioeconomic and political roots of national revolts in Central America. *Latin American Research Review* 26 (1): 33-73.
- Boswell, Terry og William J. Dixon (1993). Marx's theory of rebellion: a cross-nation analysis of class exploitation, economic development and violent revolt. *American Sociological Review* 58 (5): 681-702.
- Buhaug, Halvard (2006). Relative capability and rebel objective in civil war. *Journal of Peace Research* 43 (6): 691-708.
- Buhaug, Halvard (2010). Dude, where's my conflict? *Conflict Management and Peace Science* 27(2): 107-128.
- Buhaug, Halvard, Lars-Erik Cederman og Kristian Skrede Gleditsch (2014). Square pegs in round holes: inequalities, grievances and civil war. *International Studies Quarterly* 58 (2): 418-431.
- Cederman, Lars-Erik og Luc Girardin (2007). Beyond fractionalization: mapping ethnicity onto nationalist insurgencies. *American Political Science Review* 101 (1): 173-185.
- Cederman, Lars-Erik, Kristian Skrede Gleditsch og Halvard Buhaug (2013). *Inequality, Grievances and Civil War*. New York: Cambridge University Press.
- Cederman, Lars-Erik, Nils B. Weidmann og Kristian Skrede Gleditsch (2011). Horizontal inequalities and ethnonationalist civil war: a global comparison. *American Political Science Review* 105 (3): 478-495.
- Cederman, Lars-Erik, Andreas Wimmer og Brian Min (2010). Why do ethnic groups rebel? New data and analysis. *World Politics* 62 (1): 87-119.
- Collier, Paul og Anke Hoeffler (2004). Greed and grievance in civil war. *Oxford Economic Papers* 56 (4): 663-595.

- Davies, James Chowning (1962). Toward a theory of revolution. *American Sociological Review* 6 (1): 5-19.
- Denny, Elaine K. og Barbara F. Walter (2014). Ethnicity and civil war. *Journal of Peace Research* 51 (2): 199-212.
- Easterly, William og Ross Levine (1997). Africa's growth tragedy: policies and ethnic divisions. *Quarterly Journal of Economics* 112 (4): 1203-1250.
- Fearon, James D. og David D. Laitin (2003). Ethnicity, insurgency and civil war. *American Political Science Review* 97 (1): 75-90.
- Gamson, William (1992). *Talking Politics*. New York: Cambridge University Press.
- Gates, Scott, Håvard Hegre, Mark Jones og Håvard Strand (2006). Institutional inconsistency and political instability: polity duration, 1800–2000. *American Journal of Political Science* 50 (4): 893-908.
- Gellner, Ernest (1964). *Thought and Change*. London: Widenfeld & Nicolson.
- Gellner, Ernest (1983). *Nations and Nationalism*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Goldstone, Jack A. (2001). Toward a fourth generation of revolutionary theory. *Annual Review of Political Science* 4: 139-187.
- Goldstone, Jack A., Robert H. Bates, David L. Epstein, Ted Robert Gurr, Michael B. Lustik, Monty G. Marshall, Jay Ulfelder og Mark Woodward (2010). A global model for forecasting political instability. *American Journal of Political Science* 54 (1): 190-208.
- Gurr, Ted Robert (1970). *Why Men Rebel*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Gurr, Ted Robert (1993). *Minorities at Risk: A Global View of Ethnopolitical Conflicts*. Washington, DC: United States Institute of Peace Press.
- Hegre, Håvard og Nicholas Sambanis (2006). Sensitivity analysis of empirical results on civil war onset. *Journal of Conflict Resolution* 50 (4): 508-535.
- Heston, Alan, Robert Summers og Bettina Aten (2009). *Penn World Table Version 6.3*. Philadelphia, PA: University of Pennsylvania.
- Hobsbawm, Eric (1962). *The Age of Revolution, 1789-1848*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Horowitz, Donald L. (1985). *Ethnic Groups in Conflict*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Huntington, Samuel P. (1968). *Political Order in Changing Societies*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Kanbur, Ravi, Prem Kumar Rajaram og Ashutosh Varshney (2010). Ethnic diversity and ethnic strife: an interdisciplinary perspective. *World Development* 39 (2): 147-158.
- Laitin, David D. (2007). *Nations, States, and Violence*. Oxford: Oxford University Press.

- Montalvo, José G. og Marta Reynal-Querol (2005). Ethnic polarization, potential conflict and civil wars. *American Economic Review* 95 (3): 796-816.
- Muller, Edward N. (1972). A test of a partial theory of potential for political violence. *American Political Science Review* 66 (3): 928-959.
- Muller, Edward N. og Mitchell A. Seligson (1987). Inequality and Insurgency. *American Political Science Review* 81 (2): 425-451.
- Nordhaus, William D. (2006). Geography and macroeconomics: new data and new findings. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 103 (10): 3510-3517.
- Oberschall, Anthony (1978). Theories of social conflict. *Annual Review of Sociology* 4: 291-315.
- Russett, Bruce M. (1964). Inequality and instability: the relation of log tenure to politics. *World Politics* 16 (3): 442-454.
- Sambanis, Nicholas (2001). Do ethnic and nonethnic civil wars have the same causes? A theoretical and empirical inquiry. *Journal of Conflict Resolution* 45 (3): 259-282.
- Scott, James C. (1976). *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and Subsistence in Southeast Asia*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Skocpol, Theda (1979). *States and Social Revolutions: A Comparative Analysis of France, Russia and China*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stewart, Frances (red.) (2008). *Horizontal Inequalities and Conflict: Understanding Group Violence in Multiethnic Societies*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Tajfel, Henri og John C. Turner (1979). An integrative theory of intergroup conflict, pp. 33-47 i William G. Austin og Stephen Worchel (red.), *The Social Psychology of Intergroup Relations*. Monterey, CA: Brooks Cole.
- Themnér, Lotta og Peter Wallensteen (2011). Armed conflict, 1946-2010. *Journal of Peace Research* 48 (4): 525-536.
- Tilly, Charles (1978). *From Mobilization to Revolution*. New York: McGraw-Hill.
- Tilly Charles (2007). Poverty and the politics of exclusion, pp. 45-75 i Deepa Narayan og Patti Petesch (red.), *Moving Out of Poverty: Cross-Disciplinary Perspectives on Mobility*. Washington, DC: The World Bank.
- Williams, Robin M. Jr. (2003). *The Wars Within: Peoples and States in Conflict*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Wimmer, Andreas, Lars-Erik Cederman og Brian Min (2009). Ethnic politics and armed conflict: a configurational analysis of a new global data set. *American Sociological Review* 74 (2): 316-337.
- Wucherpfennig, Julian, Nils B. Weidmann, Luc Girardin, Lars-Erik Cederman og Andreas Wimmer (2011). Politically relevant ethnic groups across space and time: introducing the GeoEPR Dataset. *Conflict Management and Peace Science* 28 (5): 423-437.

Østby, Gudrun (2008). Polarization, horizontal inequalities, and violent civil conflict.
Journal of Peace Research 45 (2): 143-162.

Fenja Søndergaard Møller

Legitimitet og borgerkriges opståen: befolkningens oversete motiver

Denne artikel argumenterer for, at systematisk inddragelse af legitimitetsbegrebet bidrager til en forståelse af borgerkrigsudbrud. Først belyses legitimitetsbegrebets konceptuelle dimensioner og teoretiske relevans. Legitimitet defineres som folkets opfattelse af regeringen som retmæssig magthaver. Dernæst konstrueres et legitimitetsindeks med udgangspunkt i surveydata fra 49 stater på tværs af verdensdele. På baggrund af denne måling illustreres det, at legitimitet indfanger oversete motiver blandt befolkningen, hvilket medvirker til at forklare fred i lande som Jordan og Ghana og borgerkrig i lande som Nigeria og Ukraine.

Antallet af borgerkrige overstiger antallet af interstatslige krige, og inden for de senere år er adskillige nye borgerkrige opstået, fx i Nigeria 2011 og Ukraine 2014. Disse krige har katastrofale konsekvenser og koster talrige menneskeliv (Themnér og Wallenstein, 2014). Borgerkriges udbredelse og voldsomme ødelæggelser har foranlediget en omfattende litteratur vedrørende borgerkrigsudbrud.

Den eksisterende borgerkrigslitteratur etablerer et solidt fundament for forståelsen af borgerkriges opståen, men der er tilfælde, som ikke fyldestgørende kan forklares med eksisterende forklaringsfaktorer. Hvorfor opstår der borgerkrige i stater, hvor den siddende regering har vidtrækkende repressive ressourcer, og hvor motiverne går på tværs af intrastatslige grupper, fx Syrien? Og hvordan kan fattige, splittede lande som Jordan og Ghana undgå borgerkrig? Denne artikel argumenterer for, at systematisk inddragelse af legitimitetsbegrebet bidrager til en dybere forståelse af, hvorfor nogle lande oplever borgerkrig, imens andre formår at bevare freden.

Nutidige teorier vedrørende borgerkrigsudbrud kan overordnet opdeles i to retninger. Den ene retning fokuserer på oprørsmuligheder, herunder finansiering ved hjælp af naturressourcer og kamptekniske fordele i form af bjergrigt terræn. Den anden retning omhandler forurettelse såsom økonomisk og politisk ulighed mellem substatslige grupper (Fearon og Laitin, 2003; Collier, Hoeffler og Rohner, 2009; Buhaug, Cederman og Gleditsch, 2013). På trods af en omfangsrig borgerkrigslitteratur har eksisterende studier ikke direkte undersøgt legitimitetsbegrebet og dets betydning for borgerkrigsudbrud (Wimmer, 2013). Denne artikel viser, at legitimitetsbegrebet er centralt, da begrebet

indfanger oversete motiver hos befolkningen. Mere specifikt besvares følgende spørgsmål: Hvorfor er legitimitetsbegrebet relevant i forbindelse med forståelsen af borgerkrigsudbrud?

Artiklen forløber i seks hovedafsnit. Først beskrives borgerkrigslitteraturens hidtidige fokusområder og tilbageværende spørgsmål, og herefter fremføres forståelsen af legitimitetsbegrebet. I tredje del gennemgås legitimitetsbegrebets teoretiske relevans, og i fjerde del udfoldes legitimitetsbegrebets empiriske bidrag, idet et legitimitetsindeks konstrueres. I femte del foreslås farbare veje i forbindelse med fremtidige borgerkrigsstudier, og sluttelig sammenfattes resultaterne i en konklusion.

Borgerkrigslitteraturen og supplerende forklaringsfaktorer

Forskningsdagsordenen inden for borgerkrigslitteraturen var i slutningen af 1990'erne og starten af 2000'erne præget af en diskussion af motiver for borgerkrig, herunder grådighed versus forurettelse (*greed versus grievance*). Ifølge grådighedsteorien vil borgerkrig hovedsageligt opstå i stater, hvor gevinsten ved oprør er høj, og omkostningerne små, fx i fattige stater hvor magthaverne har adgang til værdifulde naturressourcer. I modsætning dertil fokuserede forurettelsesteorien på undertrykkelse og marginalisering. Forurettelsesteorien fremførte, at etnisk eller religiøs had i fragmenterede stater er hovedårsagen til borgerkrigsudbrud (Collier og Hoeffler, 1999; Collier og Sambanis, 2002; Bodea og Elbadawi, 2007).

De motivfokuserede teorier blev i 2000'erne i stigende grad afløst af et fokus på oprørsmuligheder, herunder styrkeforholdet mellem oprørere og staten. Mulighedsteorien hævder blandt andet, at der er motiver for borgerkrig i de fleste stater, hvorfor det afgørende er mulighederne. Statens repressive ressourcer blev anset som en vigtig forklaringsfaktor sammen med oprørernes finansieringsmuligheder, rekrutteringsmuligheder, militære ressourcer og sammenhængskraft (Fearon og Laitin, 2003; Collier, Hoeffler og Rohner, 2009; Fearon, 2010).

Mulighedsteorien præger stadig forskningsdagsordnen, men samtidig er flere borgerkrigsforskere vendt tilbage til studiet af motiver. Mulighedsteorien er blandt andet kritiseret for et overdrevet fokus på statiske faktorer målt på statsligt niveau såsom bjergrigt terræn. Desuden indikerede flere empiriske eksempler, at forurettelse som følge af diskrimination har en betydning i forbindelse med borgerkrigsudbrud.¹ De nutidige motivorienterede tilgange tager alternative indikatorer i betragtning. Teorierne opdeler ulighedsbegrebet i (a) horisontal ulighed, dvs. ulighed mellem politisk relevante grupper og (b) vertikal ulighed, dvs. fordelingen af goder i den samlede befolkning. Nyere studier

viser, at lande med relativt fattige substatslige grupper samt diskrimination af substatslige grupper øger sandsynligheden for borgerkrig (Cederman, Weidmann og Gleditsch, 2011; Deiwiks, Cederman og Gleditsch, 2012; Buhaug, Cederman og Gleditsch, 2013; Denny og Walter, 2014).

Behov for supplerende forklaringsfaktorer

Selv om borgerkrigslitteraturen i høj grad øger forståelsen af borgerkriges opståen, er der eksempler på fred og konflikt, som eksisterende faktorer ikke kan forklare til fulde. Kong Abdullah II formår fx at bevare freden i Jordan på trods af lave BNP-niveauer og høj grad af diskrimination. Kong Mswati III evner ligeledes at bevare freden i Swaziland på trods af fattigdom, etnisk fragmentering og diskrimination (Motsamai, 2011; Juan og Bank, 2013). I Ghana er der høj grad af etnisk fragmentering og lave BNP-niveauer, og selv om der har været lokale uroligheder i den nordlige del af landet, har regeringen undgået deciderede borgerkrige (The World Bank, 2015; Department of Peace and Conflict Research, 2015). Herudover kan oprørsmuligheder eller gruppebaseret forurettelse (økonomisk/politisk) ikke direkte forklare de voldelige protester i kølvandet på det arabiske forår. For det første opstod der kampe i stærke stater med vidtrækkende repressionsmidler og begrænsede oprørsmuligheder, fx Syrien og Libyen. For det andet var oprørsbevægelserne kendetegnet ved massiv, folkelig massemobilisering på tværs af substatslige grupper.² For det tredje omhandlede det arabiske forår umiddelbart andre motiver end etnisk diskrimination, heriblandt dalende tillid, manglende frihedsrettigheder og begrænsninger i velfærd (Anderson, 2011; Bhardwaj, 2012; Juan og Bank, 2013). Sådanne eksempler peger på et behov for supplerende forklaringsfaktorer. Jeg argumenterer for, at eksplicit inddragelse af legitimitetsbegrebet er et godt startsted.

På trods af at legitimitet typisk har haft en central plads inden for samfundsvidenskaberne, fylder begrebet forsvindende lidt på borgerkrigsforskernes dagsorden. Selv om borgerkrigsstudier til tider nævner ordet legitimitet, undersøges begrebet sjældent direkte. Det skyldes blandt andet den økonomiske dominans inden for borgerkrigsstudierne. Litteraturen er præget af kvantitativ forskning med fokus på målbare variable, hvilket har overskygget studier af mere ”bløde” faktorer, som typisk er vanskeligere at operationalisere (Wimmer, 2013). Systematisk inddragelse af legitimitetsbegrebet bidrager til borgerkrigsstudierne på to fronter. For det første involverer legitimitetsbegrebet befolkningens opfattelse af regeringen. Dette implicerer direkte målinger baseret på surveydata frem for indirekte forurettelsesfaktorer. For det andet indfanger legitimitetsbegrebet motiver, der ikke nødvendigvis er koblet til økonomisk ulighed eller

politisk diskrimination. Legitimitetsbegrebet understreger, at borgere ikke kun handler ud fra rationel egeninteresse, men også ud fra en opfattelse af, hvad der er retfærdigt, dvs. om regeringen har legitim ret til at regere (Lamb, 2014).

Hvad er legitimitet?

Udgangspunktet for legitimitetsforståelsen er Webers studier af legitimitet.³ Weber lægger vægt på, at et magtforhold er legitimt, hvis de involverede parter opfatter det som sådan. Inspireret af Weber tager artiklen ligeledes afsæt i opfattet legitimitet frem for objektive legitimitetskriterier. Legitimitet udgøres af befolkningens opfattelser (nedefra og op), og objektet for legitimitet er i denne sammenhæng afgrænset til regeringen. Mere præcist defineres legitimitet som befolkningens opfattelse af regeringen som retmæssig magthaver. Legitimitet forstås derved vertikalt (folket som helhed i forhold til regeringen) frem for horisontalt (substatslige grupper i forhold til andre substatslige grupper). Som konsekvens heraf er fokus udelukkende på fuldskala borgerkrige, hvor regeringen udgør den ene part.

For det første udgøres det samlede legitimitetsniveau af befolkningens opfattelser i forhold til input. Dette aspekt af begrebet relaterer sig til validering af magtovertagelsen, dvs. hvorfor en regering i første omgang har ret til magten. Befolkningens tillid står centralt i retfærdiggørelsen af magtovertagelsen, og netop tillid er også et nøgleelement i Eastons diffuse støtte (Easton, 1975). Anskuelsen af tillid som en del af legitimitetsbegrebet er desuden i tråd med nyere studier af legitimitet (Levi, Sacks og Tyler, 2009; Gilley, 2013).

For det andet består legitimitet af opfattelser relateret til output. Koblingen mellem output og legitimitet understreges blandt andet af Easton (1975), der skelner mellem specifik støtte og diffus støtte og knytter output direkte til specifik støtte. Lipset (1959) kobler ligeledes effektivitet til legitimitet. Adskillige studier følger i Easton og Lipsets fodspor og relaterer offentlige goder til legitimitet, fx uddannelse, sikkerhed og sundhed (Weatherford, 1992; Beetham, 1993; Levi, Sacks og Tyler 2009). I forlængelse deraf anskues output-dimensionen her som et aspekt af legitimitetsbegrebet, der udgøres af befolkningens opfattelser i forhold til statens kerneopgaver: velstand, velfærd og sikkerhed.

For det tredje formes legitimitetsbegrebet af folkets opfattelser af frihedsrettigheder. Denne komponent er inspireret af Habermas (1975), der argumenterer for, at frihedsrettigheder er essentielle for legitimitet på tværs af kulturelle kontekster. Individorienterede tilgange kritiseres for at ligestille befolkningens legitimitetsopfattelse med legitimitetsniveauet uden at tage højde for uvidenhed om rettigheder (Beetham, 2013; Lamb, 2014). Med tilføjelsen af opfattede rettighedskriterier imødekommes kritikken, men samtidig fastholdes befolk-

ningsperspektivet. Frihedsrettigheder indeholdt i legitimitetsniveauet tilfører begrebet normative elementer, men det er stadig befolkningens opfattelse af rettighederne og ikke en universel rettighedstærskel, som afgør hvor et land placerer sig på legitimitetsskalaen. Desuden er rettighedsdimensionen ikke individuel tilstrækkelig for et højt legitimitetsniveau.

Samlet set forstås legitimitet som et multidimensionalt begreb, der formes af befolkningens opfattelse af regeringen som retmæssig magthaver i forhold til input, output og frihedsrettigheder. De tre dimensioner forventes ikke direkte at korrelere, men kan delvist kompensere for hinanden og udgør tilsammen legitimitetsniveauet. Adfærd (fx politisk deltagelse) anskues ikke som en del af selve legitimitetsbegrebet, men som udfald forårsaget af legitimitet. Det understreges desuden, at fokus ikke er kilderne eller strategierne bag de målte legitimitetsniveauer. Der er flere veje til høje legitimitetsniveauer. Weber nævner karisma, tradition og legalitet som væsentlige legitimitetskilder (Weber, 1946). Hertil kan tilføjes frie og fair valg (Habermas, 1975). Det er ligeledes oplagt, at faktorer som olie og høje BNP-niveauer påvirker opfattelser relateret til output-dimensionen. Formålet er dog at indfange det direkte legitimitetsniveau, dvs. befolkningens konkrete opfattelse frem for bagvedliggende kilder.

Legitimitetsbegrebets teoretiske relevans

Overordnet set indebærer legitimitet færre motiver for væbnet kamp blandt den brede befolkning, hvilket forventes at mindske sandsynligheden for borgerkrig. Legitimitet fordrer, at befolkningen frivilligt indordner sig regeringen ud fra moralsk forpligtelse. Det vanskeliggør radikaliserede gruppers rekruttering og mobilisering af regeringsmodstand. Det stiller eksempelvis store krav til oprørerne, hvis borgerkrig skal italesættes som et nødvendigt og frugtbart tiltag i legitime regimer.

Omvendt er der motiver for regeringsmodstand hos store dele af befolkningen i stater med lave legitimitetsniveauer. Illegitimitet motiverer krav om ændring af status quo, hvilket kan opildne konflikter (Lamb, 2014). Illegitimiteten omfatter desuden per definition regeringen, hvilket giver radikaliserede grupper mulighed for at mobilisere bred modstand blandt den almene befolkning i legitimitetens navn. En sådan massemobilisering kan fx ende med direkte krav om regeringens afgang eller mindre radikale krav om reformer. Hvis ikke regeringen imødekommer befolkningens krav, kan landet ende i væbnet konflikt. Stien mellem (il)legitimitet og borgerkrig svarer overvejende til mekanismerne i forbindelse med relativ deprivation præsenteret af blandt andre Gurr (1970). Individets udbredte utilfredshed med deres situation forårsager konflikt, idet frustration genererer aggression.

Et højt legitimitetsniveau udelukker dog ikke, at andre motiver (fx grådighed eller religion) kan føre til borgerkrig. På samme vis er der alternative stier i illegitime stater, som ikke vil føre til borgerkrig. Hvis regeringen fx formår at opgradere output-dimensionen, kan det bremse en potentiel borgerkrig. Hertil kommer et væld af ikke-voldelige udtryksformer såsom demonstrationer. Det er også muligt, at øget repression kan afskrække en mobiliseret befolkning (Dogan, 2009).⁴ Det statslige legitimitetsniveau tager desuden ikke højde for, at små, magtfulde grupper, der ikke anser regeringen som retmæssig, ønsker at gribe til våben. Legitimitetsniveauet anses dog stadig som informativt (ligesom eksisterende statslige indikatorer), da borgerkrig er ressourcekrævende, og stærke motiver og rekrutteringsmuligheder blandt den brede befolkningen giver bedre vilkår for borgerkriges opståen. Selv om statslig illegitimitet på ikke altid vil føre til borgerkrig, og legitimitet på statsligt niveau ikke altid indebærer fred, forventes der gennemsnitligt set større sandsynlighed for fuldskala borgerkrig i illegitime regimer.

Måling af legitimitet

Legitimitetsbegrebets kompleksitet gør det vanskeligt at måle. Der er dog flere eksempler på empiriske målinger af staters legitimitetsniveau. I tråd med eksisterende målinger anvendes survey-data, da artiklen stræber efter at måle legitimitet direkte, dvs. selve opfattelserne.⁵ Legitimitetsmålingen involverer ikke mulige kilder såsom BNP per indbygger eller karisma, religion, ideologi osv. For at dække så stor en del af verdens lande som muligt baseres målingerne på World Values Survey.⁶ Der anvendes bølge 6, som dækker årene 2010-2014, da ingen af de tidligere bølger omfatter spørgsmål, der fyldestgørende dækker alle begrebets teoretiske dimensioner. Eksempelvis er der ikke spurgt direkte ind til velfærd og sikkerhed i forbindelse med bølgerne før 2010. Selv om tidligere målinger ville give større mulighed for at udforske effekterne af legitimitet, vælger jeg derfor den nyeste bølge. Datasættet omfatter mere end 74.000 respondenter og 52 lande (World Values Survey Association, 2014). Legitimitetsscoren estimeres for 49 af de 52 lande, da der for Qatar, Usbekistan og Kuwait ikke er spurgt om relevante rettighedsspørgsmål.⁷ Ud fra ti spørgsmål konstrueres et formativt legitimitetsindeks bestående af tre subindeks. Input-dimensionen måles med fire tillidsspørgsmål, der afspejler befolkningens tillid til regeringen, retsvæsenet, politiet og embedsmandsapparatet (V113, V114, V115, V118). Output-dimensionen måles med fire spørgsmål, der omhandler, hvorvidt respondenter inden for de sidste 12 måneder har haft nok mad, kontantindkomst, adgang til nødvendig medicinsk behandling samt følt sig tryk i eget hjem i forhold til kriminalitet (V188, V189, V190, V191). Der anvendes to

spørgsmål til at måle rettighedsdimensionen, herunder opfattelsen af respekt for menneskerettigheder og frihedsfølelse (V142, V55).⁸

Scoren for hvert spørgsmål afspejler den befolkningsandel, der placerer sig i positive svarkategorier, eksempelvis andelen, der har svaret "A great deal" eller "Quite a lot" ud af det samlede antal svar fra regnet manglende værdier og "Don't know".⁹ Der skelnes ikke mellem svarkategorierne inden for henholdsvis positive og negative andele. Der er et lige antal svarkategorier til alle spørgsmål, så begge andele afspejler det samme antal svarkategorier. I forbindelse med selve indeksskonstruktionen tager jeg udgangspunkt i Munck (2009), som understreger vigtigheden af at tilpasse aggregeringsmetoden til komponenternes interaktive forhold og komplementære relationer. Til konstruktionen af de tre subindeks anvendes det geometriske gennemsnit, idet subkomponenterne anskues som delvist komplementære og interaktive. I forhold til konstruktionen af det samlede indeks anvendes det aritmetiske gennemsnit, idet dimensionerne anskues som delvist komplementære, men ikke som interaktive. Med andre ord forventes der ikke betydelig korrelation mellem de tre dimensioner, der udgør det formative indeks, men de kan delvist kompensere for hinanden. Først reduceres data til andele på landeniveau i forhold til hvert spørgsmål. Herefter standardiseres alle andelsvariablene, så hvert spørgsmål vægtes lige højt uafhængigt af variationsbredden i andelen. Herefter udregnes det geometriske gennemsnit for hver subdimension. Sluttelig udregnes det aritmetiske gennemsnit på tværs af de tre standardiserede subdimensioner. De tre legitimitetsdimensioner vægtes lige højt.¹⁰

Legitimitetsindeksets variationsbredde er sat til at gå fra 0 til 10 for at bekvemmeliggøre sammenligninger mellem de 49 lande. Gennemsnittet er 5,3, og standardafvigelsen 2,5. De enkelte scorer for alle 49 lande er oplistet i tabel 1. Legitimitetsindekset er velegnet til at diskriminere mellem de 49 lande, idet indeksets finkornede karakter betyder, at ingen lande opnår præcis samme scorer. Ikke overraskende placerer Sverige sig i helt i top. Den øverste del af listen domineres generelt af lande med demokratiske styreformer og høje velstandsniveauer. For det første er det forventeligt, at opfattelser relateret til inputdimensionen og rettighedsdimensionen er mere positive i demokratier, hvor der sædvanligvis er højere grad af frihedsrettigheder, og hvor manglende tillid typisk vil resultere i et regeringsskifte. For det andet kan velstandsniveauet påvirke opfattelser relateret til output i en positiv retning. Det kan medvirke til at forklare, hvorfor fx Nederlandene og Tyskland scorer højt, imens fattige lande som Yemen, Armenien og Ukraine ligger i bunden af skalaen.

Det skal understreges, at fattige, autoritære regimer kan opnå en høj legitimitetsscore. Det er fx tilfældet i Jordan, der er nr. 11 ud af 49. Kong Abdullah

Tabel 1: Legitimitetsrangering

Legitimitets-				Legitimitets-			
Nr.	Land	År	score	Nr.	Land	År	score
1	Sverige	2011	10,00	26	Japan	2010	4,97
2	Kine	2012	9,76	27	Algeriet	2013	4,85
3	Singapore	2012	9,73	28	Slovenien	2011	4,43
4	Malaysia	2012	9,49	29	Palæstina	2013	4,28
5	New Zealand	1011	8,78	30	Tunesien	2013	4,27
6	Tyskland	2013	8,60	31	Libyen	2014	4,25
7	Australien	2012	8,15	32	Rwanda	2012	4,21
8	Nederlandene	2012	7,87	33	Chile	2011	4,03
9	Taiwan	2012	7,60	34	Trinidad	2011	3,90
10	Sydkorea	2010	7,28	35	Irak	2012	3,76
11	Jordan	2014	7,24	36	Zimbabwe	2012	3,68
12	Tyrkiet	2011	7,10	37	Libanon	2013	3,60
13	Ghana	2012	7,03	38	Pakistan	2012	3,37
14	USA	2011	6,96	39	Mexico	2012	3,29
15	Cypern	2011	6,76	40	Nigeria	2011	3,23
16	Aserbajdsjan	2011	6,68	41	Colombia	2012	2,70
17	Kirgisistan	2011	6,50	42	Rusland	2011	2,66
18	Kasakhstan	2011	6,36	43	Marokko	2011	2,56
19	Estland	2011	6,35	44	Rumænien	2012	2,28
20	Philippinerne	2012	5,99	45	Egypten	2013	2,23
21	Uruguay	2011	5,71	46	Ukraine	2011	1,73
22	Spanien	2011	5,66	47	Yemen	2014	1,48
23	Ecuador	2013	5,44	48	Armenien	2011	1,34
24	Polen	2012	5,17	49	Peru	2012	0,00
25	Hviderusland	2011	5,15				

II kan blandt andet trække på traditionel og ceremoniel magtoverdragelse og derved generere tillid blandt befolkningen. Diktaturer som Aserbajdsjan og Kasakhstan ligger desuden højere end flere vestlige demokratier (fx Spanien og Japan). Forekomst af naturressourcer og karisma knyttet til regeringslederen kan være en medvirkende faktor til høje scorer i sådanne autokratier. Det bemærkes desuden, at Malaysia og Kina formår at placere sig helt i toppen på trods af undertykkelse af mindretal i begge lande, blandt andet fordi legitimitetsscoren udregnes på nationalt niveau. Sidstepladsen tilhører Peru, hvorimod lande som Pakistan og Zimbabwe holder sig uden for listens bund. Samlet set understreger målingen, at legitimitet udtrykt ved befolkningens opfattelser ikke i alle tilfælde er sammenfaldende med en vestlig forestilling om, hvornår

et styre er legitimt. Selv om svarene i autoritære regimer kan være påvirket af frygt for regimet, indikerer indekset, at autoritære regeringer kan besidde legitimitet.

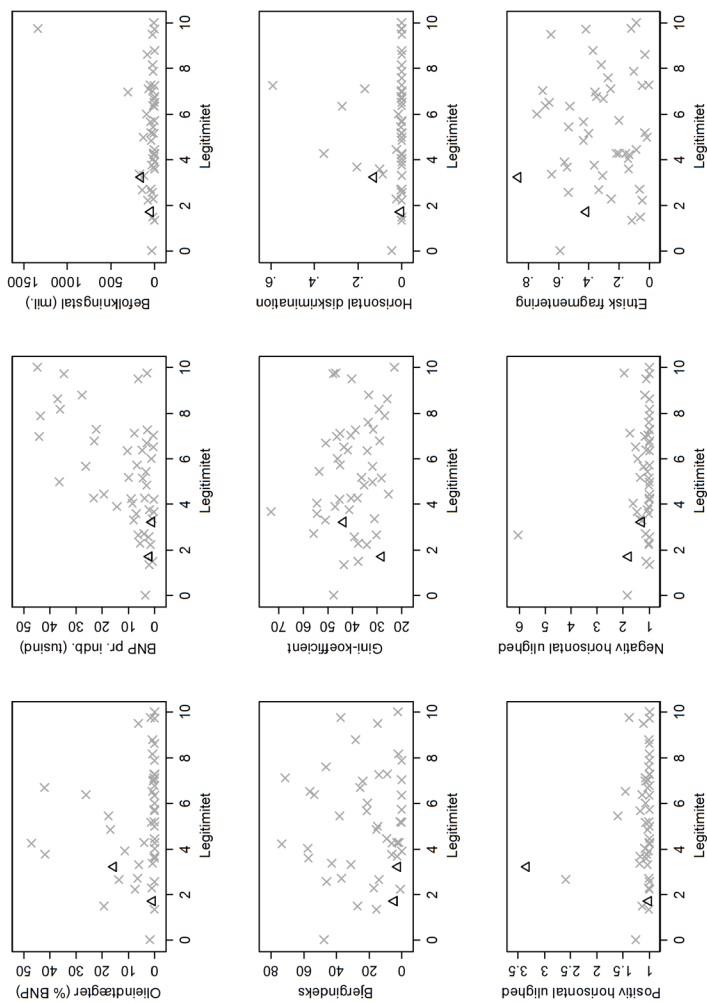
Forskelle på udbredte indikatorer og legitimitet

Operationaliseringen af oprørsmuligheder inden for borgerkrigslitteraturen varierer og omfatter en lang række indikatorer. Der er dog især fire indikatorer, der er vidt udbredte: olieindtægter, BNP per indbygger, befolkningsstørrelse og bjergrigt terræn. Disse indikatorer afspejler finansieringsmuligheder, rekrutteringsmuligheder og relativ styrke i forhold til staten (Fearon og Laitin, 2003; Bodea og Elbadawi, 2007; Collier, Hoeffler og Rohner, 2009; Buhaug, 2006). De første survey-undersøgelser i forbindelse med bølge 6 er foretaget i 2010, hvorfor der hentes data fra 2010 fra Verdensbanken (The World Bank, 2011, 2015). Bjergindekset hentes fra Fearon og Laitin (2003), da dets statiske karakter overflødig gør opdatering.¹¹

Målene for forurettelse dækker horisontal såvel som vertikal forurettelse og er baseret på Buhaug, Cederman og Gleditsch (2013). Der anvendes de nyeste tal fra 2005 og i alt inddrages fem indikatorer, der anvendes af nutidige borgerkrigsstudier: gini-koefficienten, gruppebaseret diskrimination, negativ horisontal ulighed, positiv horisontal ulighed og etnisk fragmentering. Hvorvidt et land har oplevet borgerkrigsudbrud efter legitimitetsmålingen afgøres med afsæt i UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset, hvor fuldskala borgerkrig indebærer, at regeringen er aktiv part i konflikten, og antallet af døde er min 1.000 (Themnér og Wallenstein, 2014). Et borgerkrigsudbrud forstås her som nyt, hvis det er minimum et år siden, der sidst var 25 dødsfald. Hvis der kontinuerligt er 25 dødsfald om året, forstås konflikten som igangværende.

I forbindelse med sammenligningerne mellem legitimitet og udbredte indikatorer, er der gennemført bivariat analyse og multipel regressionsanalyse.¹² Der identificeres en statistisk signifikant sammenhæng mellem legitimitet og BNP per indbygger, da høje BNP-niveauer korrelerer positivt med legitimitetsniveauet. Det er ikke overraskende, idet output indgår som dimension i legitimitetsbegrebet. Der er dog langt fra perfekt korrelation. Dette gælder både for det samlede indeks og for output-dimensionen alene. Et land som Jordan har eksempelvis lavt BNP-niveau, men en høj output-score. Befolkningen i Jordan er dermed mere positiv end det faktiske velstandsniveau indikerer, eventuelt fordi folket sammenligner sig med nabolande i højere grad end verdensgennemsnittet. Herudover involverer output-dimensionen velfærd og sikkerhed, hvilket ikke indfanges med en ren BNP-indikator.

Figur 1: Sammenhæng mellem legitimitet og udbredte borgerkrigsindikatorer

Note: Trekanten 'Δ' repræsenterer borgerkrigsudbrud i Ukraine og Nigeria efter legitimitetsmålingen. Ukraine har den laveste legitimitetsscore af de to lande og ligger derfor længere til venstre end Nigeria på alle figurer. Det bemærkes, at der mangler værdier i forhold til olieindtægter, BNP og befolkningstal for Taiwan. Der er ligeledes ikke frembragt data for olieudvinding i Rwanda, gini-koefficienten i Libyen samt bjergindeks for Cypern, Tyskland og Singapore.

Høje befolkningstal korrelerer ligeledes positivt med legitimitet, men sammenhængen forsvinder, hvis Kina fjernes. Der observeres ikke sammenhænge mellem legitimitet og andre udbredte indikatorer inden for borgerkrigslitteraturen. Legitimitetsvariablen måler derfor umiddelbart andre aspekter end de eksisterende indikatorer. Figur 1 illustrerer sammenhængene mellem de udvalgte borgerkrigsindikatorer og legitimitet. Figuren bekræfter, at der ud over BNP per indbygger, ikke er en tydelig sammenhæng mellem legitimitet og eksisterende indikatorer.

Illustrative eksempler: Ukraine, Nigeria, Jordan og Ghana

Der er i skrivende stund opstået to fuldskala borgerkrige blandt de inkluderede lande efter legitimitetsmålingerne: Nigeria 2011 og Ukraine 2014 (markeret med trekanter i figur 1). I forhold til borgerkrigen i Ukraine 2014 peger de eksisterende indikatorer på to aspekter: Ukraines lave BNP-niveau per indbygger samt høje niveauer af negativ horisontal ulighed. Ukraine afviger dog ikke væsentligt fra gennemsnittet i forhold til de andre indikatorer, jf. tabel 2. I relation til Nigeria 2011 kan flere eksisterende indikatorer medvirke til at forklare borgerkrigsudbruddet, eksempelvis etnisk fragmentering, jf. tabel 2. Det betyder imidlertid ikke, at legitimitet er uden betydning. Legitimitetsindekset viser, at både Ukraine og Nigeria havde lave legitimitetsniveauer, umiddelbart inden borgerkrigene opstod. Det peger på, at legitimitetsniveauet er en yderligere faktor, som borgerkrigsforskere bør tage i betragtning, når borgerkrigsudbrud forklares. Idet der kun er opstået to nye borgerkrige, kan der dog ikke drages generelle konklusioner om tilstedeværelsen (eller styrken) af en kausal sammenhæng mellem illegitimitet og borgerkrig.

I forlængelse af koblingen mellem illegitimitet og interstatslig konflikt kan legitimitet relateres til fred. Umiddelbart øger legitimitet forståelsen af fred i stater, hvor eksisterende borgerkrigsforskere ville forvente konflikt. I forhold til eksempelvis Jordan peger flere af de udbredte indikatorer i retning af borgerkrigsudbrud. Jordan ligger særdeles højt i forhold til horisontal diskrimination. Herudover er BNP-niveauet i Jordan væsentligt under gennemsnittet, og det bjergrige terræn giver oprørerne en kampteknisk fordel. Der er således både motiver og muligheder for borgerkrig til stede i Jordan. Gini-koefficienten og de horisontale mål for økonomisk ulighed adskiller sig ikke væsentligt fra gennemsnittet, og selv om Jordan scorer lavt i forhold til etnisk fragmentering, er landet kendetegnet ved splittelse mellem palæstinensiske grupper og den øvrige befolkning. Hvordan undgås intrastatslig vold? Sammen med det lave befolkningstal bidrager legitimitetsniveauet til at forklare stabiliteten i Jordan. Mellemøstlige monarkiers evne til at generere legitimitet er af mellemøstfor-

Tabel 2: Indikatorer for udvalgte lande

Land	Leg. score	Olieindtægter (% BNP)	BNP pr. indb. (tusind)	Befolkningstal (mil.)	Bjergindeks	Gini-koeff.	Horison-tal disk.	Positiv hori. ulighed	Negativ hori. ulighed	Etnisk fragmentering
Ukraine	1,73	0,87	1,97	45,87	4,72	28,20	0,01	1,01	1,79	0,42
Nigeria	3,23	15,67	1,00	159,71	2,40	43,70	0,13	3,34	1,30	0,87
Jordan	7,24	0,00	2,82	6,05	14,20	38,80	0,59	1,00	1,00	0,05
Ghana	7,03	0,27	0,61	24,26	0	40,70	0	1,02	1,03	0,71
Gennemsnit	5,28	6,25	11,90	69,68	21,77	39,98	0,04	1,15	1,26	0,32
(std. afv.)	(2,45)	(11,73)	(13,64)	(195,92)	(21,33)	(9,86)	(0,11)	(0,41)	(0,74)	(0,23)

Note: Gennemsnittet er beregnet for de 49 lande, der er inkluderet i indekset. Der er dog enkelte manglende værdier, jf. noten til figur 1.

skere netop fremhævet som en mulig stabilitetskilde (Hudson, 1977; Albrecht og Schlumberger, 2004; Bank, Sunik og Richter, 2014).

Ghana er et andet eksempel på et land, hvor regeringen formår at opnå et relativt højt legitimitetsniveau. Selv om der har været lokale uroligheder i den nordlige del af landet, betegnes Ghana typisk som et stabilt og fredeligt land på nationalt niveau (McCauley, 2013; Department of Peace and Conflict Research, 2015). Ud fra det lave BNP-niveau og den høje grad af etnisk fragmentering er det overraskende. Placeringen som nr. 13 kan være en medvirkende faktor til den nuværende politiske stabilitet. Tabel 2 opsummerer gennemsnittene for de forskellige indikatorer i relation til de fire ovennævnte eksempler.

Fremtidige borgerkrigsstudier

Ambitionen i nærværende artikel var at undersøge legitimitetsbegrebet og dets relevans i forbindelse med forståelsen af borgerkrigsudbrud. Der er ikke direkte foretaget en test af kausalsammenhængen mellem legitimitetsniveauer og borgerkrigsudbrud. Det skyldes blandt andet, at de survey-data, der omfatter alle relevante legitimitetsdimensioner, er indsamlet inden for de senere år. Hvorvidt lave legitimitetsniveauer fører til borgerkrig er oplagt at undersøge i forbindelse med fremtidige borgerkrigsstudier, når der foreligger opdaterede konfliktdata for en årrække efter legitimitetsmålingerne. Flere survey-data over tid vil ligeledes give mulighed for at undersøge, hvorvidt borgerkrig påvirker legitimitetsniveauet (omvendt kausalitet). Intrastatsligt sammenbrud kan påvirke opfattelsen af regeringen negativt og derved mindske legitimitetsniveauet, hvilket udfordrer brugen af legitimitet som forklarende variabel. På samme vis forventes interaktion mellem legitimitetsniveauet og udbredte variable såsom BNP per indbygger. Interaktion og kausalitetsretningen er oplagte forskningsemner, når yderligere data bliver tilgængelige. Ud over kvantitative tids-seriestudier er dybdegående casestudier med mekanismefokus en mulighed.

Desuden er det muligt at supplere World Values Survey med data fra de regionale barometre såsom Afrobarometer. De regionale survey-undersøgelser omfatter ikke de samme spørgsmål som World Values Survey, men giver mulighed for at sammenligne lande inden for verdensdele. Med udgangspunkt i de regionale barometre er det tillige muligt at studere korrelationer mellem legitimitet og borgerkrig på substatsligt niveau. Eksempelvis kan substatslige legitimitetsscorer for afrikanske lande sammenkobles med regional konfliktdata fra Uppsala Conflict Data Programs Georeferenced Event Dataset, når opdaterede data herfra foreligger (Sundberg og Melander, 2013). Denne tilgang ville indfange konflikter, hvor staten ikke nødvendigvis er aktør. Samtidig tages der højde for, at små, magtfulde grupper med meget lave legitimitetsniveauer kan

gribe til våben. Substatslige legitimitetsmål imødekommer nyere borgerkrigsstudiers fokus på gruppebaserede motiver.

Alternative legitimitetsmålinger baseret på kilderne frem for de konkrete opfattelser er ligeledes et oplagt forskningsområde for fremtidige borgerkrigsstudier. Det er udfordrende at anvende eksisterende survey-data i forbindelse med legitimitetsmålinger, da især begrænsede spørgsmål relateret til input-dimensionen udfordrer målingsvaliditeten. En alternativ tilgang er at anvende ekspertvurderinger af legitimitetskilderne, fx promovering af ideologi, karisma og økonomisk vækst (Grauvogel og von Soest, 2014).

Konklusion

På trods af en omfangsrig litteratur vedrørende borgerkriges opståen har legitimitetsbegrebet fyldt forsvindende lidt på borgerkrigsforskernes dagsorden. Denne artikel viser, at legitimitetsbegrebet er relevant, da begrebet indfanger oversete motiver hos befolkningen. Legitimitet blev defineret som folkets opfattelse af regeringen som retmæssig magthaver.

Legitimitet forventes at påvirke sandsynligheden for borgerkriges opståen, da høje legitimitetsniveauer mindsker motiver for forandring og vanskeliggør massemobilisering. Omvendt implicerer illegitimitet stærke motiver hos befolkningen, hvilket giver radikaliserede grupper større mulighed for at mobilisere regeringsmodstand. Med afsæt i den teoretiske forventning blev der ud fra World Values Survey udregnet legitimitetsscorer for 49 stater. Legitimitetsmålingen viste, at legitimitetsniveauet kan være højt i autoritære, fattige regimer. Målingen adskiller sig fra eksisterende motiv- og mulighedsvARIABLE, da der tages afsæt i befolkningens opfattelser, herunder motiver som ikke nødvendigvis korrelerer med økonomisk ulighed eller politisk diskrimination. Mere specifikt tilfører begrebet forklaringskraft i forbindelse med lande som Jordan og Ghana, hvor eksisterende teorier ville forvente borgerkrig. Samtidig er det plausibelt, at illegitimitet spiller en rolle i forbindelse med borgerkriges opståen, da de to borgerkrige, som er opstået efter legitimitetsmålingen, forekommer i lande med lave legitimitetsniveauer (Nigeria 2011 og Ukraine 2014). Et afsæt i legitimitetsbegrebet påpeger, at potentielle oprørere ikke kun handler ud fra materielle incitamenter, men også ud fra principper om retfærdighed.

Artiklen har ikke decideret testet den kausale sammenhæng mellem legitimitetsniveau og borgerkrig, men på sigt giver opdaterede data mulighed for dette. Hvis fremtidig forskning identificerer generelle sammenhænge mellem legitimitet og borgerkrig, har det betydning i forhold til forebyggelse, idet advarselsmekanismer i højere grad bør inddrage befolkningens opfattelse af re-

geringen. Fremtidig borgerkrigsforskning bør derfor se nærmere på samspillet mellem legitimitet og borgerkriges opståen.

Noter

1. Eksempelvis var borgerkrigen i Etiopien 1974-1991 blandt andet et resultat af massiv undertrykkelse af Eritreas befolkning, der i adskillige år kæmpede for selvbestemmelse og løsrivelse fra Etiopien (Bereketeab, 2010). Ligeledes kan den sudanesiske borgerkrig 1983 anskues som et resultat af undertrykkelse og marginalisering af sydsudanesiske befolkningsgrupper (Collins, 2008).
2. Oprørsgrupperne i Syrien omfatter eksempelvis både sunnimuslimer og shiamuslimer (Bhardwaj, 2012).
3. Studiet af legitimitetsrelaterede problemstillinger optog filosoffer som Aristoteles, Machiavelli og Rousseau, men Weber var en af de første, der eksplicit studerede legitimitetsbegrebet (Lamb, 2014).
4. Gerschewski (2013) argumenterer for, at eliteinddragelse, repression og legitimitet er de tre stabiliserende søjler i autoritære regimer. Det bemærkes dog, at repression også kan anskues som en radikaliserende faktor (Davenport, 2007).
5. Se blandt andet Weatherford (1991), Levi, Sacks og Tyler (2009), Power og Cyr (2009) og Gilley (2012) for eksempler på legitimitetsmålinger.
6. Der er dog en række datamæssige udfordringer, der knytter sig til brugen af World Values Survey. For det første er det vanskeligt at sikre en høj målingsvaliditet og reliabilitet på tværs af lande, da forskelligartede kulturer og sprog kan føre til uens forståelse af spørgsmålene. For andet er der fare for økologisk fejlslutning, når der udregnes statslige legitimitetsniveauer ud fra individdata (Coppedge, 2012). For det tredje er det nødvendigt at være påpasselig i forhold til generalisering fra stikprøve til population, da stikprøvernes repræsentativitet og datakvalitet varierer. Der er således en række forbehold, der skal tages i betragtning i forbindelse med legitimitetsrangeringen.
7. Der er foretaget sammenligninger af gennemsnittene for henholdsvis inkluderede lande og udeladte lande for at undersøge de 49 landes repræsentativitet. De inkluderede lande har et væsentligt højere befolkningsgennemsnit, blandt andet fordi Kina trækker gennemsnittet betydeligt op. Gennemsnittet for gruppebaseret diskrimination og etnisk fragmentering er ligeledes signifikant højere blandt de inkluderede lande (blandt andet pga. Jordan og Nigeria). De udeladte lande afviger dog ikke signifikant i forhold til andre udbredte borgerkrigsfaktorer, jf. det supplerende materiale.
8. Se det supplerende materiale for konkrete spørgsmålsformuleringer og svarkategorier.

9. Manglende værdier og ved ikke-svar kan afspejle frygt for regimet. Det bemærkes dog, at manglende værdier og ved ikke-svar for hvert spørgsmål udgør under 5 pct. Hvis svarkategorierne medtages i henholdsvis den negative andel eller den positive andel, rykker flere lande et par pladser, men der ændres ikke på helhedsbilledet, jf. det supplerende materiale.
10. Der er til sammenligning konstrueret et indeks, hvor output-dimensionen vægtes dobbelt. Fattige lande som Rwanda og Nigeria rykker nogle pladser ned, hvorimod lande som Japan og USA rykker nogle pladser op, jf. det supplerende materiale.
11. Mindre udbredte mulighedsindikatorer omfatter vækstrater, diamanter, andel unge mænd, skovrigt terræn og ustabilitet (Dixon, 2009).
12. Se det supplerende materiale for de specifikke koefficienter.

Litteratur

- Albrecht, Holger og Oliver Schlumberger (2004). "Waiting for Godot": regime change without democratization in the Middle East. *International Political Science Review* 25 (4): 371-392.
- Anderson, Lisa (2011). Demystifying the Arab Spring: parsing the differences between Tunisia, Egypt, and Libya. *Foreign Affairs* 90 (3): 2-16.
- Bank, André, Anna Sunik og Thomas Richter (2014). Durable, yet different: monarchies in the Arab Spring. *Journal of Arabian Studies* 2 (4): 163-179.
- Beetham, David (1993). In defence of legitimacy. *Political Studies* 41 (3): 488-491.
- Beetham, David (2013). *The Legitimation of Power*. 2nd ed., rev. ed. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Bereketeab, Redie (2010). *Eritrea: The Making of a Nation, 1890-1991*. Trenton, NJ: Red Sea Pr.
- Bhardwaj, Maya (2012). Development of conflict in Arab Spring Libya and Syria: from revolution to civil war. *Washington University International Review* 1: 76-96.
- Bodea, Cristina og Ibrahim A. Elbadawi (2007). Riots, coups and civil war: revisiting the greed and grievance debate. *Policy Research Working Paper 4397*. Washington, DC: The World Bank.
- Buhaug, Halvard (2006). Relative capability and rebel objective in civil war. *Journal of Peace Research* 43 (6): 691-708.
- Buhaug, Halvard, Lars-Erik Cederman og Kristian S. Gleditsch (2013). Square pegs in round holes: inequalities, grievances, and civil war. *SSRN Scholarly Paper ID 1900723*. Rochester, NY: Social Science Research Network.
- Cederman, Lars-Erik, Nils B. Weidmann og Kristian S. Gleditsch (2011). Horizontal inequalities and ethnonationalist civil war: a global comparison. *American Political Science Review* 105 (03): 478-495.

- Collier, Paul og Anke Hoefler (1999). Greed and grievance in civil war. *Policy Research Working Papers*. The World Bank.
- Collier, Paul, Anke Hoefler og Dominic Rohner (2009). Beyond greed and grievance: feasibility and civil war. *Oxford Economic Papers* 61 (1): 1-27.
- Collier, Paul og Nicholas Sambanis (2002). Understanding civil war: a new agenda. *Journal of Conflict Resolution* 46 (1): 3-12.
- Collins, Robert O. (2008). *A History of Modern Sudan*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coppedge, Michael (2012). *Democratization and Research Methods*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Davenport, Christian (2007). State repression and political order. *Annual Review of Political Science* 10: 1-23.
- Deiwiks, Christa, Lars-Erik Cederman og Kristian S. Gleditsch (2012). Inequality and conflict in federations. *Journal of Peace Research* 49 (2): 289-304.
- Denny, Elaine K. og Barbara F. Walter (2014). Ethnicity and civil war. *Journal of Peace Research* 51 (2): 199-212.
- Department of Peace and Conflict Research (2015). *Uppsala Conflict Data Program Conflict Encyclopedia*. <http://www.ucdp.uu.se/gpdata/gpregions.php?regionSelect=2-Southern%20Africa> (5. oktober, 2015).
- Dixon, Jeffrey (2009). What Causes Civil Wars? Integrating quantitative research findings. *International Studies Review* 11 (4): 707-735.
- Dogan, Mattei (2009). Political legitimacy: new criteria and anachronistic theories. *International Social Science Journal* 60 (196): 195-210.
- Easton, David (1975). A re-assessment of the concept of political support. *British Journal of Political Science* 5 (4): 435-457.
- Fearon, James D. (2010). Governance and civil war onset. *World Development Report 2011. Background Paper*. Washington, DC: The World Bank.
- Fearon, James D. og David D. Laitin (2003). Ethnicity, insurgency, and civil war. *American Political Science Review* 97 (01): 75-90.
- Gerschewski, Johannes (2013). The three pillars of stability: legitimation, repression, and co-optation in autocratic regimes. *Democratization* 20 (1): 13-38.
- Gilley, Bruce (2012). State legitimacy: an updated dataset for 52 countries. *European Journal of Political Research* 51 (5): 693-699.
- Gilley, Bruce (2013). *The Right to Rule: How States Win and Lose Legitimacy*. New York: Columbia University Press.
- Grauvogel, Julia og Christian von Soest (2014). Claims to legitimacy count: Why sanctions fail to instigate democratisation in authoritarian regimes. *European Journal of Political Research* 53 (4): 635-653.
- Gurr, Ted R. (1970). *Why Men Rebel*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

- Habermas, Juergen (1975). *Legitimation Crisis*. Boston: Beacon Press.
- Hudson, Michael C. (1977). *Arab Politics: The Search for Legitimacy*. New Haven: Yale University Press.
- Juan, Alexander De og André Bank (2013). The effects of regime cooptation on the geographical distribution of violence: evidence from the Syrian Civil War. *GIGA Working Paper Series* 222. GIGA German Institute of Global and Area Studies.
- Lamb, Robert D. (2014). *Rethinking Legitimacy and Illegitimacy: A New Approach to Assessing Support and Opposition across Disciplines*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Levi, Margaret, Audrey Sacks og Tom Tyler (2009). Conceptualizing legitimacy, measuring legitimating beliefs. *American Behavioral Scientist* 53 (3): 354-375.
- Lipset, Seymour Martin (1959). Some social requisites of democracy: economic development and political legitimacy. *American Political Science Review* 53 (01): 69-105.
- McCauley, John F. (2013). Economic development strategy and conflict: a comparison of Côte d'Ivoire and Ghana 50 years after independence, pp. 141-166 i William Ascher og Natalia Mirovitskaya (red.), *The Economic Roots of Conflict and Cooperation in Africa*. New York: Palgrave Macmillan.
- Motsamai, Dimpho (2011). Swaziland: Can Southern Africa's last absolute monarchy democratise? *African Security Review* 20 (2): 42-50.
- Munck, Gerardo L. (2009). *Measuring Democracy: A Bridge between Scholarship and Politics*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Power, Timothy J. og Jennifer M. Cyr (2009). Mapping political legitimacy in Latin America. *International Social Science Journal* 60 (196): 253-272.
- Sundberg, Ralph og Erik Melander (2013). Introducing the UCDP Georeferenced Event Dataset. *Journal of Peace Research* 50 (4): 523-532.
- Themnér, Lotta og Peter Wallensteen (2014). Armed conflicts, 1946–2013. *Journal of Peace Research* 51 (4): 541-554.
- The World Bank (2011). *The Changing Wealth of Nations: Measuring Sustainable Development in the New Millennium*. Washington DC: The World Bank.
- The World Bank (2015). *World Development Indicators*. <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators> (5. oktober, 2015).
- Weatherford, M. Stephen (1991). Mapping the ties that bind: legitimacy, representation, and alienation. *Political Research Quarterly* 44 (2): 251-276.
- Weatherford, M. Stephen (1992). Measuring political legitimacy. *American Political Science Review* 86 (1): 149-166.
- Weber, Max (1946 [1919]). Politics as a vocation, pp. 77-128 i H.H. Gerth og C. Wright Mills (red.), *From Max Weber: Essays in Sociology*. Oxford: Oxford University Press

- Wimmer, Andreas (2013). *Waves of War Nationalism, State Formation, and Ethnic Exclusion in the Modern World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- World Values Survey Association (2014). *World Values Survey Wave 6 2010-2014 Official Aggregate v.20141107*. <http://www.worldvaluessurvey.org> (5. oktober, 2015).

Lasse Lykke Rørbæk

Killing in the name of ...?

Etniske gruppeidentiteter og borgerkrig

Denne artikel diskuterer to modstridende forståelser af sammenhængen mellem etniske gruppeidentiteter og borgerkrig. Den første fokuserer på variationen mellem forskellige identitetstyper med den forventning, at religiøse og racemæssige skel er særligt konfliktskabende. Ifølge den anden forståelse har etniske grupper generelt tætte sociale netværk, og deres motiver og muligheder for at kæmpe påvirkes af deres politiske status og ressourcer frem for deres specifikke identitetstyper. Ved hjælp af statistisk analyse viser artiklen, at sandsynligheden for borgerkrigsudbrud ikke påvirkes af, hvorvidt etniske grupper primært er mobiliseret omkring religiøse, sproglige, racemæssige eller regionale skel. Analysen finder således støtte til, at forskellige typer af etniske grupper kan sidestilles når det studeres, hvorfor nogle politiske konflikter udvikler sig voldeligt.

Siden Anden Verdenskrig har ca. 2/3 af alle borgerkrige været udkæmpet af etniske grupper. Dette omfang forklares i litteraturen med etniske gruppers særlige motiver og muligheder for at mobilisere støtte og kæmpe (Denny og Walter, 2014). Etniske grupper er kendetegnet ved, at individer kvalificerer sig til gruppemedlemskab på baggrund af afstamning. Faktorer, der varierer mellem forældre og børn og inden for søskendeflokke, såsom politisk ideologi, socioøkonomisk klasse, køn og hårfarve, kan derfor ikke være definerende karakteristika for en etnisk gruppe (Chandra, 2006). Derimod er de mest udbredte etniske gruppeidentiteter baseret på religion, sprog, race (dvs. forskelle i fysisk fremtoning) eller regionalt tilhørsforhold (Wimmer, 2013). Selvom der er skrevet meget om, hvorfor etniske grupper kæmper, ved vi imidlertid stadig meget lidt om konsekvenserne af, hvilken af disse identitetstyper deres medlemmer er mobiliseret omkring. Formålet med denne artikel er at undersøge to konkurrerende forståelser heraf.

Ifølge den første er nogle etniske skel mere konfliktskabende end andre. Religiøse grupper opfattes ofte som særligt krigeriske (Reynal-Querol, 2002), hvilket vækker genklang i både den offentlige debat og i igangværende borgerkrige i fx Irak og Den Centralafrikanske Republik. Racemæssige skel anses også for at være konfliktfyldte (Cornell og Hartmann, 1998), hvorimod sproglige skel er blevet anført som en faktor, der kan forhindre udbrud af vold (Laitin, 2000). Sådanne argumenter taget i betragtning er det overraskende, at

det endnu ikke er blevet undersøgt systematisk, hvorvidt visse typer af etniske grupper er særligt tilbøjelige til at deltage i borgerkrige.

Den anden forståelse tager modsat for givet, at forskellige etniske gruppeidentiteter er sammenlignelige af natur (Horowitz, 1985; Wimmer, 2013). Etniske grupper har generelt tætte sociale netværk, hvilket giver mobiliseringsfordele, som kan fremme voldelig konflikt. Litteraturen giver ikke noget klart argument for, hvorfor sandsynligheden for borgerkrig ikke kunne tænkes at variere med gruppeidentiteterne. Men det ligger som en implicit antagelse, at gruppernes mobiliseringsfordele – deres motiver og muligheder for at kæmpe – afhænger af politisk status og tilgængelige ressourcer frem for af specifikke identitetstyper. Denne antagelse må imidlertid testes, da konklusioner, som hviler herpå (fx Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013; Cederman, Wimmer og Min, 2010), kan vise sig at være vildledende.

Artiklen fortsætter med en nærmere beskrivelse af de to modstridende perspektiver. Derefter går jeg til den statistiske analyse, hvor jeg kombinerer data for etniske magtrelationer og borgerkrig (Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013) med kodning af etniske gruppeidentiteter (Wimmer, 2015) på tværs af verdens lande i perioden 1946-2009. I modsætning til såvel teoretiske argumenter som empiriske fund, der understreger forskellene mellem etniske gruppeidentiteter, finder analysen ingen støtte til, at visse typer af etniske grupper skulle have særlig tendens til at opleve borgerkrigsudbrud. Ligeledes er effekten af en af de vigtigste forklaringer på borgerkrig, politisk diskrimination (målt som politisk eksklusion og magttab), ikke signifikant forskellig på tværs af identitetstyperne. Det tyder derfor på, at borgerkrigsstudier med rette kan sidestille forskellige typer af etniske grupper, og at den udbredte forståelse af, at religiøse grupper skulle være særligt krigeriske, er misvisende. En væsentlig begrænsning ved analysen er dog, at det tilgængelige data kun indeholder etniske grupper, som er politisk relevante. Der er således fortsat behov for at undersøge, hvorvidt etniske gruppeidentiteter er afgørende for, om etniske grupper bliver politisk relevante i første omgang.

Forskelligartede gruppeidentiteter

Konflikter, som er forankret i folks identiteter, er særdeles svære at løse fredeligt. Ifølge Huntington (1996: 254) er voldelige sammenstød især hyppigt forekommende i forbindelse med religiøse skel, som ifølge ham udgør den mest fundamentale forskellighed, der kan eksistere mellem folk. De moderne religioner er eksklusive – man kan kun have én – og indebærer væsensforskellige verdensopfattelser (Reynal-Querol, 2002: 32). Modsat taler individer fx ofte flere sprog, og verdensopfattelser deles på tværs af raceskel og regionale tilhørs-

forhold. Man kan dermed argumentere for, at religiøse gruppeidentiteter er særligt saliente for individer, hvilket besværliggør fredelig konfliktløsning og øger risikoen for vold.

Studier af sociale bevægelser har draget den samme konklusion. Ifølge Smith (1996) kan religion virke som en effektiv løsning på de kollektive handlingsproblemer, som er forbundet med voldelig konflikt. Religion foreskriver, hvordan samfundet skal indrettes, og hvordan folk bør leve, og overnaturlige elementer kan hjælpe til at legitimere den kompromisløse og selvopofrende adfærd, som voldelig konflikt kræver. Dertil understøtter en fælles religiøs identitet tillid og samarbejde mellem gruppemedlemmer, og religiøse organisationer stiller ofte kommunikationskanaler, finansielle ressourcer samt et funktionelt lederskab til rådighed (Smith, 1996: 13–21).

Race er også, som religion var det for Huntington, blevet karakteriseret som det ultimative skel imellem ”os” og ”dem”. Fordi racemæssige identiteter er baseret på fysiske karaktertræk, anses de ofte som mere naturlige og uforanderlige end andre identitetstyper og derfor som mere bastante omdrejningspunkter for konflikt (Cornell og Hartman, 1998: kap. 2). Historisk set har raceskel da også vist sig tæt forbundet til hierarkiske magtrelationer og politisk diskrimination, som set over det meste af Amerika, men også i de tidligere hvide minoritetsstyrer i Afrika syd for Sahara. Litteraturen fremsætter ikke nogen specifik forventning til sammenhængen mellem race og borgerkrig, men politisk diskrimination og konflikt må alt andet lige forventes at forøge risikoen for krig.

Ifølge Laitin (2000) kan sproglige skel i modsætning hertil fremme fredelig konfliktløsning. Majoritetsgrupper vil ofte gå imod diskriminerede sprogpolitikker for at undgå, at minoriteter søger selvstyre eller løsrivelse, og det giver magthaverne mulighed for indgå kompromisser (Laitin, 2000: 110–113). Dertil har minoritetsgrupperne kollektive handlingsproblemer, fordi det er individuelt rationelt at lære majoritetsgruppens sprog, selvom det er kollektivt rationelt at kæmpe for anerkendelse af minoritetsgruppens eget sprog. Det leder tilbage til, at sprog ikke er eksklusive. Mens de moderne religioner tilsiger, at du kun må have én trosretning, kan du godt lære forskellige sprog uden at give køb på din identitet, og i modsætning til fysiske forandringer kan dette ske på kort sigt.

Der er altså gode teoretiske argumenter for, at forekomsten af voldelig konflikt skulle variere med identitetstyperne. De empiriske studier på området støtter i nogen grad op herom. Reynal-Querol (2002) finder, at etnisk borgerkrig er mere sandsynlig i lande som er religiøst polariserede, hvorimod sproglige forskelle er af mindre betydning. Roeder (2003) viser også, at religiøse skel forøger risikoen for konflikt, men han finder dog en lignende effekt af

sproglige skel. Som kontrast til sidstnævnte fund viser Laitin (2000) i sin analyse af 268 politisk relevante etniske grupper i 148 lande, at sproglig konflikt om noget formindsker risikoen for vold. Kombineret med kvalitativ analyse af etniske konflikter i Indien og Sri Lanka konkluderer han, at sproglige skel ikke kan sidestilles med religiøse eller andre kulturelle skel, fordi sproglig konflikt ikke leder til vold (Laitin, 2000: 98). Selvom etniske grupper karakteriseret af regionale tilhørsforhold er fremhævet som en af fire hovedtyper i litteraturen (Wimmer, 2013: 8), er de ikke blevet behandlet som en selvstændig type i nogen af de gennemgåede studier, hvilket understreger behovet for nærmere empirisk analyse.

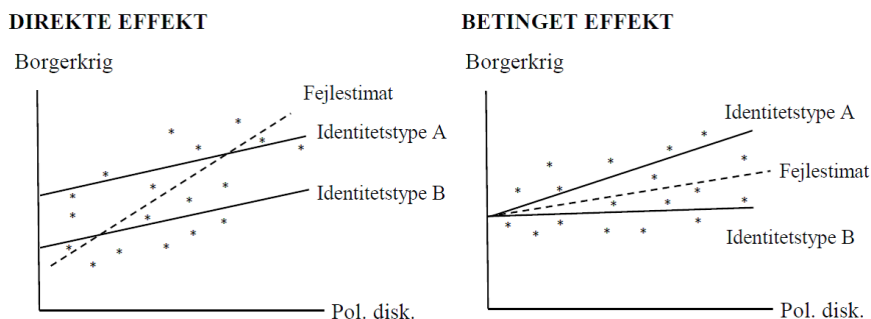
De potentielle effekter

Argumenterne ovenfor lægger op til, at etniske gruppeidentiteter har en direkte effekt på borgerkrigsudbrud, altså at sandsynligheden for at opleve borgerkrigsudbrud varierer med identitetstyperne, hvorimod øvrige forklaringer på borgerkrigsudbrud er konstante på tværs af disse. En bredt anerkendt forklaring på etnisk konflikt er politisk diskrimination. Etniske grupper, som er politisk ekskluderede, har større sandsynlighed for at gøre oprør, fordi udelukkelsen fra politisk indflydelse fører til marginalisering og utilfredshed. Det forventes især at være tilfældet, hvis grupperne for nyligt har oplevet magttab og dermed mistet deres privilegier (Cederman, Wimmer og Min, 2010; Gurr, 2000). Et eksempel på en direkte effekt vil således være, at religiøse grupper er mere sandsynlige deltagere i borgerkrige end sproglige grupper for alle niveauer af politisk diskrimination. Som illustreret i venstre del af figur 1 vil det betyde, at koefficienten for politisk diskrimination er konstant på tværs af identitetstyperne, som derimod har varierende skæringspunkter. Den stiplede linje viser, hvordan denne hypotetiske sammenhæng vil kunne lede til fejlestimer i modeller, som ikke tager højde for etniske gruppeidentiteter.

En anden potentiel effekt er, at de faktorer, som forklarer borgerkrigsudbrud, er betinget af etniske gruppeidentiteter. Det kunne således tænkes, at alle etniske grupper har den samme (lave) sandsynlighed for at deltage i borgerkrige, hvis de ikke diskrimineres imod, men at politisk eksklusion eller magttab vil give nogle grupper særlig høj sandsynlighed for at gøre oprør. Fox (2005: kap. 4) følger denne logik, når han hævder, at det ikke er religiøse skel i sig selv, men kombinationen af religiøse skel og andre politiske faktorer der fører til borgerkrig. Smith (1996: 8) understreger ligeledes med Nordirland som eksempel, at borgerkrige mellem religiøse grupper oftest handler om politisk magt, hvor religion bliver et middel til at opnå denne. Som illustreret i højre side af figur 1 vil en betinget effekt betyde, at identitetstyperne har samme skærings-

punkt, hvorimod koefficienten for politisk diskrimination varierer. Også denne hypotetiske sammenhæng vil kunne lede til fejlestimer som indikeret ved den stiplede linje.

Figur 1: To potentielle effekter af etniske gruppeidentiteter

En helt tredje potentiel effekt er, at visse identitetstyper er i særlig risiko for at opleve politisk diskrimination eller andre faktorer, som forklarer borgerkrigsudbrud. Denne indirekte effekt vil betyde, at etniske gruppeidentiteter påvirker borgerkrigsudbrud, men at effekten kun kan spores, når der ikke tages højde for de mellemkommende variable. I den empiriske analyse tester jeg både, hvorvidt der er en direkte, en indirekte eller en betinget effekt af etniske gruppeidentiteter på borgerkrigsudbrud.

Samlet set er der betydelige argumenter i litteraturen for, at etniske gruppers konfliktadfærd varierer med deres identitetstype, og hvis det er tilfældet, vil det problematisere studier, som sidestiller de forskellige gruppeidentiteter (fx Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013; Cederman, Wimmer og Min, 2010). Kan vi fx forvente, at større politisk indflydelse til det bodotalende mindretal i Indien vil forhindre forsat voldelig konflikt, hvis sammenhængen mellem politisk diskrimination og borgerkrig er drevet af religiøse grupper? I det følgende fremsætter jeg argumenter for, hvorfor identitetstyperne på den anden side skulle forventes at være ensartede.

Sammenlignelige identitetstyper

Selvom det fortsat diskuteres i litteraturen, hvad en etnisk gruppe præcist er, indbefatter de forskellige forståelser som oftest gruppeskel relateret til sprog, race og religion (Chandra, 2006). Der er dog mindre enighed om, hvorvidt grupper også er etniske, hvis de er karakteriseret ved regionale tilhørsforhold

eller en specifik livsstil eller profession som fx kaster. I denne artikel anlægger jeg en bred etnicitetsforståelse, hvor alle identitetstyper inkluderes, såfremt gruppetilhørsforholdet er bestemt af afstamning, dvs. som hovedregel er afgjort fra fødslen. For at mindske kompleksiteten fokuserer jeg dog på de fire mest udbredte etniske gruppeidentiteter: religion, sprog, race og regionalt tilhørsforhold (Horowitz, 1985: kap. 1; Wimmer, 2013: 8).

Der er flere grunde til at sidestille disse gruppeidentiteter. Ligesom ideologi og socioøkonomisk klasse er også etniske tilhørsforhold foranderlige, men fordi de er bestemt af afstamning, er de også mere stabile og præget af tætte sociale netværk, som giver stor informationstilgængelighed og gruppesolidaritet. Og det er netop de tætte sociale netværk, som mindsker *free-rider*-problematikker og mobiliseringsomkostningerne og dermed styrker etniske gruppers muligheder for at kæmpe relativt til ikke-etniske grupper (Olzak, 2006: 66-77; se også Denny og Walter, 2014). Når det kommer til voldelig konflikt, forventes de grupper, som har et tilhørsforhold baseret på afstamning, altså at skille sig ud, og det taler for, at de sidestilles.

Dertil er forskellene mellem identitetstyperne ikke så entydige, som de kunne fremstå i gennemgangen ovenfor. Som nævnt ses racemæssige identiteter typisk som mere uforanderlige end de øvrige identitetstyper, men selv raceskel kan manipuleres. Fx er skellet mellem hutu og tutsi i Burundi og Rwanda i høj grad baseret på kolonitidens racemæssige stereotyper (fx lav/høj og mørk/lys), selvom skellet historisk set har været forholdsvis flydende og delvist baseret på socioøkonomisk klasse (Cornell og Hartman, 1998: kap. 3). I flere arabiske lande har det sekteriske sunni-shia-skel derimod været salient i flere hundrede år, og der kan således ikke opstilles et klart hierarki over, hvor fastlåste identitetstyperne er. Desuden kan den samme etniske gruppe være karakteriseret ved forskellige identitetstyper over tid. Fx ansås afroamerikanerne i USA ikke primært som en racemæssig gruppe i det 17. århundrede, men som en religiøs gruppe af hedninge sammenlignet med de kristne englændere (Wimmer, 2013: 8). Furfolket er ligeledes mobiliseret som en racemæssig gruppe i oprøret mod det sudanesiske styre, men tidligere var det relevante skel sprogligt (fur/arabisk). At den samme gruppe kan være defineret ved forskellige identitetstyper over tid taler ydermere for, at gruppeidentiteterne grundlæggende er af samme natur.

Distinktionen mellem grupper som henholdsvis er og ikke er baseret på afstamning, er altså klarere end forskellene mellem identitetstyperne, og det taler for en bred etnicitetsforståelse. Borgerkrigsstudier, som bygger på en bred etnicitetsforståelse, tager dog som oftest ikke stilling til de mulige effekter af etniske gruppeidentiteter som beskrevet ovenfor. Men hvad taler for, at etniske

grupperes motiver og muligheder for at kæmpe ikke burde variere med deres identitetstyper?

Motiver og muligheder for at kæmpe

Politisk diskrimination er som nævnt et af de vigtigste motiver for at gøre oprør (Cederman, Wimmer og Min, 2010; Gurr, 2000). Ifølge Caselli og Coleman (2013) er det mindre omkostningsfuldt at diskriminere imod letgenkendelige grupper, fordi deres medlemmer ikke kan falde i ét med medlemmer af den dominerende gruppe. Men som påpeget kan selv raceskel være flydende, og det er derfor ikke en selvfølge, at visse identitetstyper vil være særligt præget af politisk diskrimination. Hvor etniske identiteter er saliente, eksisterer der mekanismer til at spore gruppetilhørsforhold, hvilket gør det muligt at diskriminere på baggrund af selv mindre synlige skel. Fx er serbere og albanere adskilt i Kosovo, sunni-araberne er udelukket fra politisk indflydelse i Syrien og Irak, og de russiske minoriteter i Estland og Litauen er diskrimineret imod på baggrund af deres sprog (Wimmer, 2013: 8). Vi skulle derfor ikke på denne baggrund forvente nogen systematisk variation i motiverne til at gøre oprør på tværs af identitetstyperne.

Etniske grupper må imidlertid også have tilstrækkelige muligheder for at kunne kæmpe. Særligt kræver mobilisering til voldelig konflikt organisatoriske, materielle og humane ressourcer (jf. Edwards og McCarthy, 2007). Som fremhævet af Smith (1996) kunne det tyde på, at religiøse grupper har en fordel i denne proces, fordi de kan benytte religiøse organisationer til blandt andet at kommunikere, hverve deltagere og sanktionere *free-riders*. Der er imidlertid problematisk at slutte heraf, at religiøse grupper har særligt gode muligheder for at gøre oprør. Selv etniske grupper, som ikke identificerer sig som religiøse, vil ofte kunne benytte sig af religiøse institutioner. Fx udkæmpedes borgerkrigen på Sri Lanka af to sproglige grupper, singalesere og tamilere, men fordi flertallet af singalesere er buddhister, og flertallet af tamilere er hinduer, spillede religion også en væsentlig, omend sekundær rolle (DeVotta, 2004). Religiøse organisationer kan endda være helt centrale, selvom de stridende etniske grupper deler trosretning. Således var den kristne kirke i Sydafrika afgørende for at organisere de sortes kamp mod Apartheid (Borer, 1996). Og i de tilfælde hvor religiøse organisationer er mindre centrale, vil der ofte være andre kulturelle organisationer, som udfylder den samme rolle. Fx blev den etniske konflikt i Guinea i 1990'erne opildnet af konfrontatorisk retorik fra de ledende sprogligt-kulturelle organisationer (Groelsema, 1998).

Endnu mindre klart er det, hvorfor materielle og humane ressourcer skulle være knyttet til særlige identitetstyper. Forbindelser til diasporaer og grup-

pemedlemmer i nabolande er ofte afgørende for at skaffe materielle ressourcer, herunder penge og våben (Denny og Walter, 2014). Men her er det igen opfattelsen af fælles afstamning frem for specifikke identitetstyper, som giver støtte. Både med hensyn til humane og andre resourceformer kan de etniske gruppers størrelse i stedet forventes at påvirke muligheden for at kæmpe. Ud over at relativt større grupper har et mere legitimt krav på politisk indflydelse, har de også flere potentielle soldater og en større samlet ressourcemængde til at vedligeholde en organisation (Cederman, Wimmer og Min, 2010: 96). Således udgjorde den sunni-arabiske majoritetsgruppe i Syrien, som var organiseret omkring Det Muslimske Broderskab før Hama-massakren i 1982, en større trussel mod Assads alawi-styre end de andre ekskluderede grupper i landet (Haklai, 2000).

Ifølge det andet perspektiv forventes etniske gruppeidentiteter dermed ikke at påvirke sandsynligheden for borgerkrigsudbrud. Som jeg har understreget er antagelsen kun implicit, men gruppernes motiver og muligheder for at kæmpe forventes i stedet at være påvirket af faktorer som politisk diskrimination og gruppestørrelse. Derimod er der en række eksplicitte forventninger til, hvorfor gruppeidentiteter skulle spille en rolle, og det er derfor oplagt at teste den mulige sammenhæng empirisk. Det gør jeg nedenfor ved først at præsentere de anvendte data og derefter de empiriske resultater.

Data

Den statistiske analyse tager udgangspunkt i Cederman, Gleditsch og Buhaugs (2013: kap. 4) studie af sammenhængen mellem politisk eksklusion og borgerkrig, som inkluderer 790 politiske relevante etniske grupper i 137 lande fra hele verden i perioden 1946–2009.¹ Jeg har valgt at basere både data og analysedesign på dette studie for at sikre, at de teoretiske forventninger testes på et veletableret og sammenligneligt grundlag. Det nye i analysen er, at jeg tilføjer kodning af etniske gruppeidentiteter (Wimmer, 2015), hvilket gør det muligt at teste, hvorvidt sandsynligheden for borgerkrigsudbrud varierer hermed. I det følgende begynder jeg med at præsentere kodningen af etniske gruppeidentiteter, før jeg introducerer de øvrige variable og analysedesignet.

Som nævnt er de etniske grupper i datasættet politisk relevante, hvilket betyder, at en eller flere organisationer hævder at repræsentere dem, eller at de fra statens side er udsat for systematisk diskrimination (Cederman, Wimmer og Min, 2010: 98–99). Gruppeidentiteterne er i tråd hermed kodet på baggrund af det skel, som den relevante politiske aktør ser som primært definerende for gruppen, dvs. den identitetstype som gruppemedlemmerne er mobiliseret omkring, eller den identitetstype som staten diskriminerer ud fra (Wimmer,

2015).² Som det følger af det teoretiske udgangspunkt, kan gruppeidentiteterne variere over tid, hvis den relevante identitetstype skifter.

Selvom det letter kodningen, at kun politisk relevante grupper er inkluderet i datasættet, giver det imidlertid også fare for selektionsproblemer. Hvis visse typer af etniske grupper har større tendens til at være politisk relevante, vil gruppeidentiteterne således kunne have en effekt, som ikke kan spores i det tilgængelige data. Analysen giver derfor kun mulighed for at belyse, hvorvidt etniske gruppeidentiteter påvirker sandsynligheden for, at allerede politisk relevante grupper deltager i borgerkrig, dvs. hvorvidt gruppeidentiteterne kan forklare, hvorfor kun nogle politiske konflikter udvikler sig voldeligt.

De fire mest udbredte gruppeidentiteter er som beskrevet religion, sprog, race og regionalt tilhørsforhold. I en række tilfælde er der flere mulige identitetstyper, som adskiller grupperne som fx på Sri Lanka, hvor der er sproglige, religiøse og regionale skel. For det meste er det muligt at udpege den primært definerede identitetstype, som det også var tilfældet i Sri Lanka-eksemplet, men hvor det ikke er muligt, er grupperne kodet i en blandet kategori (Wimmer, 2015).

Religiøse grupper er karakteriseret ud fra deres tilhørsforhold til forskellige religioner eller sekter. Eksempler herpå er muslimer/romersk-katolske/ortodokse i Bosnien-Herzegovina og protestanter/katolikker i Nordirland. Lingvistiske grupper er karakteriseret ved sproglige skel såsom fransktalende/tysktalende/italiensktalende i Schweiz. Racemæssige grupper er karakteriseret ved forskelle i udseende eller andre fysiske (fæno- og/eller genotypologiske) forskelle. Eksempler på raceskel er hvide/sorte/asiater i USA eller hutu/tutsi i Burundi og Rwanda. Regionale grupper er karakteriseret ud fra tilhørsforholdet til regionale områder såsom "Northerners"/"South-Westerners" i Uganda eller "Highlanders"/"Côtiers" på Madagascar (Wimmer, 2015). Som nævnt medtager analysen desuden en blandet kategori, som består af de grupper, der ikke har én primær identitetstype. Heri placerer jeg også de etniske grupper, som er karakteriseret ved en specifik livsstil (fx romaer i Europa) eller profession (såsom visse kaster i Indien og Nepal). Af de 28.302 observationer (dvs. gruppe-år) som er indeholdt i Cederman, Gleditsch og Buhaugs analyse, var det muligt at kode gruppeidentiteter for 27.250 observationer (96,3 pct.). Af disse er ca. 15 pct. religiøse, 55 pct. lingvistiske, 9 pct. racemæssige, 8 pct. regionale og 13 pct. i den blandede kategori.

Analysens afhængige variabel er binær og kodet 1 i de år mellem 1946 og 2009, hvor en given etnisk gruppe oplever borgerkrigsudbrud, forstået som påbegyndelsen af en intrastatslig væbnet konflikt, hvor regeringen eller statsmagten deltager, og hvor mindst 25 personer årligt omkommer i åben

kamp. En etnisk gruppe betegnes som deltager i en borgerkrig, hvis den relevante væbnede organisation som en del af sit mål udtrykker støtte til gruppen, og gruppens medlemmer samtidig kæmper for organisationen (Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013: 69). Etniske grupper, som kontrollerer statsmagten alene, medtages ikke i analysen, da de per definition indgår i alle borgerkrige i landet.

Angående de uafhængige variable er en gruppe politisk ekskluderet, hvis den ikke på meningsfuld vis er repræsenteret i den udøvende magt, særligt i den nationale regering og blandt topposterne i administrationen og sikkerhedsstyrkerne. Der er tale om magttab, hvis gruppen i de foregående to år har mistet politisk indflydelse over den udøvende magt. Både politisk eksklusion og magttab er kodet binært og forventes som beskrevet under teorien at forøge sandsynligheden for borgerkrigsudbrud. Gruppestørrelse angiver andelen af befolkningen, som tilhører en given etnisk gruppe relativt til den andel af befolkningen, som er repræsenteret af den udøvende magt. Gruppernes relative størrelse forventes som beskrevet at påvirke deres mulighed for at kæmpe via et større rekrutteringspotentiale samt finansielle og organisatoriske ressourcer. Analysen kontrollerer derudover for, hvor mange tidligere borgerkrige en given etnisk gruppe har deltaget i siden 1946, da voldelig konflikt ofte vil gentage sig, såfremt den bagvedliggende konflikt ikke løses. På landeniveauet kontrolleres der for yderligere faktorer, som forventes at være relateret til både politisk eksklusion og borgerkrigsudbrud: BNP per capita, populationsstørrelse, samt hvorvidt andre etniske grupper i landet deltager i en borgerkrig (se Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013 for yderligere information om data og analysesign).

Udover at teste den potentielle direkte effekt af etniske gruppeidentiteter, tester jeg også den mulige indirekte effekt ved at udelade de gruppespecifikke uafhængige variable fra analysen (model 3 i tabel 1). Dertil efterprøver jeg analysens robusthed i tre øvrige modeller, som kontrollerer for henholdsvis 1) demokratiniveau (baseret på Scalar Index of Politics fra Gates et al., 2006) og etnisk fraktionisering (sandsynligheden for at to tilfældigt udvalgte individer tilhører samme etniske gruppe), 2) geokulturelle regioner (Eurasien, Latinamerika, Sydøstasien, Mellemøsten og Nordafrika, sub-Sahara Afrika og Vesten) og 3) alle lande som indgår i analysen ("country fixed effects"). Som et sidste skridt i den empiriske analyse tester jeg den potentielle betingede effekt af etniske gruppeidentiteter på borgerkrigsudbrud.

Tabel 1: Etniske gruppeidentiteter og borgerkrigsudbrud, 1946-2009

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5	Model 6
	Basismodel	Gruppeidentiteter inkluderet	Gruppevariable udeladt	Ekstra kontroller	Region fixed effects	Lande fixed effects
Gruppeniveau:						
Politisk eksklusion	1,14** (0,21)	1,13** (0,21)		1,31** (0,25)	1,17** (0,20)	1,22** (0,35)
Magttab	1,51** (0,30)	1,51** (0,29)		1,43** (0,32)	1,47** (0,29)	1,69** (0,35)
Gruppestørrelse	1,07** (0,34)	1,01** (0,33)		1,23** (0,39)	0,85** (0,32)	0,78† (0,47)
Tidligere konflikt	0,68** (0,07)	0,65** (0,08)		0,70** (0,10)	0,62** (0,09)	0,37 (0,25)
Identitetstyper:						
	<i>Reference: Religion</i>					
Sprog		0,27 (0,26)	-0,36 (0,30)	-0,42 (0,26)	-0,16 (0,33)	0,06 (0,41)
Race		-0,01 (0,31)	0,17 (0,38)	-0,15 (0,26)	0,22 (0,36)	0,17 (0,47)
Region		0,06 (0,30)	0,23 (0,37)	-0,15 (0,34)	0,12 (0,34)	0,54 (0,43)
Blandet		-0,27 (0,34)	-0,22 (0,38)	-0,48 (0,33)	-0,26 (0,39)	-0,19 (0,53)
Landeniveau:						
Anden konflikt, t-1	0,56† (0,29)	0,55† (0,29)	0,86** (0,26)	0,56† (0,32)	0,48 (0,29)	-0,55 (0,34)
(log) BNP/cap., t-1	-0,20* (0,08)	-0,20** (0,08)	-0,19* (0,09)	-0,23* (0,09)	-0,11 (0,10)	0,18 (0,24)
(log) Population, t-1	-0,00 (0,10)	-0,00 (0,10)	0,02 (0,08)	-0,02 (0,09)	-0,01 (0,10)	0,15 (0,76)
Demokrati, t-1				0,71† (0,41)		
Etnisk frakt, t-1				0,41 (0,53)		
Constant	-3,94** (1,11)	-3,77** (1,11)	-2,46* (1,06)	-4,22** (1,29)	-5,26** (1,76)	-7,80 (9,27)
Observations	27.250	27.250	27.250	25.319	27.250	17.573

Note: Logit-analyser med landekorrigerede robuste standardfejl i parentes; variable for fredsårskorrektion (alle modeller) samt region og lande fixed-effects (model 5 og 6) er ikke rapporteret for at spare plads. ** p < 0,01; * p < 0,05; †p < 0,10.

Resultater

På tværs af modellerne viser tabel 1 som forventet, at etniske grupper, som er ekskluderet fra politisk indflydelse, eller som for nyligt har mistet magt, har signifikant større sandsynlighed for at opleve borgerkrigsudbrud. Det samme gør sig gældende for store etniske grupper og grupper, som tidligere har oplevet voldelig konflikt. Sandsynligheden for at deltage i borgerkrig stiger desuden, hvis de etniske grupper er bosiddende i et fattigt land. Det er mindre entydigt, hvorvidt det har en effekt, om øvrige grupper i landet kæmper, og det tyder ikke på, at landes populationsstørrelse spiller en væsentlig rolle.

I model 2 inkluderes etniske gruppeidentiteter for at teste den mulige direkte effekt på borgerkrigsudbrud. Religion er brugt som referencekategori, da der er særligt stærke argumenter i litteraturen for, at netop religiøse grupper skulle være indblandet i voldelig konflikt (skift i referencekategorien ændrer imidlertid ikke resultaterne nævneværdigt). Som det ses, er der ikke er nogen signifikant forskel på de forskellige gruppeidentiteters sandsynlighed for at opleve borgerkrigsudbrud. Nogle af koefficienterne er negative, andre er positive, men i ingen af modellerne er forskellen til referencekategorien statistisk signifikant ($p < 0,10$).

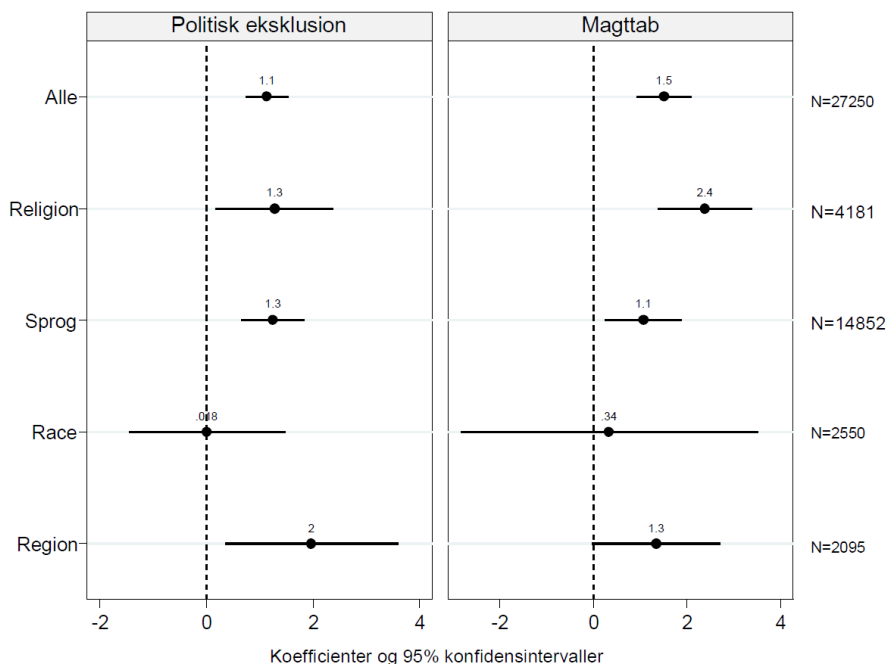
Som beskrevet under teorien kunne effekten af identitetstyperne også være indirekte, således at fx racemæssige grupper havde større tendens til at være politisk ekskluderet og derigennem mere voldelige. Det kunne også tænkes, at religiøse grupper var bedre til at mobilisere store befolkningsgrupper, og at effekten af religion således gik igennem gruppestørrelse. Jeg tester disse forventninger i model 3, hvor de gruppespecifikke variable med undtagelse af identitetstyperne er udeladt fra analysen. Som det ses, er der stadig ingen signifikant forskel i sandsynligheden for borgerkrigsudbrud. Det samme er tilfældet, når jeg kontrollerer for etnisk heterogenitet og demokrati i model 4, geokulturelle regioner i model 5 og samtlige lande i analysen i model 6. Jeg har herudover efterprøvet en række alternative specifikationer såsom at kontrollere for vækst i BNP, religiøs fraktionisering, bjergrigt terræn og hybridregimer (demokratniveau i anden potens). Jeg har også testet en endnu mere minimalistisk model end model 3, hvor jeg også udelader de landespecifikke variable. Slutteligt har jeg afprøvet alternative estimeringsteknikker såsom probit, OLS samt random-effects og fixed-effects logit, hvor analyseenheden er den enkelte etniske gruppe. Ingen af de afprøvede modeller finder imidlertid støtte til, at forekomsten af borgerkrigsudbrud skulle variere på tværs af etniske gruppeidentiteter (samtlige resultater er tilgængelige via forfatteren).

Analysen sætter således spørgsmålstegn ved studier, som har argumenteret for, at religiøse grupper skulle være særligt præget af voldelig konflikt (fx Hun-

tington, 1996; Reynal-Querol, 2002), eller at sproglige konflikter med mindre sandsynlighed skulle udvikle sig voldeligt (Laitin, 2000). Og såfremt raceskel er særligt fastlåste (jf. Cornell og Hartman, 1998), smitter det ikke umiddelbart af på sandsynligheden for borgerkrigsudbrud.

Som teoretiseret er det desuden muligt, at effekten af politisk eksklusion og magttab er betinget af etniske gruppeidentiteter, fordi visse typer af grupper har lettere ved at mobilisere støtte til voldelig konflikt givet den frustration, som er forbundet med politisk diskrimination. Figur 2 sammenligner effekten af politisk eksklusion og magttab på tværs af gruppeidentiteterne. Figuren viser ustandardiserede koefficienter og 95 pct. konfidensintervaller for effekterne af politisk eksklusion og magttab på borgerkrigsudbrud, hvilket for den fulde population ("Alle") svarer præcist til model 1 i tabel 1. Derefter deles populationen i religiøse, lingvistiske, racemæssige og regionale grupper, men ellers med de samme variable og statistiske procedurer som i model 1.³

Figur 2: Effekten af politisk eksklusion og magttab på borgerkrigsudbrud på tværs af etniske gruppeidentiteter, 1946-2009

Note: De inkluderede variable og statistiske teknikker svarer til tabel 1, model 1, som er opdelt efter identitetstyperne. Antallet af observationer (N) er rapporteret på højre side af figuren.

Som det fremgår af figur 2, er alle koefficienterne positive, hvilket viser, at politisk eksklusion og magttab forøger sandsynligheden for borgerkrig for alle identitetstyperne. Konfidensintervallerne forøges i sagens natur, når variansen inden for en gruppe stiger, og når antallet af observationer falder, men med undtagelse af racemæssige grupper er effekterne gennemgående signifikant forskellige fra 0. Effekten af politisk eksklusion er den samme for religiøse og sproglige grupper, som ligger en smule over effekten for den samlede population. Effekten er endnu stærkere for regionale grupper, hvorimod racemæssige grupper falder markant under den samlede population. Men inden for et 95 pct. konfidensinterval kan det hverken afvises, at koefficienterne for de fire grupper er ens, eller at de hver især er ens med koefficienten for den samlede population.

Effekten af magttab ses i højre side af figur 2. Også her varierer koefficienterne noget, men der kan stadig ikke spores nogen statistisk signifikant forskel på tværs af gruppeidentiteterne. Der synes heller ikke at være en særlig systematik i, hvilke af identitetstyperne der har de største koefficienter på tværs af de to forklaringsfaktorer. Den eneste undtagelse er, at koefficienterne for både politisk eksklusion og magttab er markant lavere for racemæssige grupper. Det ville dog være at gå for langt at konkludere, at racemæssige grupper ikke har større sandsynlighed for at gøre oprør, når de diskrimineres imod. Koefficienterne for race er stadig positive, de adskiller sig ikke statistisk signifikant fra den samlede population, og de fulde interaktionsmodeller (ikke vist her) finder heller ingen signifikant effekt.

Alt i alt er der på baggrund af de gennemførte analyser intet belæg for, at etniske gruppers sandsynlighed for at indgå i borgerkrige påvirkes af den identitetstype, som deres gruppemedlemmer er mobiliseret omkring. Det tyder hverken på, at etniske gruppeidentiteter har en direkte effekt på borgerkrigsudbrud, at effekten går igennem faktorer som politisk eksklusion og gruppestørrelse, eller at effekten af politisk diskrimination er betinget af identitetstyperne. I stedet finder analysen støtte til det andet perspektiv, som sidestiller etniske gruppeidentiteter (Horowitz, 1985; Wimmer, 2013). Analysen tyder altså på, at gruppernes motiver og muligheder for at kæmpe ikke påvirkes af deres gruppeidentiteter, men af faktorer såsom politisk status og ressourcer (jf. Cederman, Wimmer og Min, 2010; Gurr, 2000).

Konklusion

Etnisk konflikt præger verden omkring os, og den stadigt voksende litteratur på området styrker vores forståelse af, hvilke faktorer der medvirker til at forklare fremkomsten af borgerkrige. Det er imidlertid endnu ikke undersøgt

systematisk, hvorvidt de identitetstyper, etniske grupper er mobiliseret på baggrund af – særligt religion, sprog, race og regionalt tilhørsforhold – påvirker sandsynligheden for borgerkrigsudbrud.

I denne artikel har jeg diskuteret og testet to konkurrerende forståelser heraf. Ifølge den ene adskiller identitetstyperne sig på en række punkter, hvilket forventes at påvirke etniske gruppers sandsynlighed for at kæmpe. Den statiske analyse finder dog ingen støtte til dette perspektiv: På tværs af verdens lande i perioden siden Anden Verdenskrig har visse typer af etniske grupper ikke haft særlig tendens til at opleve borgerkrigsudbrud. Derimod finder analysen støtte til den del af litteraturen, som i stedet for etniske gruppeidentiteter fokuserer på gruppers motiver og muligheder for at gøre oprør. Faktorer som politisk eksklusion, magttab og gruppestørrelse er væsentlige forklaringer på borgerkrigsudbrud, selv når der tages højde for de forskellige identitetstyper. Det tyder derfor på, at borgerkrigsstudier med rette kan sidestille etniske grupper, som er kendetegnet ved enten et religiøst, sprogligt, racemæssigt eller regionalt tilhørsforhold. Fx vil forklaringer på, hvorfor religiøse grupper kæmper i Mellemøsten, dermed kunne hjælpe til at forklare borgerkrige omkring sproglige skel i Afrika eller Asien.

Denne indsigt er ingenlunde trivial. Både den offentlige og den akademiske debat er præget af en forestilling om, at religiøse grupper skulle være særligt krigeriske. Fortsatte rædsler i Irak, Syrien og Den Centralafrikanske Republik bidrager til denne forestilling, men som påpeget her må vi anlægge en bredere forståelse af etniske grupper for at kunne forudse det næste borgerkrigsudbrud. Konflikter over politisk magt har for vane at udvikle sig voldeligt i svagt institutionaliserede lande, og konflikterne begrænser sig ikke til visse etniske skel.

Selvom forskellige typer af etniske grupper har samme sandsynlighed for at opleve borgerkrigsudbrud, kan deres konfliktadfærd stadig variere på andre områder. Det ville således være oplagt at udvide analysen til at inkludere længden og intensiteten af borgerkrige. Det er ligeledes ikke blevet behandlet, hvordan og hvorfor etniske grupper mobiliseres, og i den forbindelse begrænser de tilgængelige data analysen på flere punkter. Det har ikke været muligt at teste, hvorvidt kombinationen af flere etniske skel spiller en rolle. Er overlap mellem religiøse og andre etniske skel fx særligt farlige? Som nævnt er det desuden kun politisk relevante grupper, som er inkluderet i analysen, og resultaterne kan vise sig at være misvisende, hvis der er systematik i, hvilke typer af etniske grupper som er politisk relevante. Det er dog stadig muligt at konkludere på baggrund af analysen, at identitetstyperne som etniske grupper primært er mobiliseret omkring, ikke kan forklare, hvorvidt politiske konflikter eskalerer og bliver voldelige.

Noter

1. Ud af de i alt 162 lande, som er inkluderet i EPR-ETH datasættet, er de resterende 25 lande udeladt, fordi de ikke på noget tidspunkt i perioden indeholdt politiske relevante etniske grupper.
2. For kodeguide se <http://www.columbia.edu/~aw2951/CodingMarkers.pdf>
3. Konklusionen på baggrund af disse test er den samme, hvis jeg i stedet inkluderer interaktioner med hver identitetstype i den fulde population. Resultaterne er tilgængelige via forfatteren.

Litteratur

- Borer, Tristan A. (1996). Church leadership, state repression, and the “spiral of involvement” in South African anti-apartheid movement, 1983-1990, pp. 125-143 i Christian Schmidt (red.), *Disruptive Religion: The Force of Faith in Social Movement Activism*. New York, NY: Routledge.
- Cederman, Lars-Erik, Kristian S. Gleditsch og Halvard Buhaug (2013). *Inequality, Grievances, and Civil War*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Cederman, Lars-Erik, Andreas Wimmer og Brian Min (2010). Why do ethnic groups rebel? New data and analysis. *World Politics* 62 (1): 87-119.
- Chandra, Kanchan (2006). What is ethnic identity and does it matter? *Annual Review of Political Science* 9: 397-424.
- Cornell, Stephen og Douglas Hartmann (1998). *Ethnicity and Race: Making Identities in a Changing World*. Thousands Oaks, CA: SAGE Publications.
- Denny, Elaine og Barbara Walter (2014). Ethnicity and civil war. *Journal of Peace Research* 51 (2): 199-212.
- Edwards, Bob og John D. McCarthy (2007). Resources and social movements mobilization, pp. 116-152 i David Snow, Sarah Soule og Hanspeter Kriesi (red.), *The Blackwell Companion to Social Movements*. New York: John Wiley & Sons.
- Fox, Jonathan (2005). *Religion, Civilization, and Civil War: 1945 Through the New Millennium*. Lanham, MD: Lexington.
- Gates, Scott, Håvard Hegre, Mark P. Jones og Håvard Strand (2006). Institutional inconsistency and political instability: polity duration, 1800-2000. *American Journal of Political Science* 50 (4): 893-908.
- Groelsema, Robert (1998). The dialectics of citizenship and ethnicity in Guinea. *Africa Today* 45 (3-4): 411-422.
- Gurr, Ted R. (2000). *Peoples Versus States: Minorities at Risk in the New Century*. Washington, DC: United States Institute of Peace Press.
- Haklai, Oded (2000). A minority rule over a hostile majority: the case of Syria. *Nationalism and Ethnic Politics* 6 (3): 19-50.

- Horowitz, Donald L. (1985). *Ethnic Groups in Conflict*. Berkely and Los Angeles, CA: University of California Press.
- Huntington, Samuel (1996). *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York, NY: Simon and Schuster.
- Laitin, David (2000). Language conflict and violence: The straw that strengthens the camel's back. *European Journal of Sociology* 41 (1): 97-137.
- Olzak, Susan (2006). *The Global Dynamics of Racial and Ethnic Mobilization*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Reynal-Querol, Marta (2002). Ethnicity, political systems, and civil wars. *Journal of Conflict Resolution* 46 (1): 29-54.
- Roeder, Philip (2003). Clash of civilizations and escalation of domestic ethno-political conflicts. *Comparative Political Studies* 36: 509-540.
- Smith, Christian (1996). Correcting a curious neglect, or bringing religion back in, pp. 1-25 i Christian Smith (red.), *Disruptive Religion: The Force of Faith in Social Movement Activism*. New York, NY: Routledge.
- Wimmer, Andreas (2013). *Ethnic Boundary Making: Institutions, Power, Networks*. Oxford: Oxford University Press.
- Wimmer, Andreas (2015). Race-centrism: a critique of a research agenda. *Ethnic and Racial Studies* 38 (13): 2186-2205.

Henrikas Bartusevičius og Svend-Erik Skaaning

Demokrati og borgerkrig

Prominente studier af sammenhængen mellem demokrati og borgerkrig har hævdet, at risikoen for borgerkrigsudbrud er lige så lille for autokratier som for demokratier, og at den er størst for hybridregimer, der befinder sig i midten af det politiske regimespektrum. Vi genanalyserer sammenhængen mellem demokrati og borgerkrigsudbrud ved hjælp af Lexical Index of Electoral Democracy (LIED). Dette nye demokratimål gør os i stand til samtidigt at skelne mellem niveauer af elektoralt demokrati og distinkte regimetyper. I modsætning til tidligere studier viser vores globale statistiske analyse, at hybridregimer ikke udviser den største risiko for borgerkrigsudbrud. Det er snarere rene autokratier – forstået som politiske regimer, hvor der ikke afholdes nationale valg – der er mest udsatte for borgerkrigsudbrud, mens elektorale demokratier, som er karakteriseret ved konkurrencefyldte og inklusive valg, har den mindste risiko.

Sammenhængen mellem regimetype og borgerkrigsudbrud har affødt en stor debat inden for konfliktforskningen (Hegre, 2014). Et af de hyppigste fund i den kvantitative del af litteraturen har været, at hybridregimer, som er kendetegnet ved en blanding af demokratiske og autokratiske træk, er mere udsatte for borgerkrig end mere "rene" autokratier og demokratier. Fundet forklares typisk med, at hybridregimer på den ene side mangler effektiv undertrykkelse af oppositionsgrupper, som på den anden side er utilfredse med, at de formelt demokratiske institutioner ikke reelt sikrer deres politiske rettigheder (se fx Fearon og Laitin, 2003; Gurr, 2000; Hegre et al., 2001; Muller og Weede, 1990).

Hovedparten af de tidligere studier har imidlertid været begrænset til tidsrummet efter 1945. Dermed er en lang periode efter det moderne demokratis fremvækst i 1800-tallet, som potentielt dækker over meget relevant variation, ikke blevet taget i betragtning. Desuden har de kvantitative analyser af sammenhængen mellem demokrati og borgerkrig ikke været i stand til at indfange midten af det politiske regimespektrum ordentligt. De har nemlig næsten udelukkende baseret sig på det såkaldte Polity-indeks (Marshall, Gurr og James, 2013), der i denne forbindelse lider af to væsentlige problemer. For det første kobler dette demokratimål ikke specifikke regimekarakteristika til forskellige demokratiniveauer. Det medfører, at middelværdierne ikke kan knyttes til bestemte institutionelle træk, som hybridregimerne¹ har til fælles med hinanden, og som adskiller dem fra andre regimetyper, som enten opnår en højere eller lavere score (Skaaning, Gerring og Bartusevičius, 2015: 1493-1494; Ravallion,

2011). Derudover lider Polity-indekset af, at middelværdierne på to af dets fem underliggende indikatorer direkte afspejler, om et land er ramt af voldelig konflikt (Vreeland, 2008: 406). Derigennem bliver der tale om en delvist tautologisk sammenhæng, når det hævdes, at regimetyper med middelværdier er mere konfliktfyldte.

Endelig findes der en række teoretiske argumenter for, at hybridregimer ikke nødvendigvis er mere ustabile og konfliktfyldte. Med udgangspunkt i litteraturen om stabilitet i elektorale autokratier er det således blevet fremhævet, at valg og begrænset liberalisering af det politiske liv mere generelt kan anvendes af magthaverne til at kooptere potentielle udfordrere, sikre legitimitet i befolkningen og til at opnå brugbar viden om relative styrkeforhold og identificere henholdsvis venner og fjender (Knutsen, Nygård og Wig, 2015; Seeberg, 2015).

På denne baggrund er det vores formål at revurdere sammenhængen mellem demokrati og borgerkrigsudbrud med et særligt fokus på, i hvilket omfang et politisk regime er et elektoralt demokrati, hvor det politiske lederskab vælges gennem konkurrencefyldte og inklusive valg. I vores forsøg på at kaste nyt lys på sammenhængen anvender vi det nye Lexical Index of Electoral Democracy (LIED), som spænder over perioden 1800-2013 og 221 uafhængige lande og dermed har den største dækning af alle demokratimål. Dette indeks klassificerer regimer i syv ordinalt rangerede kategorier ud fra deres elektorale karakteristika, hvor 0 repræsenterer henholdsvis ingen nationale valg og 6 konkurrencefyldte flerpartivalg med almindelig valgret, og hvor hver middelværdi repræsenterer én bestemt kombination af kendetegn og dermed særskilte regimetyper (Skaaning, Gerring og Bartusevičius, 2015).

Med hensyn til forskningsdesign lægger vores bidrag sig tæt op ad tidligere statistiske studier for at gøre resultaterne mere sammenlignelige. Resultaterne, som er robuste over for ændringer i den analyserede periode og forskellige modelspecifikationer, viser, at hybridregimer ikke har den største risiko for borgerkrigsudbrud. Derimod er det alt andet lige rene autokratier (dvs. regimer uden nationale valg), som er mest udsatte. Sammenhængen mellem elektoralt demokrati og borgerkrigsudbrud er dog svagere, hvis vi anvender en mindre krævende operationalisering af borgerkrig, der sætter grænsen for et borgerkrigsudbrud til 25 døde i kamphandlinger inden for et år frem for 1000.

Hypotesen om en omvendt U-formet sammenhæng

Den mest velkendte version af den demokratiske fredstese siger, at demokratier ikke går i krig mod hinanden (se Russett, 1993). Inspireret af dette perspektiv har borgerkrigsforskere foreslået, at demokratier også mindsker risikoen for borgerkrig (Krain og Myers, 1997). En række argumenter er blevet fremført til

støtte for denne påstand. For det første er der typisk mindre politisk utilfredshed i demokratier, da de generelt er mindre undertrykkende og mere inkluderende og tolerante og derfor giver mindre motivation til voldeligt oprør.

For det andet omfatter demokratier institutionelle processer, som kan håndtere problemer på ikkevoldelig måde i forbindelse med politisk utilfredshed. Frem for alt giver demokratiske valg politiske modstandere mulighed for at forfølge deres interesser og få afløb for deres utilfredshed. Selvom demokratiske institutioner indbyder til politisk konkurrence og mobilisering, repræsenterer de et legitimt alternativ til politisk vold.

Endelig vil det ofte være mere omkostningsfyldt for demokratiske regeringer end diktatorer ikke at tage højde for befolkningens ønsker. Da borgerkrig er et meget omkostningsfyldt fænomen, vil politiske beslutninger om at deltage i en væbnet konflikt ofte være upopulære, og folkevalgte politikere vil derfor generelt være mere indstillet på at bruge fredelige midler til konfliktløsning (se Hegre, 2014: 162).

Det er imidlertid også blevet fremført, at autokratier vil have tendens til at være lige så fredsommelige som demokratier – og måske endda mere (Goldstone et al., 2010). Hovedargumentet lyder i al sin simpelhed, at selvom autokratier som oftest er karakteriseret ved stor politisk utilfredshed på grund af mangel på politiske og civile rettigheder, vil de ofte være i stand til at bruge stærk repression til at forhindre utilfredsheden i at udarte sig:

Both democracies and non-democracies use military force to counter *illegitimate* armed opposition, but autocracies may make much more extensive use of repression without losing legitimacy – using violence to silence opponents, censorship, arbitrary imprisonment without trial, etc. Autocracies may indiscriminately target entire population groups to coerce influential individuals ... Autocracies also buy off other parts of the opposition by granting ministerial posts and by the selective channeling of public funds ... The combination of these two methods allows effective divide-and-rule strategies. Autocracies also repress the formation of organizations before they can reach the stage of armed insurgencies (Hegre, 2014: 163).

I regimespektret mellem de rene autokratier og de rene demokratier finder vi hybridregimerne. De er karakteriseret ved en blanding af undertrykkelse, der tillader en vis politisk opposition, og et niveau af politisk åbenhed, som typisk ikke er nok til at tilfredsstille oppositionen. Det er netop denne inkonsistens, der er blevet fremhævet som en situation, der både giver mulighed for og motivation til at begynde en borgerkrig (Gurr, 2000; Hegre et al., 2001).

På trods af uenighed om, hvorvidt det primært er rene autokratier eller rene demokratier, der oplever færrest borgerkrige (se Gleditsch og Ruggeri, 2010; Hegre et al., 2001; Goldstone et al., 2010), finder hovedparten af de statistiske studier, at hybridregimer er de mest udsatte. De har derfor konkluderet, at sammenhængen mellem demokratiniveau og risiko for borgerkrigsudbrud ser ud som et omvendt U, hvor risikoen for borgerkrigsudbrud altså først stiger, når man bevæger sig fra meget lave demokratiscore til middelværdier, hvorefter den falder igen ved høje demokratiscore (Gleditsch, Hegre og Strand, 2009; Goldstone et al., 2010; Fearon og Laitin, 2003; Hegre et al., 2001; Muller og Weede, 1990).

Hvorfor hybridregimerne måske alligevel ikke er mere udsatte

Som allerede påpeget, er hypotesen om hybridregimernes større risiko for borgerkrigsudbrud imidlertid blevet udfordret i nyere forskning. Først og fremmest har Vreeland (2008) vist, at tidligere resultater er påvirket af problemer med det demokratimål, som hovedparten af de hidtidige analyser har gjort brug af: Polity-indekset (Marshall, Gurr og James, 2013). Det overordnede problem består i, at middelværdierne på to af de underliggende indikatorer (PAREG og PARCOMP), som bruges til at indfange hybridregimer, per definition dækker over konfliktfyldte tilstande.

Hvis konfliktelementerne fra Polity-indekset til gengæld ekskluderes (Vreeland konstruerer et revideret demokratimål kaldet xpolity), forsvinder sammenhængen. Desuden viser Vreeland (2008), at hvis man anvender alternative demokratimål, er der heller ikke en signifikant tendens til, at hybridregimerne er mere udsatte for borgerkrigsudbrud. Endelig lider Polity-indekset og andre graderede demokratimål såsom Freedom Houses scorer for Political Rights og Civil Liberties også af uklare og problematiske definitioner og koderegler samt en mere overordnet inkonsistens mellem begreb og måling (Goertz, 2006: 95-103; Munck, 2009: 13-37).

Fokuserer vi lidt mere snævert på spørgsmålet om, hvorvidt der er en forbindelse mellem hybridregimer og risikoen for borgerkrigsudbrud, er det essentielt med en indledningsvis afklaring af, hvad hybridregimer egentlig er for en størrelse. Desværre angiver de fleste tilgængelige demokratimål blot en overordnet demokratiscore, hvor de respektive niveauer ikke kan kobles direkte til konkrete karakteristika ved styreformen. Eksempelvis opfattes et lande-år med værdien 7 på Polity-indekset som mere demokratisk end et med værdien 3, men denne score fortæller os desværre ikke meget om konkrete (kvalitative) forskelle mellem de to regimers styreformer. Det skyldes, at Polity-indeksets og andre graderede demokratimåls scorer er baseret på aggregeringsprocedurer

(typisk addition eller gennemsnit), hvor flere forskellige kombinationer af værdier for underkomponenterne kan føre til den samme score på det overordnede indeks (se Cheibub, Gandhi og Vreeland, 2010: 75). Således kan et land, der eksempelvis scorer lavt på stemmeret, men højt på frie valg, blive tildelt den samme indeksscore som et land, der scorer højt på stemmeret, men lavt på frie valg. Som en konsekvens kommer specielt middelværdierne til at dække over en uensartet gruppe af regimer (Ravallion, 2011), og de undersøgelser, som har forsøgt at udskille distinkte regimekategorier (såsom autokratier, hybridregimer og demokratier) på baggrund af de graduerede mål, har baseret sig på arbitrære grænseværdier til at skelne mellem forskellige regimetyper (se Bogaards, 2012).

Desværre underminerer disse problemer vores evne til at identificere de specifikke regimekarakteristika, som kan forklare borgerkrigsudbrud. I et forsøg på at imødegå problemerne har Goldstone et al. (2010) lagt mere vægt på en række undertyper af hybridregimer (se også Fjelde, 2010). Vi lægger os i slipstrømmen på denne tilgang og fokuserer særligt på aspekter af politiske regimer, som handler om valg. I den forbindelse er væsentligt at påpege, at vi for indenværende fokuserer mere på valg som et vedvarende institutionelt aspekt ved styreformen snarere end som en begivenhed, der finder sted på en bestemt dato (se Knutsen, Nygård og Wig, 2015).

Denne sontring leder os frem til en række teoretiske argumenter, der sætter spørgsmålstejn ved, om hybridregimer rent faktisk har en større risiko for borgerkrigsudbrud end de rene autokratier. Dele af den nyere litteratur om valg i autokratier foreslår således, at valg ofte bruges af magthaverne til at stabilisere deres position (se Brownlee, 2009; Gandhi og Lust-Okar, 2009; Magaloni, 2006; Gandhi, 2008; Svoboda, 2012). Med udgangspunkt i en antagelse om, at den herskende elite har indflydelse på, hvilke udfordringer den står over for, kan man identificere en række mekanismer, hvorigennem diktatorerne kan (mis)bruge valg til at sikre deres magt (se Knutsen, Nygård og Wig, 2015; Seeberg, 2015) og – relateret hertil – hindre voldelig konflikt.

Ifølge Magaloni (2006) kan magthaverne bruge flerpartivalg valg til overvågning af eliter, indhente viden om popularitet og fordeling af ressourcer (Magaloni, 2006; se også Gandhi og Lust-Okar, 2009; Little, 2012). Valg kan også underbygge en effektiv del-og-hersk-strategi baseret på kooptering (Gandhi og Lust-Okar, 2009: 405; Schedler, 2013: 91), og nominelt demokratiske institutioner kan sikre en vis grad af legitimitet, selv hvis valg ikke er frie og fair, og civile friheder ikke respekteres fuldt ud (Schedler, 2002). Endvidere er den herskende elite i elektorale autokratier ofte knyttet til et samlende parti, der kan anvendes til at kanalisere politisk deltagelse ind i regimestøttende or-

ganisationer, samtidig med at partiapparatet kan anvendes til at sikre relevante informationer og mindske oppositionsgruppers muligheder for at mobilisere sig (Fjelde, 2010: 199-200).

Samlet set er det derfor ikke selvindlysende, at hybridregimer skulle være særligt ustabile og have tendens til at øge risikoen for voldelige konflikter. Sammenlignet med rene autokratier kan visse sammensætninger af regimekarakteristika i hybridregimerne måske ligefrem vise sig at modvirke borgerkrig, men dog ikke i samme omfang som i rene demokratier. Der er altså både metodiske og teoretiske grunde til at forholde sig skeptisk til eksistensen af en omvendt U-formet sammenhæng mellem demokratiniveau og sandsynligheden for udbruddet af voldelig konflikt, hvorfor det giver god mening at genteste hypotesen.

Analysedesign

I den første runde af analyser (grundmodellerne) anvender vi standard logistisk regression med lande-år som enheder² og med en begrænset inklusion af kontrolfaktorer. På denne måde minder vores design om dem, som er blevet anvendt i tidligere analyser (såsom Fearon og Laitin, 2003), hvilket understøtter en sammenligning af resultaterne. Vi underlægger dog også sammenhængen yderligere test med henblik på at undersøge resultaternes robusthed.

Den uafhængige variabel

Når det gælder operationaliseringen af den forklarende variabel, gør vi brug af det såkaldte Lexical Index of Electoral Democracy (LIED), som udelukkende indfanger elektorale demokratiaspekter. Det er desuden det mest dækkende demokratimål til dato, da det inkluderer ikke mindre end 221 uafhængige lande i perioden 1800-2013. Mere konkret bygger det nye indeks på en definition af elektoralt demokrati som et “regime where leaders are selected through contested elections held periodically before a broad electorate” (Skaaning, Gerring og Bartusevičius, 2015: 1495; se også Przeworski et al., 2000: 14-17; Schumpeter, 1950: 272; Møller og Skaaning, 2013).

LIED er konstrueret gennem en systematisk kombination af dikotome indikatorer for forskellige egenskaber ved politiske regimer, hvor en række nødvendige og tilsammen tilstrækkelige kendetegn er opstillet til en skala med syv niveauer. Baseret på seks indikatorer dækker indekset over de følgende værdier med tilhørende karakteristika:

		N	Borgerkrigs- udbrud
0	Ingen nationale valg	3998	116
1	Nationale valg med kun et parti eller ingen tilladte partier	2884	58
2	Flerpartivalg til parlament	1442	14
3	Flerpartivalg til parlament og udøvende ^{a)} magt	2508	70
4	Konkurrencefyldte flerpartivalg til parlament og udøvende magt	942	4
5	Konkurrencefyldte flerpartivalg til parlament og udøvende magt med fuld mandlig valgret	453	1
6	Konkurrencefyldte flerpartivalg til parlament og udøvende magt med almen valgret	4010	25

a. Direkte valg eller indirekte valg via parlamentarisk princip.

Indikatorerne er således aggregeret ved brug af den kumulative logik, der karakteriserer en leksikalsk skala (se Gerring, Skaaning og Pemstein, 2014), hvor rangfølgen primært afgøres af teoretiske overvejelser om indbyrdes logisk sammenhæng mellem komponenterne, og hvor centralt de respektive komponenter relaterer sig til kernebegrebet – i dette tilfælde elektoralt demokrati. Denne procedure betyder, at indekset samtidigt klassificerer og diskriminerer, idet hvert niveau på den ene side er knyttet til en bestemt kombination af komponenter, mens opdelingen på den anden side skelner mellem syv niveauer (Skaaning, Gerring og Bartusevičius, 2015). De rene autokratier indfanges af niveau 0, mens de rene elektorale demokratier findes i niveau 6, mens resten af niveauerne – særligt niveauerne 1-3 – dækker over forskellige former for hybridregimer. LIED giver på denne måde bedre mulighed for at afdække sammenhængen mellem elektoralt demokrati og borgerkrig end gængse alternativer såsom indeksene produceret af Polity-projektet og Freedom House.

Den afhængige variabel

Vi operationaliserer borgerkrigsudbrud ved hjælp af Expanded War Data, som dækker perioden 1816-2010 (Gleditsch, 2004, 1 May 2013 update). Det er baseret på COW Wars v4.0, 1816-2007 datasættet (Sarkees og Wayman, 2010) og anvender derfor den originale Correlates of War definition på intrastatslige konflikter, dvs. en vedvarende kamp mellem et lands regering og en ikke-statslig aktør, der resulterer i mindst 1000 kamprelaterede døde inden for et år, og som finder sted inden for et lands territorium. Da vi udelukkende ser på borgerkrige, inkluderer vi kun de konflikter, som fandt sted inden for grænserne af uafhængige lande, hvorfor konflikter i oversøiske kolonier ikke er medtaget.

Da vores fokus er rettet mod borgerkrigsudbrud, er lande-år efter sådanne udbrud sat til 0. Desuden opfattes det kun som et nyt borgerkrigsudbrud, hvis en tidligere borgerkrig har været afsluttet i mindst to år.

Kontrolfaktorer

Med hensyn til kontrolfaktorer har vi i grundmodellerne inkluderet velstandsniveau, økonomisk vækst, olierigdom og statskapabilitet, som alle fire er blevet forbundet med både demokrati og borgerkrig i tidligere analyser (fx Hegre og Sambanis, 2006; Ross, 2012; Fearon og Laitin, 2003; Gleditsch og Ruggeri, 2010). Vi operationaliserer disse variable ved henholdsvis den naturlige logaritme af BNP per capita og den årlige vækst i BNP (Bolt og van Zanden, 2014), den samlede olieindtægt per capita (Haber og Menaldo, 2011) og Composite Index of National Capability (CINC) fra National Material Capabilities³ data-sættet (Singer, 1987). For alle lande-år er kontrolvariablene forsinket (lagged) et år i forhold til den afhængige variabel.

I overensstemmelse med gældende praksis (fx Hegre og Sambanis, 2006) kontrollerer vi også for befolkningsstørrelse (ln) (Singer, 1987) og tidsafhængighed ved brug af antallet af fredsår baseret på den følgende funktion: $e^{(-\text{fredsår} / x)}$.⁴ I robusthedstestene inkluderer vi yderligere kontrolfaktorer, som beskrives nedenfor.

Resultater

Tabel 1 præsenterer resultater, hvor vi først behandler LIED som en lineær variabel, hvorefter vi skelner mellem de enkelte kategorier. Resultaterne viser, at LIED udviser en negativ og stærkt signifikant sammenhæng med borgerkrigsudbrud, hvis kun dette indeks inkluderes i modellen. Styrken aftager væsentligt, når der kontrolleres for BNP per capita og økonomisk vækst, men den forbliver signifikant (Model 1.2 og 1.3), mens sammenhængen ikke påvirkes nævneværdigt af, om der kontrolleres for olieindkomst per indbygger og statskapabilitet.

I næste skridt ser vi på, hvad der sker, hvis vi inkluderer et kvadratisk led af LIED, som kan indfange en potentiel omvendt U-formet sammenhæng. Resultaterne støtter ikke, at en eventuel sammenhæng har denne form (Model 1.6), hvilket understøttes af resultaterne for Model 1.7, hvor vi i stedet for det samlede indeks har inkluderet dummies for de forskellige kategorier af LIED med niveau 0 (dvs. ingen nationale valg) som referencekategori med henblik på at skelne mellem de forskellige regimetyper. Koefficienterne for alle seks kategorier er negative, men dog ikke signifikante for niveau 3 ($p = 0,844$) og niveau 5 ($p = 0,111$). Grundmodellerne fortæller os altså, at hybridregimerne

	(1.1)	(1.2)	(1.3)	(1.4)	(1.5)	(1.6)	(1.7)	(1.8)	(1.9)
BNP/cap. (ln)		-0,611*** (0,106)	-0,588*** (0,109)	-0,586*** (0,113)	-0,543*** (0,111)	-0,541*** (0,112)	-0,525*** (0,111)	-0,537*** (0,114)	-0,463*** (0,114)
BNP/cap. vækst			-0,017 (0,013)	-0,016 (0,013)	-0,017 (0,013)	-0,017 (0,013)	-0,017 (0,013)	-0,016 (0,013)	-0,016 (0,013)
Olieind- komst/cap.				-0,008 (0,023)	-0,010 (0,025)	-0,009 (0,025)	-0,018 (0,029)	-0,011 (0,025)	-0,031 (0,033)
CINC					-8,348* (3,592)	-8,412* (3,586)	-6,589† (3,402)	-8,356* (3,586)	-5,910† (3,466)
Befolknings- størrelse (ln)	0,270*** (0,034)	0,203*** (0,047)	0,199*** (0,049)	0,196*** (0,051)	0,297*** (0,069)	0,300*** (0,069)	0,279*** (0,068)	0,296*** (0,069)	0,258*** (0,067)
Antal år med fred	1,246*** (0,139)	0,939*** (0,196)	0,914*** (0,206)	0,897*** (0,207)	0,840*** (0,203)	0,844*** (0,204)	0,726*** (0,208)	0,841*** (0,203)	0,710*** (0,205)
Konstant	-6,144*** (0,329)	-1,246 (0,826)	-1,385 (0,865)	-1,345 (0,875)	-2,482* (1,031)	-2,551* (1,057)	-2,293* (1,046)	-2,523* (1,041)	-2,512* (1,050)
Wald χ^2	269,075	181,491	172,677	177,376	183,019	184,409	189,336	181,452	168,377
Observationer	13697	9796	9583	9389	9381	9381	9381	9381	9381
Antal borger- krige	279	179	168	168	168	168	168	168	168

Note: Koefficienter (β) med robuste standardfejl i parentes. †p < 0,10; *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001.

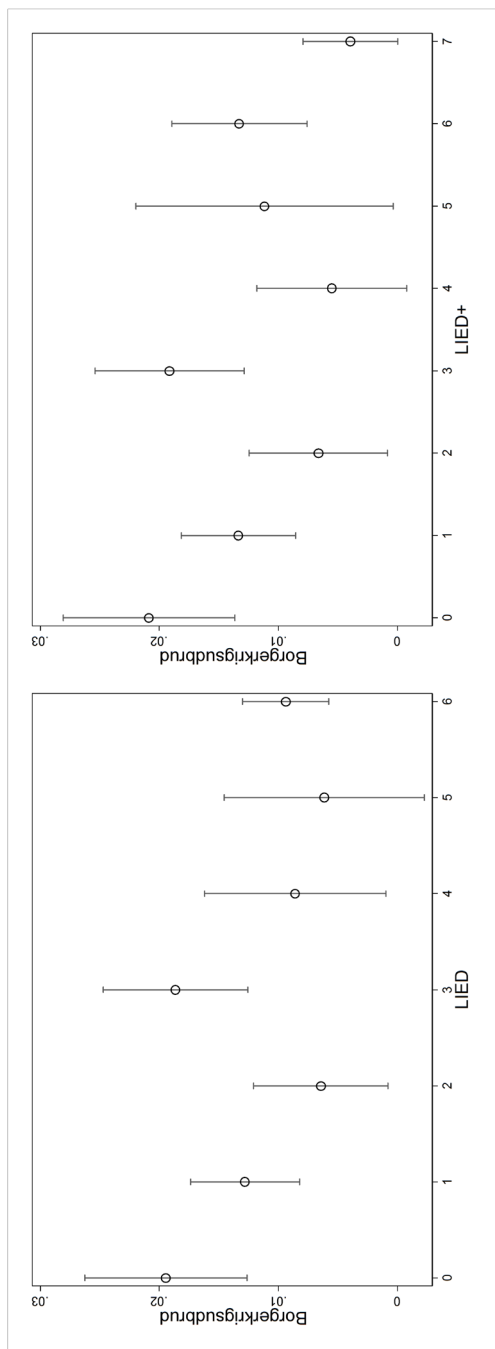
ikke udviser større risiko for voldelig konflikt end autokratier uden valg og i visse tilfælde ligefrem er signifikant mindre udsatte for borgerkrigsudbrud.

Ekstra test

Man kunne dog indvende, at det øverste niveau af elektoralt demokrati (niveau 6) ikke er krævende nok, da det kun betoner konkurrencefyldte valg og universel stemmeret og dermed ikke tager højde for civile (politiske) friheder. Det indebærer, at niveau 6-kategorien potentielt dækker over observationer, som kunne karakteriseres som hybridregimer (se fx Carothers, 1998; Levitsky og Way, 2010). For at skelne mellem disse regimer og andre, der opfylder mere krævende krav, har vi tilføjet et ekstra niveau (niveau 7) til LIED (LIED+), hvor kriterierne knyttet til niveau 6 er blevet suppleret af et ekstra krav om omfattende respekt for politiske (civile) friheder. Den nye kategori kommer dermed til at afspejle Dahls (1989) kriterier for et polyarki. Vi anvender Global Media Freedom Dataset (Whitten-Woodring og Van Belle, 2014) til at måle politisk frihed. Det skelner mellem fire niveauer af pressefrihed, hvor vi sidestiller omfattende respekt for politiske friheder med den højeste score, som angiver, at "criticism of government and government officials is a common and normal part of the political dialogue in the mediated public sphere."⁵ For de få relevante observationer, som ikke dækkes af dette datasæt, har vi selv foretaget en dikotom kodning ved hjælp af landespecifikke historiske sekundærværker baseret på de samme kodekriterier.⁶

Resultaterne for Model 1.8 og 1.9 viser, at modifikationen af LIED ikke ændre det overordnede billede. Sammenlignet med autokratier uden valg udviser alle niveauer negative koefficienter, og polyarkier er væsentligt mindre udsatte for borgerkrigsudbrud end referencekategorien. Det bør dog bemærkes, at forskellen i forhold til niveau 3 og niveau 5 ikke er statistisk signifikante. Med hensyn til niveau 5 er resultatet ikke så overraskende, da denne kategori kun dækker over et lille antal observationer. Der er til gengæld mange lande-år med politiske regimer kendetegnet ved flerpartivalg til parlament og udøvende magt uden ordentligt konkurrence (niveau 3), og af figur 1 (baseret på henholdsvis model 1.7 og 1.9) kan vi se, at mens risikoen for borgerkrigsudbrud for denne regimetype er signifikant forskellig i forhold til det højeste niveau af elektoralt demokrati, er der ikke signifikant forskel i forhold til autokratier uden valg. Dette fund understøtter ikke, at der findes en omvendt U-formet sammenhæng mellem elektoralt demokrati og sandsynligheden for borgerkrigsudbrud. Men det indikerer, at der er noget særligt ved denne regimetype, som det er værd at se nærmere på i fremtidige undersøgelser.

Figur 1: Sandsynligheder for borgerkrigsudbrud som en funktion af elektoralt demokrati (LIED)

Note: Figuren viser de estimerede sandsynligheder for borgerkrigsudbrud (med 95 pct. konfidensintervaller) som en funktion af LIED og LIED+. Estimaterne er baseret på henholdsvis model 1.7 og 1.9, hvor alle andre variable er sat til deres gennemsnitsværdier.

Tabel 2: Logistiske regressionsestimater af borgerkrigsudbrud (perioden efter 1945 med ekstra kontrolfaktorer)

	(2,1)	(2,2)	(2,3)	(2,4)	(2,5)	(2,6)	(2,7)
LIED+	-0,104* (0,044)	-0,108* (0,046)	-0,110* (0,046)	-0,094* (0,048)	-0,093† (0,049)	-0,133 (0,162)	
LIED+^2						0,006 (0,023)	
i.LIED+:							-0,649* (0,279)
Niveau 1							-1,785† (1,030)
Niveau 2							-0,313 (0,274)
Niveau 3							-2,014† (1,175)
Niveau 4							0,315 (1,075)
Niveau 5							-0,558† (0,299)
Niveau 6							-1,703** (0,641)
Niveau 7							-0,011 (0,010)
Gini-koefficient		-0,009 (0,009)	-0,011 (0,010)	-0,009 (0,010)	-0,010 (0,010)	-0,009 (0,010)	

	(2,1)	(2,2)	(2,3)	(2,4)	(2,5)	(2,6)	(2,7)
Fraktonalisering							
			0,299 (0,339)	0,248 (0,343)	0,099 (0,359)	0,106 (0,359)	0,233 (0,369)
Max discrimination				1,135** (0,357)	1,127** (0,354)	1,130** (0,355)	1,317** (0,408)
Max low ratio					0,378* (0,158)	0,383* (0,160)	0,359* (0,148)
BNP/cap. (ln)	-0,450*** (0,114)	-0,485*** (0,123)	-0,449*** (0,124)	-0,428*** (0,125)	-0,493*** (0,131)	-0,495*** (0,131)	-0,368*** (0,138)
BNP/cap. vækst	-0,019 (0,016)	-0,023 (0,016)	-0,023 (0,016)	-0,022 (0,017)	-0,022 (0,017)	-0,022 (0,017)	-0,022 (0,017)
Olieindkomst/cap.	-0,022 (0,030)	0,270*** (0,073)	0,260*** (0,073)	0,257*** (0,075)	0,272*** (0,076)	0,270*** (0,075)	0,275*** (0,079)
CINC	-15,428* (6,003)	-15,025* (5,862)	-14,048* (5,718)	-12,815* (5,605)	-17,339** (6,116)	-17,477** (6,155)	-16,025** (6,205)
Befolkningsstørrelse (ln)	0,372*** (0,082)	0,347*** (0,088)	0,331*** (0,085)	0,337*** (0,085)	0,313*** (0,085)	0,312*** (0,085)	0,277*** (0,090)
Antal år med fred	0,630*** (0,224)	0,666*** (0,236)	0,652** (0,238)	0,594* (0,239)	0,523* (0,248)	0,519* (0,248)	0,370 (0,252)
Konstant	-3,746*** (1,123)	-2,850* (1,405)	-3,062* (1,407)	-3,482* (1,414)	-3,104* (1,411)	-3,085* (1,412)	-3,397* (1,535)
Wald χ^2	132,310	114,175	115,405	134,808	142,630	150,933	157,618
Observationer	6883	6183	6183	6141	6141	6141	6141
Antal borgekrige	131	120	120	119	119	119	119

Note: Koefficienter (β) med robuste standardfejl i parentes. †p < 0,10; *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001.

Vi fortsætter med at undersøge robustheden af resultaterne på en række alternative måder. For det første begrænser vi analysen til perioden efter 1945, som er det typiske i den kvantitative, tværnationale konfliktlitteratur. Resultaterne for Model 2.1 (se tabel 2) viser, at sammenhængen mellem LIED+ og risikoen for borgerkrigsudbrud forbliver negativ og signifikant, selvom både det samlede antal af observationer og borgerkrige dækket af analyserne falder betragteligt.

Den begrænsede tidsperiode gør det muligt at inddrage en række ekstra kontrolfaktorer i analysen. Nyere forskning har fundet en sammenhæng mellem horisontal ulighed (dvs. gruppebaseret ulighed) og borgerkrigsudbrud (fx Cederman, Gleditsch og Buhaug, 2013). Da det desuden virker plausibelt, at horisontal ulighed kunne være forbundet med demokrati, inkluderer vi to kontrolfaktorer, der afspejler henholdsvis horisontal etnopolitisk ulighed (målt ved indikatoren *max discrimination*, dvs. den forholdsvis demografiske størrelse på den største etniske gruppe, der er udsat for aktiv diskrimination) og horisontal økonomisk ulighed (målt ved indikatoren *max low ration*, dvs. den forholdsvis indkomstkloft mellem den fattigste gruppe og det nationale gennemsnit). Endvidere tager vi også indikatorer for vertikal ulighed⁷ (målt ved Gini-koefficienten) og etnisk fragmentering (målt ved *ethnolinguistic fractionalization index*) med i modellen. Data for de ekstra kontrolvariable er taget fra Cederman, Gleditsch og Buhaug (2013).

Som det fremgår af tabel 2, påvirker de ekstra kontrolfaktorer ikke sammenhængen mellem LIED og borgerkrigsudbrud væsentligt. Heller ikke disse analyser understøtter altså hypotesen om en omvendt U-formet sammenhæng, da middelværdierne af LIED ikke er knyttet til positive, signifikante koefficienter.

Også hvis vi udskifter vores COW-baserede mål for borgerkrig med et tilsvarende mål for borgerkrige (intrastate wars) fra UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset v.4-2011, 1946-2010 (Themnér og Wallensteen 2011), understøtter resultaterne, at rene autokratier ikke oplever færre borgerkrigsudbrud end henholdsvis hybridregimer og rene demokratier (se onlineappendiks tabel A2).⁸ Hvis vi anvender en mere inklusiv forståelse af voldelig konflikt og anvender UCDP/PRIO data for mindre væbnet konflikt, som kun kræver 25 kamprelaterede dødsfald i stedet for 1000, ændrer det overordnede billede sig ikke. De identificerede forskelle er dog generelt lidt mindre. Som ekstra robusthedstest har vi inkluderet regionale dummies, anvendt klyngerobuste standardfejl (baseret på lande) og erstattet antal år med splines (se henholdsvis tabel A3, A4 og A5 i onlineappendikset).

Konklusion

Vores analyser har generelt set givet støtte til, at elektoralt demokrati mindsker risikoen for borgerkrig. Vores fund underbygger således Hegre et al.s (2001: 44) udsagn, "There is a democratic civil peace", og:

The most reliable path to stable domestic peace in the long run is to democratize as much as possible. A change in that direction ensures the strongest ratchet effect in terms of consolidating political institutions and makes it less likely that the country will slide back into a state in which it is more prone to civil war.

Men i modsætning til resultaterne fra Hegre et al. (2001) og andres analyser finder vi ikke megen støtte for eksistensen af en omvendt U-formet sammenhæng, når vi anvender LIED til at skelne mellem demokratiniveauer. Hybridregimer i midten af det politiske regimespektrum har ikke højere risiko for et udbrud af voldelig konflikt end (ikke-elektorale) rene autokratier. Vores resultater indikerer derimod, at de fleste niveauer af LIED kendetegnet ved nationale valg har mindre risiko for voldelig konflikt – om end ikke alle forskelle var signifikante. Resultaterne udpegede desuden de regimetyper, der er karakteriseret ved mest elektoralt demokrati, som de mest pacificerende.

Samlet set har vi altså præsenteret ny evidens, som sætter spørgsmålstejn ved tidligere forskning, der har fremført, at rene autokratier begrænser chancen for borgerkrigsudbrud i forhold til hybridregimer. Derudover har vores fund leveret belæg for, at rene demokratier er mindre udsatte for fremvæksten af borgerkrige end både hybridregimer og rene autokratier.

Der kan være flere grunde til, at vores resultater ikke stemmer overens med tidligere fund. Vores analyser dækker generelt over flere observationer end tidligere studier. Men frem for alt skyldes forskellene sandsynligvis, at vi har anvendt et demokratimål, der er bedre egnet til at indfange centrale distinktioner end tidligere analyser, som næsten eksklusivt har baseret sig på det problematiske Polity-indeks til at måle demokratiniveauet.

Vores fund bør dog fortolkes med varsomhed, da de identificerede forskelle i risiko for udbrud af højintensive konflikter (mindst 1000 kamprelaterede dødsfald) var mindre for lavintensive konflikter (mindst 25 dødsfald). Denne forskel afspejler muligvis, at de mere rene former for demokrati sammenlignet med mere autokratiske regimetyper er bedre til at hindre eskalationen af lavintensive konflikter end deres udbrud.

Derudover var en række af forskellene mellem rene autokratier og visse typer af hybridregimer ikke statistisk signifikante. I den forbindelse er det dog

værd at bemærke, at uoverensstemmelser om regeringsmagten og styreformen kan tænkes at følge en anden dynamik end territoriale uoverensstemmelser om autonomi og selvstændighed (se Bartusevičius, 2014). Hvorvidt forskellene i konfliktrisiko mellem regimetyper afhænger af borgerkrigstypen er derfor også et oplagt emne for videre analyser.

Noter

1. Eller anokratier, som folkene bag Polity-indekset kalder hybridregimer.
2. Hegre et al. (2001: 35) fremhæver, at det kan være problematisk at bruge lande-år som enheder, når man ser på konsekvenserne af dynamiske regimeforandringer. Men da vi fokuserer på regimetype snarere end forandringer, er de potentielle problemer mindre afgørende, og vi holder derfor fast i standardpraksis.
3. Målet dækker over befolkningsstørrelse, urbanisering, jern- og stålproduktion, energiforbrug, militærpersonel og militærudgifter.
4. Her angiver fredsår antallet af år siden den seneste borgerkrig eller uafhængighed, mens x repræsenterer forfaldsraten. Vi følger Hegre et al. (2001) og sætter x til 4, hvilket halverer effekten af et fredsår hvert tredje ekstra år med fred. Vi har også forsøgt at anvende tilgangen anbefalet af Beck, Katz og Tucker (1998) som et alternativ for at tage højde for tidsafhængighed, men resultaterne forblev stort set identiske.
5. http://faculty.uml.edu/Jenifer_whittenwoodring/documents/GuidelinesforusingtheGlobalMediaFreedomDataset.pdf
6. Pressefrihedsindekset dækker årene 1946-2010, så vores ekstra kodning dækker de forholdsvis få lande-år før 1946, hvor der var almen stemmeret og konkurrencefyldte valg.
7. Forstået som individuel økonomisk ulighed.
8. Vores onlineappendiks kan findes på *Políticas* hjemmeside.

Litteratur

- Bartusevičius, Henrikas (2014). The inequality-conflict nexus re-examined: income, education and popular rebellions. *Journal of Peace Research* 51 (1): 35-50.
- Beck, Nathaniel, Jonathan Katz og Richard Tucker (1998). Taking time seriously in binary time-series cross-section analysis. *American Journal of Political Science* 42 (4): 1260-1288.
- Bolt, Jutta og Jan Luiten van Zanden (2014). The Maddison Project: collaborative research on historical national accounts. *The Economic History Review* 67 (3): 627-651
- Bogards, Matthijs (2012). Where to draw the line? From degree to dichotomy in measures of democracy. *Democratization* 19 (4): 690-712.

- Brownlee, Jason (2009). Portents of pluralism: How hybrid regimes affect democratic transitions. *American Journal of Political Science* 53 (3): 515-532.
- Carothers, Thomas (1998). The end of the transition paradigm. *Journal of Democracy* 13 (1): 5-21.
- Cederman, Lars-Erik, Kristian S. Gleditsch og Halvard Buhaug (2013). *Inequality, Grievances, and Civil War*. New York: Cambridge University Press.
- Cheibub, José, Jennifer Gandhi og James Vreeland (2010). Democracy and dictatorship revisited. *Public Choice* 143 (1/2): 67-101.
- Dahl, Robert A. 1989. *Democracy and its critics*. New Haven: Yale University Press.
- Fearon, James D. og David D. Laitin. 2003. Ethnicity, insurgency, and civil war. *American Political Science Review* 97 (1): 75-90.
- Fjelde, Hanne (2010). Generals, dictators and kings: authoritarian regimes and civil conflict 1973-2004. *Conflict Management and Peace Science* 27 (3): 195-218.
- Gerring, John, Svend-Erik Skaaning og Daniel Pemstein (2014). A concept-driven approach to measurement: the lexical scale. Upubliceret manuskript, Department of Political Science, Boston University.
- Gandhi, Jennifer (2008). *Political Institutions under Dictatorship*. New York: Cambridge University Press.
- Gandhi, Jennifer og Ellen Lust-Okar. 2009. Elections under authoritarianism. *Annual Review of Political Science* 12: 403-422.
- Gleditsch, Kristian Skrede (2004). A revised list of wars between and within independent states, 1816-2002. *International Interactions* 30 (3): 231-262.
- Gleditsch, Kristian Skrede og Andrea Ruggeri (2010). Political opportunity structures, democracy, and civil war. *Journal of Peace Research* 47 (3): 299-310.
- Gleditsch, Nils Petter, Håvard Hegre og Håvard Strand (2009). Democracy and civil war, pp. 155-192 i Manus Midlarsky (red.), *Handbook of War Studies III*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Goertz, Gary (2006). *Social Science Concepts: A User's Guide*. Princeton: Princeton University Press.
- Goldstone, Jack A., Robert H. Bates, David L. Epstein, Ted R. Gurr, Michael B. Lusk, Monty G. Marshall, Jay Ulfelder og Mark Woodward (2010). A global model for forecasting political instability. *American Journal of Political Science* 54 (1): 190-208.
- Gurr, Ted R. (2000). *Peoples versus States: Minorities at Risk in the New Century*. Washington, DC: United States Institute of Peace Press.
- Haber, Stephen og Victor Menaldo (2011). Do natural resources fuel authoritarianism? A reappraisal of the resource curse. *American Political Science Review* 105 (1): 1-26.

- Hegre, Håvard (2014). Democracy and armed conflict. *Journal of Peace Research* 51 (2): 159-172.
- Hegre, Havard og Nicholas Sambanis (2006). Sensitivity analysis of empirical results on civil war onset. *Journal of Conflict Resolution* 50 (4): 508-535.
- Hegre, Håvard, Tanja Ellingsen, Scott Gates og Nils Petter Gleditsch (2001). Toward a democratic civil peace? Democracy, political change, and civil war, 1816-1992. *American Political Science Review* 95 (1): 33-48.
- Knutsen, Carl Henrik, Håvard Nygård og Tore Wig (2015). Autocratic elections: Stabilizing tool or force for change? Paper, ISA annual conference, New Orleans, 18.-21. februar.
- Krain, Matthew og Marissa E. Myers (1997). Democracy and civil war: a note on the democratic peace proposition. *International Interactions* 23 (1): 109-118.
- Levitsky, Steven og Lucan A. Way (2010). *Competitive Authoritarianism*. New York: Cambridge University Press.
- Little, Andrew (2012). Elections, fraud, and election monitoring in the shadow of revolution. *Quarterly Journal of Political Science* 7 (3): 249-283.
- Magaloni, Beatriz (2006). *Voting for Autocracy: Hegemonic Party Survival and Its Demise in Mexico*. New York: Cambridge University Press.
- Marshall, Monty G., Ted R. Gurr og Keith Jaggers (2013). Polity IV project: Dataset user's manual. <http://www.systemicpeace.org/inscr/p4manualv2012.pdf>.
- Møller, Jørgen og Svend-Erik Skaaning (2013). Regime types and democratic sequencing. *Journal of Democracy* 24 (1): 142-156.
- Muller, Edward N. og Erich Weede (1990). Cross-national variation in political violence: a rational action approach. *Journal of Conflict Resolution* 34 (4): 624-651.
- Munck, Gerardo (2009). *Measuring Democracy*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Przeworski, Adam, Michael E. Alvarez, Jose A. Cheibub og Fernando Limongi (2000). *Democracy and Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ravallion, Martin (2011). Mashup indices of development. *World Bank Research Observer* 27: 1-32.
- Ross, Michael (2012). *The Oil Curse: How Petroleum Wealth Shapes the Development of Nations*. Princeton: Princeton University Press.
- Russett, Bruce (1993). *Grasping the Democratic Peace*. Princeton: Princeton University Press.
- Sarkees, Meredith Reid og Frank Wayman (2010). *Resort to War: 1816-2007*. Washington DC: CQ Press.
- Seeberg, Merete Bech (2015). *The Power to Control*. Aarhus: Politica.
- Schedler, Andreas (2002). The menu of manipulation. *Journal of Democracy* 13 (2): 36-50.

- Schumpeter, Joseph (1950). *Capitalism, Socialism and Democracy*. New York: Harper & Bros.
- Singer, J. David (1987). Reconstructing the correlates of war dataset on material capabilities of states, 1816-1985. *International Interactions* 14 (2): 115-132.
- Skaaning, Svend-Erik, John Gerring og Henrikas Bartusevičius (2015). A lexical index of electoral democracy. *Comparative Political Studies* 48 (12): 1491-1525.
- Svolik, Milan W. (2012). *The Politics of Authoritarian Rule*. *Cambridge Studies in Comparative Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Themnér, Lotta og Peter Wallensteen (2011). Armed conflict, 1946-2010. *Journal of Peace Research* 48 (4): 525-536.
- Vreeland, James (2008). The effects of political regime on civil war: unpacking anocracy. *Journal of Conflict Resolution* 52 (3): 401-425.
- Whitten-Woodring, Jenifer og Douglas A. Van Belle (2014). *Historical Guide to World Media Freedom: A Country-by-Country Analysis*. Thousand Oaks: Sage/CQ Press.

Bertel Teilfeldt Hansen¹

Hvorfor stemmer folk ikke altid på krigsherrer? En simpel model over free-riding-problemet i valg med voldelige kandidater

I litteraturen om post-konfliktvalg er det et udbredt fund, at væbnede grupper, som ikke får tilstrækkeligt med stemmer, ofte genoptager konflikten. Det er imidlertid uklart, hvorfor denne situation overhovedet opstår: Hvorfor stemmer rationelle vælgere ikke altid på truende kandidater for dermed at undgå konflikt? Dette opstiller jeg et teoretisk svar på. I et spil med en enkelt periode vælger borgerne mellem en civil kandidat og en ”krigsherre”, som udøver vold mod dem i omvendt proportion med antallet af stemmer, han eller hun modtager. Modellen viser, at hvis vælgerne individuelt opnår ekspressiv nytte ved at stemme på den civile kandidat, vil de alle ende med at gøre dette, selvom de foretrækker, at krigsherren bliver valgt, og volden afsluttes. I ligevægten udøves den maksimale mængde vold.

”He killed my ma, he killed my pa, I’ll vote for him.”

Uofficielt slogan for Charles Taylors præsidentkampagne (1997).

I december 1989 krydsede Charles Taylor, en tidligere højtrangerende embedsmand i Doe-regeringen og kandidat fra Bentley College i Massachusetts, over grænsen mellem Côte d’Ivoire og Liberia med sin libysk finansierede hær og startede den Første Liberiske Borgerkrig.

Krigen varede i syv år og var præget af uhørt brutalitet på alle sider. Den er blandt de blodigste nogensinde i Afrika, og det anslås, at omkring 200.000 liberianere – svarende til 5 pct. af landets nuværende befolkning – mistede livet. Mere end 1 million mennesker måtte flygte til lejre i nabolandene.

Selvom Taylor begyndte med blot et par hundrede mand under våben,² besejrede han Doe-regeringens hær i en række slag og rekrutterede hurtigt en stor følgeskare. Han blev kun fravristet en direkte sejr af en splittelse i oprørsgruppen under belejringen af Monrovia. Taylor havde det meste af landet under fuld kontrol, da Abuja-aftalen i 1997 fastlagde, at et valg om regeringsmagten i Liberia skulle afholdes det samme år. Under valgkampagnen sang hans støtter det morbide slogan: ”He killed my ma, he killed my pa, I’ll vote for him.”

Da Taylor vandt det angiveligt frie og fair præsidentvalg med mere end 75 pct. af stemmerne, var medierne og det internationale samfund chokerede. En overskrift i *Baltimore Sun* lød: "What were Liberians thinking?" (Best, 1997). Hvorfor udtrykte de liberianske vælgere så overvældende støtte til en notorisk krigsherre, der netop havde plyndret deres land for naturressourcer og brugt disse til at føre en ekstremt destruktiv krig mod dem?

I denne artikel argumenterer jeg for, at det spørgsmål, man burde stille, ikke er, hvorfor folk nogle gange stemmer på krigsherrer, men tværtimod hvorfor de nogle gange ikke gør. Vel vidende at Taylor blot ville forsøge at tage magten med voldelige midler, hvis han ikke fik den ved valget, gjorde liberianerne det eneste, de kunne for at undgå en forlængelse af krigen: De stemte på ham, der førte den.³

Men denne pacificeringslogik erstatter blot et spørgsmål med et andet: Hvis vælgere kan undgå mere konflikt ved at stemme på de kandidater, der truer med vold, hvorfor finder post-konfliktlitteraturen så, at tidlige valg er farlige, netop fordi væbnede kandidater ofte taber dem og derefter genoptager konflikten (Brancati og Snyder, 2012; Collier, Hoeffler og Söderbom, 2008; Flores og Nooruddin, 2012; Hansen, 2014)?⁴ Hvorfor stemmer folk ikke altid bare på krigsherrer, hvis de ønsker at undgå krig?

Nedenfor giver jeg et teoretisk svar på dette spørgsmål ved at sætte valget mellem kandidater op som et simpelt *free-riding*-problem, hvor hver vælger foretrækker, at krigsherren bliver valgt, mens de selv får lov at stemme på den civile kandidat. Denne incitamentstruktur medfører en ligevægt, hvor krigsherren ingen stemmer får og derfor udøver den maksimale vold mod vælgerne. Udledningen af en sådan abstrakt, teoretisk mekanisme er første skridt til at forstå, hvorfor militært magtfulde grupper i den virkelige verden kan fortsætte med at tabe post-konfliktvalg, selv i den ekstreme situation hvor det ikke er i en eneste af vælgernes interesse.

Selve den matematiske formulering af teorien har en række fordele over prosa. Formelle modeller tvinger teoretikeren til at præcisere de involverede størrelser og til at være fuldstændigt eksplicit omkring de antagelser, der genererer konklusionerne. Eftersom modellens konklusioner altid følger strengt af antagelserne, sikres det ydermere, at det fremførte argument er logisk validt. Enhver læser kan utvetydigt afgøre, hvorvidt slutningerne rent faktisk følger af præmisserne. Endelig giver matematikken en særlig mulighed for at opnå konklusioner, som modelbyggeren ikke på forhånd kunne have forudset, og som man ville have vanskeligt ved at producere ud fra ren intuition. Løsningen på selv forholdsvis simple matematiske systemer er sjældent umiddelbart klar, før

den forelægger, hvorfor den formelle model er særdeles velegnet til at producere ny viden (eller ren nonsens) (Fiorina, 1975).

Artiklen går frem som følger: Jeg starter med kort at diskutere den seneste litteratur om valg og konflikt. Derefter inddrager jeg idéen om ekspressiv vælgeradfærd for at forklare, hvorfor vælgere i almindelighed møder op for at stemme, selvom deres individuelle indflydelse på valgresultatet er forsvindende lille. Dette koncept kombineres med et klassisk free-riding-problem for at konstruere en model, som forklarer, hvordan rationelle vælgere, der står mellem civile kandidater og krigsherrer, vil ende i en ligevægt med maksimal vold. Det sidste afsnit opsummerer og diskuterer implikationer for litteraturen og for policy. Igennem hele teksten trækker jeg på forskellige cases, herunder den liberiske, for at illustrere den fremsatte mekanisme.

Valg og vold

Litteraturen omkring demokratiske valg og intrastatslig vold har en forholdsvis kort historie. Indtil for ganske nylig har de to felter opereret relativt isoleret fra hinanden (Dunning, 2011).⁵ Det formentlig mest centrale spørgsmål inden for denne spirende litteratur er, hvordan valg i kølvandet på konflikt påvirker sandsynligheden for, at volden vender tilbage.

Empiriske studier på landeniveau finder, at vold er mest tilbøjelig til at vende tilbage, når et valg afholdes kort efter afslutningen på den forrige konflikt (Brancati og Snyder, 2012; Flores og Nooruddin, 2012), og særligt hvis valget flytter magten over regeringen fra én etnisk gruppe til en anden (Hansen, 2014). Ved hjælp af mikrodata på vælgerniveau i Colombia viser Steele (2011), at valg endvidere kan give væbnede grupper information om vælgeres tilhørsforhold og dermed hjælpe grupperne med at hævne sig på de illoyale.

Chacón, Robinson og Torvik (2011) udvikler en model, der viser, hvornår demokrati findes i ligevægten frem for krig. Modellen indeholder to grupper, som enten kan kæmpe mod hinanden på slagmarken eller ved stemmeboksene. I begge typer kampe tilbyder grupperne borgerne et gode for at støtte dem. Under demokrati konkurrerer grupperne ved at tilbyde overførsler til alle, og under konflikt konkurrerer de ved at tage indkomst fra modstanderens støtter.

Det meste af det teoretiske arbejde i modellen udføres af den eksogene variabel, μ , som repræsenterer niveauet af "iboende" støtte, en gruppe har blandt borgerne. Denne parameter er central, fordi den påvirker en gruppes mulighed for både at vinde et valg og vinde en krig. I den mest informative af deres tre ligevægte finder forfatterne, at for en lang række parameterverdier vil demokrati kun være stabilt, hvis den ene part er langt stærkere end den anden.

Wantchekon og Neeman (2002) og Wantchekon (2004) opstiller en model, der søger at besvare et spørgsmål parallelt til Chacón, Robinson og Torviks. Forfatterne undersøger, hvornår demokrati kan opstå ud af borgerkrig gennem en tostadiemodell, hvor to grupper først vælger, om de vil forblive i krig med hinanden, demokratisere eller invitere en ekstern magt, en såkaldt Leviathan, til at udpege én af dem til at regere. Givet den valgte mulighed i første runde vælger landets borgere så, hvor meget af deres indkomst de vil flytte fra forbrug til investering i kapital, og grupperne tager hver en del af denne investering.

Jo mere af investeringen grupperne forventes at ekspropriere, jo mindre vil borgerne investere, og jo mindre vil der således være at ekspropriere fra. Når der er krig, kan begge grupper tage ressourcer fra borgerne, hvilket medfører et højere samlet eksproprieringsniveau end under demokrati. Dette skyldes, at når en given gruppe øger sit eksproprieringsniveau, vil borgerne også reducere deres investeringsniveau, men tabet ved dette lavere investeringsniveau deles her mellem den pågældende gruppe og dens modstander, mens gruppen selv modtager hele den eksproprierede gevinst. Under demokrati, hvor kun én gruppe er ved magten, vil det samlede eksproprieringsniveau være lavere, fordi hele reduktionen i investering går ud over den magthavende gruppe. Den øgede investering medfører i modellen, at en gruppe opnår over dobbelt så stor gevinst ved at være ved magten under demokrati, som den gør ved at ekspropriere under krig.

Forfatterne viser først, at Leviathan aldrig vil blive inviteret. Dette skyldes, at kun én gruppe kan udpeges til at regere, og at den gruppe, der ikke udpeges, vil opnå mindre udbytte end under krig. Dernæst viser de, at demokrati kan opstå, hvis borgerne har tilstrækkeligt forskellige politiske præferencer, således at begge grupper vurderer, at deres sandsynlighed for at vinde er tilstrækkeligt høj. Det interessante ved modellen er, at ingen af grupperne behøver at tro, at deres chancer for at vinde er mere end 50 pct. Da gevinsten ved at være ved magten under demokrati er mere end dobbelt så stor som hver gruppes gevinst ved krig, vil deres forventede udbytte ved at vælge demokrati være større end ved at vælge krig, selv når deres vurderede odds for at vinde er noget ringere end fifty-fifty.

Både Chacón, Robinson og Torvik-modellen og Wantchekon og Neeman-modellen antager, at grupper vælger enten at slås eller stille op til valg. Den nytte, en gruppe opnår ved et valg, er udelukkende en funktion af goderne ved at være ved magten og sandsynligheden for at vinde valget. Ingen af modellerne inkorporerer mulighed for, at den tabende part, som typisk ingen goder får efter valget, blot løber fra sine løfter om demokrati, genoptager konflikten og fortsætter med at tage ressourcer fra borgerne med magt.

Dette ser ud til at være præcist, hvad Taylor stod klar til at gøre efter valget i 1997. Han havde bestemt ikke opgivet midlerne til voldelig ekspropriation op til valgdagen (Kieh, 2011), og det forekommer da også sjældent, at væbnede grupper gør det. Hverken UNITA eller MPLA havde overgivet deres våben op til det notoriske post-konfliktvalg i Angola i 1992, hvis resultat førte til en øjeblikkelig genoptagelse af krigen, og det egyptiske militær var så magtfuldt som nogensinde, da det opstillede den tidligere forsvarsminister, Abdel Fattah el-Sisi, i præsidentvalget i 2014. Det er notorisk svært for parter i en borgerkrig at demobilisere (se fx Walther, 1999), og post-konfliktvalg bliver meget ofte afholdt, mens de tidligere kombattanter stadig er fuldt bevæbnede (Kumar, 1998).⁶

Endvidere antager ovenstående modeller og andre i samme stil (se fx La Ferrara og Bates, 2001), at borgere tildeler stemmer eller støtte til kandidater baseret på forskellige goder, disse kan tilbyde, hvis de bliver valgt. Selvom dette umiddelbart synes rimeligt, overser det det velkendte downsianske faktum, at rationelle vælgeres beslutninger – uden yderligere antagelser – ikke kan påvirkes af kandidaters løfter. Med elektorater af en vis størrelse gør den enkeltes beslutning overhovedet ingen forskel for valgresultatet. Uanset hvilken af de lovede goder en vælger måtte foretrække, er dennes stemme fuldstændig irrelevant, fordi den ikke påvirker sandsynligheden for at opnå disse goder. Således er vælgere, der stemmer for at opnå bestemte policies, implicit irrationelle i disse modeller (Schuessler, 2000).

Ekspressiv vælgeradfærd

Selvom han var kendt for at påpege det paradoksale i, at folk stemmer, selv når deres chance for at påvirke valgresultatet er praktisk talt nul, noterede Downs (1957) faktisk selv, at vælgeres beslutninger kunne være påvirket af andre ting end blot valgresultatet. Det ville være rationelt at stemme, hvis vælgerne kunne bruge valgsituationen som en mulighed for at udtrykke sig selv og dermed opnå nytte uafhængigt af effekten på valgresultatet.

Dette adskiller sig markant fra den måde, stemmeafgivelse opfattes på ovenfor og i mange andre indflydelsesrige modeller over vælgeradfærd (se fx Hirschman, 1971; Olson, 1965; Rosenstone og Hansen, 1993). De paradokser, som genereres af sådanne ”instrumentelle” syn på stemmehandlingen, har ansporet en række modsvar, hvor forskellige led er blevet tilføjet for at gøre stemmeafgivelse rationel.

Sådanne led kan udspringe af borgerdyd (Brennan og Buchanan, 1984), af valgprocedurernes legitimitet (Frey og Stutzer, 2005), af en følelse af at høre til (Wilson, 1974) og af en moralsk forpligtelse (Hardin, 1982). Den klassiske

gennemgang i Riker og Ordeshook (1968) indeholder mere eller mindre alle disse kilder.

Ved at trække på arbejde inden for sociologi og antropologi konstruerer Schuessler (2000) en teori om "ekspressiv" valgadfærd, hvor valghandlingen udføres for at definere vælgeren selv og ikke for at påvirke valgresultatet. Ifølge Schuessler handler valg om "væren" og ikke om "gøren". Man stemmer ikke på Demokraterne for at øge mængden af demokratisk politik, der udføres, men for at udtrykke sin identitet som demokrat. Rationelle vælgere stemmer X for at være X -udøvere, og ikke fordi X kan realisere en bestemt policy Y .

Tilføje af et led for den ekspressive nytte ved at stemme løser ingen kollektive handlingsproblemer, fordi det ikke hjælper vælgerne med at koordinere. Det giver os dog en forklaring på, hvorfor borgere stemmer ved valg uden at være i stand til at påvirke udfaldet. Når dette kombineres med en simpel free-riding-model, bliver det klart, at selvom vælgere ville foretrække, at krigsherren fik mange stemmer, således at man undgik yderligere blodsudgydelser, vil enhver ekspressiv nytte ved at stemme på en civil kandidat forhindre en sådan ligevægt i at opstå.

Modellen

Den model, jeg fremsætter her, er væsentlig mindre sofistikeret end modellerne i Wantchekon og Neeman (2002) og Chacón, Robinson og Torvik (2011), og den søger ikke at forklare, hvornår grupper vælger at stille op til valg i stedet for at kæmpe på slagmarken. Den tager for givet, at et valg foregår og flytter fokus væk fra gruppernes beslutning og over på vælgernes beslutning. Helt afgørende undgår modellen antagelsen om, at grupper opgiver deres våben, når de stiller op til valg.

Spillet består af en befolkning på n individer, der stemmer i et post-konfliktvalg.⁷ Ved valget stiller to kandidater op: Den ene er en civil kandidat, som vil forblive fredelig uanset valgresultatet, og den anden er krigsherren, som vil udøve vold i omvendt proportion med antallet af stemmer, han eller hun modtager. Altså vil mere vold blive udøvet, jo færre stemmer krigsherren får. Antag, at vælgere alt andet lige altid vil foretrække at stemme på den civile kandidat, eftersom de derved opnår ekspressiv nytte. Dette kan betragtes således, at borgere ikke identificerer sig med en kandidat, som lige har ført en omkostningsfuld og destruktiv krig i deres land.

Lad v_i angive, hvorvidt vælger i stemmer på krigsherren eller den civile kandidat, således at $v_i = 1$, hvis i stemmer på krigsherren, og $v_i = 0$, hvis i stemmer på den civile kandidat. Lad $e > 0$ angive vælgerens ekspressive nytte ved at gøre sidstnævnte.

Vælger i 's nytte er givet ved:

$$u_i(v_i) = f(\bar{v}) + (1 - v_i)e$$

Hvor $\bar{v}$ betegner andelen af stemmerne, som krigsherren modtager:

$$\bar{v} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n v_i$$

$f:[0,1]$ beskriver mængden af det offentlige gode – fraværet af vold – der produceres.

f er kontinuert og tiltagende med $\bar{v}$. Funktionen viser, hvordan krigsherren udøver mindre vold, jo flere stemmer han eller hun får. Hvis krigsherren ingen stemmer får, udøves således den maksimale mængde vold, og $f(0) = 0$, mens $f(1) = 1$, og den minimale mængde vold udøves, hvis krigsherren får samtlige stemmer.

Udsagn 1. Så længe $e > 0$, f er kontinuert, og n er stort, vil der kun eksistere én ligevægt: Alle i vil stemme på den civile kandidat, og krigsherren vil producere den maksimale mængde vold.⁸

Udsagn 1 giver en forklaring på, hvorfor krigsherrer ofte ikke bliver valgt: Vælgerne vil individuelt hellere stemme på nogen, de kan identificere sig med, og eftersom goderne ved en reduktion i vold er spredt blandt n , har ingen vælger unilateralt incitament til at stemme på krigsherren.

En anden ligevægt kan opstå, hvis opsætningen ændres en smule, og f gøres diskontinuert. Antag, at de to kandidater stiller op i et præsidentvalg, hvor udfaldet er binært: Enten får man præsidentposten, eller også gør man ikke. Lad f være diskontinuert ved 0,5, således at hvis krigsherren opnår mere end halvdelen af stemmerne, bliver han eller hun præsident og udøver ingen vold, mens hvis krigsherren opnår lig med eller mindre end halvdelen af stemmerne, bliver den civile kandidat præsident, og krigsherren udøver den maksimale mængde vold. Formelt: $f(\bar{v} > 0,5) = 1$ og $f(\bar{v} \leq 0,5) = 0$.

Dette introducerer muligheden for en afgørende vælger, som har mulighed for at skubbe krigsherrens stemmeandel lige over 0,5. For $e < 1$ vil den afgørende vælger foretrække at gøre dette og undgå vold fuldstændigt frem for at opnå den ekspressive nytte ved at stemme på den civile kandidat.

Udsagn 2. Når f er diskontinuert ved $\bar{v}^*$, således at $f(\bar{v} > \bar{v}^*) = 1$, og $f(\bar{v} \leq \bar{v}^*) = 0$, kan der eksistere to ligevægte: Én hvor krigsherren ingen stemmer modtager og derfor producerer den maksimale mængde vold, og én hvor krigsherren modtager $n\bar{v}^* + 1$ stemmer og ingen vold producerer.

Selvom den anden ligevægt er fri for vold, vil den formentlig ikke opstå i praksis. Dette skyldes, at den, i modsætning til den første, er meget sårbar over for begrænset information. Uden komplet information om alle andre vælgeres stemme vil enhver, der stemmer på krigsherren, have mistanke om, at tilstrækkeligt med vælgere allerede stemmer på krigsherren, således at $\bar{v} > \bar{v}^*$ holder selv uden deres stemme. Eller de vil have mistanke om, at for få vælgere stemmer på krigsherren, således at $\bar{v} > \bar{v}^*$ ikke holder selv med deres stemme. I begge tilfælde vil det være rationelt for den pågældende vælger at skifte til at stemme på den civile kandidat og dermed opnå e . Blot en lille smule usikkerhed gør den ikke-voldelige ligevægt meget lidt plausibel.⁹

Valgsituationen er ganske givet karakteriseret ved usikkerhed. Folk ved simpelthen ikke, hvad alle andre vil stemme på, og selv med meget præcise meningsmålinger – hvilket er sjældent ved post-konfliktvalg – vil det ikke være muligt at bestemme, hvorvidt ens egen stemme er afgørende eller ej. Således vil præsidentvalg efter al sandsynlighed også ende i den maksimalt voldelige ligevægt.

Modellen kunne her udvides med flere og forskellige typer af offentlige goder, men så længe den individuelle stemmeafgivelse ikke påvirker valgresultatet, ville dette ikke ændre ligevægten. Det samme gælder fremtidigt udbytte ved at have en civil leder frem for en militær leder. Ligeledes ville situationen være helt analog, hvis man i stedet lod en kandidat være i stand til at mindske volden, hvis denne fik mange stemmer. Dette ville også resultere i mere vold, jo færre stemmer denne person fik, og modellen ville forlive den samme. Endelig ville det ingen forskel gøre for konklusionen, hvis man lod krigsherren udøve en vis vold mod befolkningen, selvom han eller hun vandt valget.

Var det tilfældet, at krigsherrer udøvede den samme grad af vold, uanset om de blev valgt eller ej, ville det dog svække relevansen af modellen. Det er ikke en stor gåde, at folk nogle gange ikke stemmer på krigsherrer, hvis krigsherrer under alle omstændigheder fortsætter volden på samme blus. Dette forekommer imidlertid ikke særlig realistisk. Krigsherren vil givetvis bedrive en vis grad af terror og undertrykkelse for at fastholde sin position, men at opretholde et voldsniveau på linje med en krigstilstand, når man først har fået magten over staten, ville være uproduktivt. Formålet med at føre intrastatslig krig er jo som

oftest at opnå statsmagten, således at man kan ekspropriere yderligere fra befolkningen. Når dette mål først er nået, må incitamentet til vold alt andet lige være mindre. Selv den mest blodtørstige krigsherre saver ikke den gren over, han eller hun selv eksproprierer fra.

Modellen ville ligeledes give de samme konklusioner, men miste meget af sin relevans, i fald krigsherren alligevel ikke var i stand til at udøve vold, hvis han eller hun tabte valget. Dette kunne fx ske, såfremt et valgnederlag medførte et tab af afgørende allierede. Forholder det sig således, er det godt nyt for tilhængere af tidlige post-konfliktvalg, eftersom disse valg da vil være langt sikrere og ikke vil lede til genoptagelse af konflikt, uanset hvem der vinder. Givet resultaterne fra den empiriske litteratur om post-konfliktvalg nævnt i indledningen ser dette imidlertid ikke ud til at være tilfældet: Dårlige, bevæbnede tabere genoptager gang på gang konflikter over tabte valg (Brancati og Snyder, 2012; Collier, Hoeffler og Söderbom, 2008; Flores og Nooruddin, 2012; Hansen, 2014). Det ville de simpelthen ikke have været i stand til, hvis valgresultatet havde frarøvet dem deres militære magt.

Denne indvending kan dog muligvis bidrage til at forklare, hvorfor sådanne bevæbnede, dårlige tabere *nogle gange* ikke genoptager konflikten. Trusler fra aktører, hvis militære kapabiliteter i meget høj grad afhænger af opportunistiske allierede, kan tænkes at være mindre troværdige. Fremtidige modeller over post-konfliktvalg kunne med fordel inddrage graden af allianceafhængighed i de ressourcer, en aktør kan benytte i en evt. konflikt over et tabt valg.

Endelig kunne det fremføres, at modellens konklusioner i lighed med de fleste andre formelle modeller bygger på en antagelse om strengt rationelle aktører, og at en lempelse af denne antagelse måske kunne få vælgerne til at stemme på krigsherren for dermed at opnå fred. Hvis man i modellen begrænser vælgerne rationalitet og lader dem tro, at deres individuelle stemme påvirker valgresultatet, kan man naturligvis producere et resultat, hvor de stemmer på krigsherren. Problemet med dette er først og fremmest, at vælgerne i så fald skal have meget begrænset rationalitet. Lige så snart de ved, at n er stort, vil de vide, at deres individuelle stemme ingen forskel gør, og de vil stemme på den civile kandidat igen for at opnå e . Derudover ville en sådan opsætning blot være langt mindre frugtbar. Et af denne artikels bidrag er netop at vise, at *selv* hvis man bevæbner vælgerne med perfekt information og fuld rationalitet samt antager, at de alle ønsker, at krigsherren bliver valgt, vil de ende med at stemme på den civile kandidat og udsætte sig selv for maksimal vold.

Hvad ligger i e ?

I ovenstående model er leddet e centralt, og de viste resultater fremkommer ikke uden dette led. Eftersom e spiller sådan en stor rolle i modellen, er det værd at diskutere i yderligere detaljer, hvad det kunne indeholde.

I Schuesslers teori om ekspressiv stemmeadfærd stemmer vælgere på bestemte kandidater for at udtrykke deres identitet; de stemmer X for at tilhøre den gruppe af personer, der stemmer X . Ovenfor antager jeg, at vælgere gerne vil tilhøre den gruppe af personer, der stemmer på en civil kandidat frem for en krigsherre. Denne antagelse er meningsfuld i mange post-konfliktvalg. Borgerkrige er langtrukne (Fearon, 2004; Newman, 2014) og ekstremt destruktive affærer, og de, som lider mest, er som regel civilbefolkningen (Collier, 2006). I sådanne kaotiske og brutale konflikter kommer få af de involverede parter ud på den anden side med rene hænder. De fleste rapporter om krigen i Liberia konkluderer da også, at alle sider var ansvarlige for meget alvorlige menneskerettighedsovertrædelser (Harris, 1999).

Således er det ikke svært at forestille sig, at borgere, der lige har lidt under en krigsherre, vil have svært ved at identificere sig med denne. Almindelig intuition er mere eller mindre på linje med overskriften fra *Baltimore Sun*: Man ville ikke forvente, at vælgere ville ønske at udtrykke deres identitet som folk-der-stemmer-på-krigsherrer. Tværtimod burde de efter flere års kampe være mere tilbøjelige til at identificere sig med kandidater, som ikke var associeret med krig. Når en krigsherre stiller op mod en civil kandidat, kunne borgerne se en stemme på den civile kandidat som en symbolsk stemme på fred – også selvom de er klar over, at deres egen stemme ingen indflydelse har på realiseringen af fred. Ekspressive vælgere i post-konfliktvalg vil givetvis ønske at være udøvere af fred frem for udøvere af krig.

Denne logik forklarer, hvorfor vælgere opnår det positive e -led ved at stemme på den civile kandidat og underbygger resultaterne udledt ovenfor. Men det er ikke den eneste mulige forklaring på leddet. En anden vigtig kilde til identitet blandt vælgere i post-konfliktsamfund kunne være medlemskab af etniske grupper.¹⁰ Både i den offentlige og i den videnskabelige debat bliver etnisk nationalisme ofte fremhævet som en vigtig kilde til gruppeidentitet og samhørighed (Blattman og Miguel, 2010). Etnicitet er en social relevant gruppeparameter i næsten alle lande i verden og bruges i vid udstrækning til at mobilisere støtte for bestemte partier eller kandidater. Partier organiseret omkring etniske skillelinjer er generelt udbredte og særligt i de regioner, der har oplevet mest intrastatslig konflikt, såsom Afrika syd for Sahara, Syd- og Sydøstasien og til en vis grad Østeuropa og de tidligere sovjetrepublikker (Fearon, 2006).

Horowitz indførte begrebet ”etnisk folketælling” eller ”etnisk vælgeradfærd”, som beskriver valg, hvor stammemæssige, sproglige eller racemæssige tilhørsforhold forudsiger stemmeafgivelse i så høj grad, at resultatet blot afspejler de etniske gruppers befolkningsandele (Horowitz, 1985). I modeller over etnisk vælgeradfærd antages individer ofte at stemme på eller støtte bestemte kandidater pga. den særbehandling, deres etniske gruppe vil modtage til gengæld (se fx Burgess et al., 2013; i Miquel, 2007), men ligesom andre instrumentelle modeller over vælgeradfærd ignorerer dette det faktum, at den enkelte vælgers beslutning ikke kan ændre valgresultatet. Hvis ikke hver vælgers stemme monitoreres, og afvigelser sanktioneres, vil rationelle vælgere ikke blive påvirket af forventede policies. Eksisterer der imidlertid stærke etniske identiteter, kan vælgere bekræfte deres gruppemedlemskab ved at stemme på en kandidat af samme etnicitet. Således kan *e*-leddet indeholde etnisk overlap.

Etnisk vælgeradfærd giver en plausibel forklaring på *e*-leddet, men det giver ikke nogen indikation på, hvorfor det skulle være associeret med den civile kandidat frem for krigsherren. Faktisk kan etnisk vælgeradfærd hjælpe med at forklare, hvorfor krigsherrer nogle gange vinder valg; og måske hvorfor Charles Taylor gjorde det i Liberia i 1997, selvom der var civile kandidater nok at stemme på.

Taylor spillede på etnisk identitet under både sin militære kampagne og sin valgkampagne. Hans far var americano-liberianer, og han blev selv anset for at være americano-liberianer det meste af sit liv, men i starten af 1990’erne begyndte han at fremhæve sin mors gola-herkomst og skiftede også sit mellemnavn fra McArthur til Ghankay. Umiddelbart inden præsidentvalget tilføjede han et stammenavn mere, Jarkbana, og han ser endda ud til at være blevet genfødt kristen lige før valgdagen (Harris, 1999).

I de tidligere faser af krigen gik Taylors hær, NPFL, endvidere primært efter mandingoerne og krahnerne; forholdsvis små etniske grupper som havde været allieret med det tidligere regime, og som generelt blev anset for at have opnået uretmæssig indflydelse i Liberias militære og kommercielle sektorer (Konneh, 1996). Ved valget i 1997 havde Taylor således fremhævet både sin *in-group* og sin *out-group*, hvilket sandsynligvis har faciliteret etnisk identifikation (Schuessler, 2000).

Endelig håndterede oppositionen ikke spillet om den etniske identifikation nær så overlagt eller effektivt. Taylors modstandere var splittede og kunne ikke mønstre en sammenhængende etnisk baseret platform. De fleste sigtede ikke så bredt som Taylor og fokuserede i stedet på en enkelt gruppe, hvilket gjorde det besværligt at oparbejde megen støtte i det etnisk diverse Liberia. Taylors største konkurrent og nuværende præsident, Ellen Johnson Sirleaf, lagde mest

vægt på de mere veluddannede americo-liberianere i byerne, mens nogle af de mere betydningsfulde af de øvrige krigsherrekandidater såsom George Boley og G.V. Kromah næsten udelukkende appellerede til deres egne etniske grupper, henholdsvis krahnerne og mandingoerne (Harris, 1999).

En fortolkning af valget i 1997 er således, at Taylor sikrede sig, at *e*-leddet var på hans side; på trods af hans rolle som krigsherre. Hvis krigsherrer derimod ikke har en stærk etnisk base og er i stand til at udnytte den til etnisk identifikation, er det sandsynligt, at vælgere i post-konfliktvalg vil foretrække at bruge deres stemme til at udtrykke et tilhørsforhold til gruppen af personer, der stemmer på fred. I sådanne tilfælde forudsiger ovenstående model, at selvom alle vælgere foretrækker, at krigsherren vinder, ender de alligevel alle med at free-ride, og krigsherren udsætter dem derfor for den maksimale mængde vold.

Konklusion

I den nyere post-konfliktlitteratur fremføres det ofte, at tidlige post-konfliktvalg er farlige, fordi væbnede kandidater, som ikke får tilstrækkeligt med stemmer, har tendens til at genoptage konflikten. Det efterlader os med spørgsmålet om, hvorfor rationelle vælgere så ikke blot stemmer på de truende kandidater og dermed forhindrer volden i at vende tilbage. Motiveret af dette spørgsmål har denne artikel udviklet en simpel model over vælgeradfærd i valg, hvor en af kandidaterne truer med vold, hvis han eller hun ikke får tilstrækkeligt med stemmer.

I modsætning til de fleste modeller over valg i skyggen af vold fokuserede modellen på den individuelle vælgers beslutning. Den satte stemmeafgivelsen op som et valg mellem en civil kandidat og en krigsherre. Disse to adskilte sig udelukkende fra hinanden ved, at krigsherren ville udøve vold mod vælgerne i omvendt proportion med antallet af stemmer denne modtog, mens den civile kandidat ville forholde sig fredeligt uanset udfaldet af valget.

Dette gav vælgerne et kollektivt incitament til at stemme på krigsherren og undgå vold, men eftersom hvert individs valg ikke havde nogen indflydelse på valgresultatet, og folk opnåede ekspressiv nytte ved at stemme på den civile kandidat, opstod der et free-riding-problem. Alle vælgere havde individuelt incitament til at " snyde " og stemme på den civile kandidat, hvilket medførte en ligevægt, hvor ingen stemte på krigsherren, som til gengæld udøvede den maksimale mængde vold mod vælgerne. Derefter blev det vist, at modellen ville ende i denne ligevægt, uanset om valget foregik i et parlamentarisk eller et præsidentielt system, da den teoretisk mulige afgørende vælger i præsidentielle systemer var ekstremt sårbar over for begrænset information.

Artiklen rundede af med at diskutere, hvad der kunne ligge bag vælgerne ekspressive nytte. Her blev der argumenteret for, at antagelsen om, at vælgere kun drog ekspressiv nytte af at stemme på den civile kandidat, gav mening for mange post-konfliktvalg, fordi vælgerne ville være utilbøjelige til at identificere sig med en kandidat, der var ansvarlig for den foregående krigs død og ødelæggelse. Etnisk vælgeradfærd blev endelig fremført som en mulig alternativ kilde til ekspressiv nytte, som kunne bidrage til at forklare cases som valget i Liberia i 1997, hvor krigsherren rent faktisk vandt.

Artiklens kraftigt stiliserede model bidrager med en alternativ måde at betragte valg i konfliktzoner på, som tager udgangspunkt i den enkelte vælgers beslutning frem for i monolitiske grupper. Indsigter fra litteraturen om vælgeradfærd og klassiske free-riding-problemer understreger, hvordan vælgere, der er ude af stand til at koordinere, kan ende med gentagne gange at få konflikter til at genoptages, fordi militært magtfulde aktører ikke gives tilsvarende politisk magt.

En sådan logik hjælper med at forklare, hvorfor tidlige post-konfliktvalg ser ud til at være særdeles farlige (Brancati og Snyder, 2012; Flores og Nooruddin, 2012; Hansen, 2014): Rationelle vælgere kan ikke koordinere om at stemme på bevæbnede kandidater, og disse tilsidesætter så valgresultatet og fortsætter deres higen efter politisk magt med voldelige midler. Dette føjer endnu en stemme til litteraturens generelt negative syn på post-konfliktvalg (Matanock, 2013), men det fremhæver også nogle af de mikrodynamikker, som muligvis kan afhjælpe problemet. Hvis målet er at undgå vold, må free-riding-problemet i at stemme på krigsherren løses.

Her kan løsningen med selektive incitamenter givet i Olson (1965) være anvendelig. Hvis vælgere kompenseres for at stemme på krigsherren eller sanktioneres for ikke at gøre det, kan en mindre voldelig ligevægt opstå. En måde, hvorpå sidstnævnte kunne foregå, er ved at krænke stemmehemmeligheden. Eftersom krigsherren givetvis har en komparativ fordel i voldsudøvelse, kan han eller hun tilbyde større selektivt incitament end den civile kandidat, hvis borgernes beslutning i stemmeboksen afsløres. Sådan monitorering af valg-handlingen ville give krigsherren mulighed for at sanktionere vælgere, der "snyder" og således forhindre den voldelige ligevægt i at opstå.¹¹ Faktisk krænkelser af stemmehemmelighed er måske ikke engang nødvendig, hvis vælgerne blot har mistanke om, at dette foregår, således at de stadig ændrer deres valg i forventning om sanktioner. Nyere survey-forskning indikerer, at sådanne mistanker kan være ganske udbredte (Gerber et al., 2013).

At krænke stemmehemmeligheden og tillade krigsherrer at true befolkningen til at stemme på dem er naturligvis ikke særlig ønskværdigt, og selvom det

måtte forhindre borgerkrig på kort sigt, kan krigerherrens valgsejr på længere sigt også resultere i ikke ubetydelig undertrykkelse og terror. Derfor er det givetvis at foretrække helt at undgå at afholde disse tidlige post-konfliktvalg, hvor risikoen for, at taberen genoptager volden, er overhængende.

Appendiks

Bevis for Udsagn 1. Antag, at alle individer stemmer på den civile kandidat, således at $v_i = 0$ for $i \in \{1, 2 \dots n\}$. Hvis vælger i afviger fra dette og stemmer på krigsherren, vil han eller hun opnå:

$$\Leftrightarrow f\left(\frac{1}{n} \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^{n-1} v_j + \frac{1}{n} v_i\right) + (1 - v_i)e$$

$$f\left(\frac{1}{n} \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^{n-1} 0 + \frac{1}{n} 1\right) + (1 - 1)e = f\left(\frac{1}{n}\right)$$

Hvis vælger i ikke afviger, opnår han eller hun:

$$\Leftrightarrow f\left(\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n v_j\right) + (1 - v_i)e$$

$$f\left(\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n 0\right) + (1 - 0)e = e$$

Altså står valget mellem at modtage e eller $f\left(\frac{1}{n}\right)$. Eftersom f er en tiltagende funktion mellem 0 og 1, vil $f\left(\frac{1}{n}\right) \rightarrow 0$ når $n \rightarrow \infty$. Da $e > 0$, har vi, at $e > f\left(\frac{1}{n}\right)$ for tilstrækkeligt stort n , hvorved Udsagn 1 er bevist.

Bevis for Udsagn 2. Antag, at $\bar{v}$ er sådan, at $\bar{v} \leq \bar{v}^*$ og $\bar{v} + \frac{1}{n} > \bar{v}^*$. Således vil enhver i , der stemmer 0 være afgørende i betydningen beskrevet i teksten. Hvis en afgørende vælger beslutter sig for at stemme på krigsherren, vil han eller hun opnå følgende udbytte:

$$f\left(\bar{v}^* + \frac{1}{n}v_i\right) + (1-v_i)e$$

$\Leftrightarrow$

$$f\left(\bar{v}^* + \frac{1}{n}1\right) + (1-1)e = 1$$

Mens han eller hun opnår følgende ved at blive på 0:

$$f\left(\bar{v}^* + \frac{1}{n}0\right) + (1-0)e = e$$

Enhver afgørende vælger står derfor mellem 1 og e , og hvis $e < 1$, vil han eller hun stemme på krigsherren, som derpå vinder præsidentvalget. Beslutningen for enhver i , der stemmer 1, er analog.

Noter

1. Jeg takker Jacob Gerner Hariri, Martin Vinæs Larsen, James Fearon, Peter Thisted Dinesen, Kristian Skrede Gleditsch, Anders Wivel, Svend-Erik Skaaning og Lasse Lykke Rørbæk samt en anonym reviewer for hjælpsomme kommentarer. Alle fejl er mine egne.
2. Forskellige forfattere giver forskellige estimater. Lowenkopf (1995) fremstiller gruppen som bestående af 250 soldater, mens Ellis (1995) blot noterer 100.
3. En detaljeret analyse af valget i Liberia i 1997 kan findes i Harris (1999) eller Kieh (2011).
4. Empiriske eksempler på dette kan fx findes efter valgene i Angola i 1992, i Burundi i 1993, i Cambodia i 1993 eller i Ægypten i 2011.
5. Mulige undtagelser kan findes i Jack Snyders (2000) studie af demokratiserings effekt på krig generelt eller i dele af litteraturen omkring demokratiniveau og borgerkrig (se fx Hegre et al., 2001).
6. Se Przeworski, Rivero og Xi (2014) for en model, der inkorporerer dette.
7. Denne opsætning trækker kraftigt på free-riding-problemet i Neeman (1999).
8. Beviser for dette og følgende udsagn findes i appendikset.
9. Se Neeman (1999) for formalisering og bevis for effekten af usikkerhed på free-riding.
10. En tredje kilde til ekspressiv nytte kunne være politiske partier; se fx debatten om partiidentifikation fra Campbell et al. (1996) og frem.
11. Et eksempel fra den virkelige verden på sådan institutionaliseret krænkelser af stemmehemmelighed kan findes i Zimbabwe, hvor den valgtilforordnede sætter et mærke på stemmesedlen, inden vælgeren træder ind i boksen. Den valgtilforordnede tjekker så dette mærke (og dermed potentielt hele stemmesedlen), når vælgeren kommer ud igen (Zimbabwe Law Development Commission, 2013: Del XIII, Sektion 57).

Litteratur

- Best, Kenneth Y. (1997). What were Liberians thinking? How did Charles Taylor win last month's voting by such a large margin? *Baltimore Sun*, http://articles.baltimore-sun.com/1997-08-03/news/1997215007_1_liberian-civil-war-charles-taylor-voted-for-taylor (20. juli, 2014).
- Blattman, Christopher og Edward Miguel (2010). Civil war. *Journal of Economic Literature* 48 (1): 3-57.
- Brancati, Dawn og Jack L. Snyder (2012). Time to kill: the impact of election timing on postconflict stability. *Journal of Conflict Resolution* 57 (5): 822-853.
- Brennan, Geoffrey og James Buchanan (1984). Voter choice: Evaluating political alternatives. *American Behavioral Scientist* 28 (2): 185-201.

- Burgess, Robin, Remi Jedwab, Edward Miguel og Ameet Morjaria (2013). The value of democracy: evidence from road building in Kenya. *NBER Working Paper No. 19398*.
- Campbell, Angus, Philip E. Converse, Warren E. Miller og E. Donald (1966). *The American Voter*. New York: Wiley.
- Chacón, Mario, James A Robinson og Ragnar Torvik (2011). When is democracy an equilibrium? Theory and evidence from Colombia's La Violencia. *Journal of Conflict Resolution* 55 (3): 366-396.
- Collier, Paul (2006). Economic causes of civil conflict and their implications for policy. *Working Paper*, Department of Economics, Oxford University.
- Collier, Paul, Anke Hoeffler og Måns Söderbom (2008). Post-conflict risks. *Journal of Peace Research* 45 (4): 461-478.
- Downs, Anthony (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper.
- Dunning, Thad (2011). Fighting and voting: violent conflict and electoral politics. *Journal of Conflict Resolution* 55 (3): 327-339.
- Ellis, Stephen (1995). Liberia 1989-1994: a study of ethnic and spiritual violence. *African Affairs* 94 (375): 165-197.
- Fearon, James D. (2004). Why do some civil wars last so much longer than others? *Journal of Peace Research* 41 (3): 275-301.
- Fearon, James D. (2006). *Ethnic Mobilization and Ethnic Violence*. Oxford: Oxford University Press.
- Fiorina, Morris P. (1975). Formal models in political science. *American Journal of Political Science* 19 (1): 133-159.
- Flores, Thomas E. og Irfan Nooruddin (2012). The effect of elections on postconflict peace and reconstruction. *The Journal of Politics* 74 (2): 558-570.
- Frey, Bruno S. og Alois Stutzer (2005). Beyond outcomes: measuring procedural utility. *Oxford Economic Papers* 57 (1): 90-111.
- Gerber, Alan S., Gregory A Huber, David Doherty og Conor M Dowling (2013). Is there a secret ballot? Ballot secrecy perceptions and their implications for voting behaviour. *British Journal of Political Science* 43 (1): 77-102.
- Hansen, Bertel T. (2014). The head that wears a crown – the impact on civil war of the presidency shifting between ethnic groups. Paper præsenteret på Workshop on Democracy, State, and Conflict, Aarhus Universitet, 5.-6. december.
- Hardin, Russell (1982). *Collective Action*. Baltimore: John Hopkins University Press.
- Harris, David (1999). From "warlord" to "democratic" president: How Charles Taylor won the 1997 Liberian elections. *The Journal of Modern African Studies* 37 (3): 431-455.

- Hegre, Håvard, Tanja Ellingsen, Scott Gates og Nils Petter Gledditsch (2001). Toward a democratic civil peace? Democracy, political change, and civil war, 1816-1992. *American Political Science Review* 95 (1): 33-48.
- Hirschman, Albert O. (1971). *A Bias for Hope: Essays on Development and Latin America*. New Haven: Yale University Press.
- Horowitz, Donald L. (1985). *Ethnic Groups in Conflict*. Oakland: University of California press.
- i Miquel, Gerard P. (2007). The control of politicians in divided societies: the politics of fear. *The Review of Economic Studies* 74 (4): 1259-1274.
- Kieh, George K. (2011). Warlords, politicians and the post-first civil war election in Liberia. *African and Asian Studies* 10 (2-3): 2-3.
- Konneh, Augustine (1996). *Religion, Commerce, and the Integration of the Mandingo in Liberia*. Leinham: University Press of America.
- Kumar, Krishna (1998). *Postconflict Elections and International Assistance*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
- La Ferrara, Eliana og Robert H. Bates (2001). Political competition in weak states. *Economics & Politics* 13 (2): 159-184.
- Lowenkopf, Martin (1995). *Liberia: Putting the State Back Together*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
- Matanock, Aila M. (2013). Bullets for ballots: examining the effect of electoral participation on conflict recurrence. *Working paper*.
- Neeman, Zvika (1999) The freedom to contract and the free-rider problem. *Journal of Law, Economics, and Organization* 15 (3): 685-703.
- Newman, Edward (2014). *Understanding Civil Wars: Continuity and Change in Intra-state Conflict*. London: Routledge.
- Olson, Mancur (1965). *The Logic of Collective Action*. Cambridge: Harvard University Press.
- Przeworski, Adam, Gonzalo Rivero, og Tianyang Xi (2014). Elections under the shadow of force. *Working Paper*.
- Riker, William H. og Peter C. Ordeshook (1968). A theory of the calculus of voting. *American Political Science Review* 62 (1): 25-42.
- Rosenstone, Steven og John M. Hansen (1993). *Mobilization, Participation and Democracy in America*. New York: Macmillan.
- Schuessler, Alexander A. (2000). Expressive voting. *Rationality and Society* 12 (1): 87-119.
- Snyder, Jack L. (2000). *From Voting to Violence: Democratization and Nationalist Conflict*. New York: W. W. Norton.
- Steele, Abbey (2011). Electing displacement: political cleansing in Apartadó, Colombia. *Journal of Conflict Resolution* 55 (3): 423-445.

- Walter, Barbara F. (1999). Designing transitions from civil war: demobilization, democratization, and commitments to peace. *International Security* 24 (1): 127-155.
- Wantchekon, Leonard og Zvika Neeman (2002). A theory of post-civil war democratization. *Journal of Theoretical Politics* 14 (4): 439-464.
- Wantchekon, Leonard (2004). The paradox of "warlord" democracy: a theoretical investigation. *American Political Science Review* 98 (1): 17-33.
- Wilson, James Q. (1974). *Political Organizations*. Princeton: Princeton University Press.
- Zimbabwe Law Development Commission (2013). *Electoral Act*. <http://www.zec.gov.zw/electoral-act> (25. juli, 2014).

Abstracts

Halvard Buhaug, Lars-Erik Cederman and Kristian Gleditsch

Inequality, exclusion and civil war

Much of the recent research on civil war treats explanations rooted in political and economic grievances with considerable suspicion and claims that there is little empirical evidence of any relationship between ethnicity or inequality and political violence. We argue that common indicators used in previous research fail to capture fundamental aspects of political exclusion and economic inequality that can motivate conflict. Through a statistical analysis of all civil wars since 1960, we show that our theoretically informed indicators of political discrimination and economic marginalization among ethnic groups are powerful predictors of civil war onset. Individual-based inequality indicators, in contrast, display only weak effects. This article in Norwegian is a revised and updated version of earlier work published in English.

Fenja Søndergaard Møller

Legitimacy and civil war onset: Remember the people's perceptions

This article argues that systematic use of the concept of legitimacy contributes to an understanding of civil war onset. First, legitimacy is defined as the people's perception of the government as rightfully holding power. Next, a legitimacy index is constructed on the basis of survey data from 49 states. This measurement illustrates that legitimacy captures hitherto neglected motives, which deepen the understanding of civil war in cases such as Nigeria and Ukraine and peace in states like Jordan and Ghana.

Lasse Lykke Rørbæk

Killing in the name of ...? Ethnic group identities and civil war

The article discusses two competing understandings of the relationship between ethnic group identities and civil war. The first one stresses the differences between ethnic group identities and proposes that religious and racial boundaries are particularly conflict-prone. According to the other understanding, ethnic groups generally have dense social networks, and their incentives and opportunities for fighting are associated with their political status and resources rather than their specific identity types. The article finds no statisti-

cal evidence that the probability of civil war onset is affected by whether ethnic groups primarily are mobilized around religious, linguistic, racial, or regional boundaries. The analysis thus suggests that different ethnic group identities are alike in terms of conflict escalation.

Henrikas Bartusevičius and Svend-Erik Skaaning

Electoral democracy and civil war

The democratic civil peace hypothesis has generated considerable debate in conflict research. This debate has centered on three general claims: democracies have lower risk of civil conflict; autocracies have as low a risk of civil conflict as democracies; and hybrid regimes have the highest risk of civil conflict. This study reassesses the relationship between regime type and civil conflict by employing the newly constructed Lexical Index of Electoral Democracy (LIED). This measure enables us both to distinguish between levels of electoral democracy and distinct regime types. In contrast to previous studies, our global statistical analysis shows that hybrid regimes do not have the highest risk of civil conflict. Rather, full autocracies are the most conflict prone, while full electoral democracies are least likely to experience civil conflict.

Bertel Teilfeldt Hansen

Why do voters not always vote for warlords? A simple model of the free-riding problem in elections with violent candidates

In the literature on post-conflict elections it is commonly found that armed groups that obtain an insufficient number of votes often resume conflict. It is unclear, however, why this situation arises: Why do voters not always vote for threatening candidates and avoid conflict? The article provides a theoretical answer to this question. In a one-shot game, voters choose between a civilian and a “warlord” who will engage in violence against them in inverse proportion to the number of votes he or she receives. The model shows that if voters individually obtain expressive utility from voting for the civilian, they will all end up doing so even if they prefer that the warlord is elected and violence is ended. In equilibrium, the maximum amount of violence occurs.

Om forfatterne

Henrikas Bartusevičius, adjunkt, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet, tidligere postdoc ved Department of Government, University of Essex. Forskningsinteresser inkluderer voldelig og ikkevoldelig konflikt, demokratisering og borgerkrig samt psykologiske mekanismer forbundet med menneskelig aggression. Har publiceret i *Journal of Peace Research*, *Comparative Political Studies* og *Conflict Management and Peace Science*. E-mail: henrikas@ps.au.dk

Halvard Buhaug, forsker, Institutt for fredsforskning (PRIO), professor i statsvitenskap ved NTNU. Forskningsinteressene spenner over flere felt, inkludert geografiske aspekter ved opprør, ulikhet og konflikt og konsekvenser av klimaendringer for fred og sikkerhet. Nyere publikasjoner inkluderer artikler i bl.a. *Global Environmental Change*, *International Security*, *Political Geography* og *PNAS*, samt boken *Inequality, Grievances, and Civil War* (Cambridge University Press 2013) med Cederman og Gleditsch, som denne artikkelen er et produkt av. E-mail: halvard@prio.org

Lars-Erik Cederman, professor, International Conflict Research, ETH Zurich, og utnevnt som PRIO Global Fellow. Forskningsinteresser inkluderer nasjonalisme, etniske konflikter, demokratisering og statsbygging. Foruten *Inequality, Grievances and Civil War* med Gleditsch og Buhaug har han publisert boken *Emergent Actors in World Politics: How States and Nations Develop and Dissolve* (Princeton University Press 1997) samt nyere artikler i bl. a. *American Political Science Review*, *International Organization*, *Journal of Conflict Resolution*, *Journal of Peace Research* og *World Politics*. E-mail: lcederman@ethz.ch

Kristian Skrede Gleditsch, professor, Department of Government, University of Essex, assosiert Forsker ved PRIO. Arbeider for tiden med forskningsprosjekt om politiske og økonomiske faktorer i konflikt, spesifikke strategier i konflikt som terrorisme og ikkevoldelig motstand, samt hvordan konflikt påvirker politisk endring og demokratisering. I tillegg til *Inequality, Grievances, and Civil War* med Buhaug og Cederman har han publisert bøkene *All International Politics is Local: The Diffusion of Conflict, Integration, and Democratization* (University of Michigan Press, 2002) og *Spatial Regression Models* (Sage, 2008, med Michael D. Ward), samt nyere artikler i bl.a. *International Studies Quarterly*, *Journal of Conflict Resolution* og *Journal of Peace Research*.

E-mail: ksg@essex.ac.uk

Bertel Teulfeldt Hansen, ph.d. i statskundskab fra Københavns Universitet og postdoc ved Stanford University. Hans forskning omhandler borgerkrig og har særligt fokus på landes genopbygning i kølvandet på konflikt. Hans seneste artikel om emnet, "Order in Chaos: Ballot order effects in a post-conflict election" (med Asmus L. Olsen), udkom i *Research and Politics* i 2014.

E-mail: bertel@stanford.edu

Fenja Søndergaard Møller, ph.d.-studerende, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Hendes forskning omhandler legitimitetsbegrebet og dets betydning for voldelige konflikter. Hun beskæftiger sig blandt andet med legitimitet og konflikt i mellemøstlige monarkier samt legitimitet og politisk vold på tværs af afrikanske provinser. E-mail: fmoller@ps.au.dk

Lasse Lykke Rørbæk, ph.d.-studerende, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Arbejder med forskellige aspekter af politisk vold og undertrykkelse med særligt fokus på etnisk konflikt. Hans forskning er publiceret eller accepteret til publikation i *Conflict Management and Peace Science*, *Democratization* og *Politics and Religion*. E-mail: llykke@ps.au.dk

Svend-Erik Skaaning, professor i statskundskab, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Hans primære forskningsområder er definition, måling og forklaring af demokrati og menneskerettigheder samt komparative metoder. Har blandt andet udgivet bøgerne *The Rule of Law: Definitions, Measures, Patterns, and Causes* (Palgrave, 2014, med Jørgen Møller) og *Demokrati: Opfattelser, udviklinger, årsager og virkninger* (Hans Reitzels Forlag, 2014, med Jørgen Møller). E-mail: skaaning@ps.au.dk